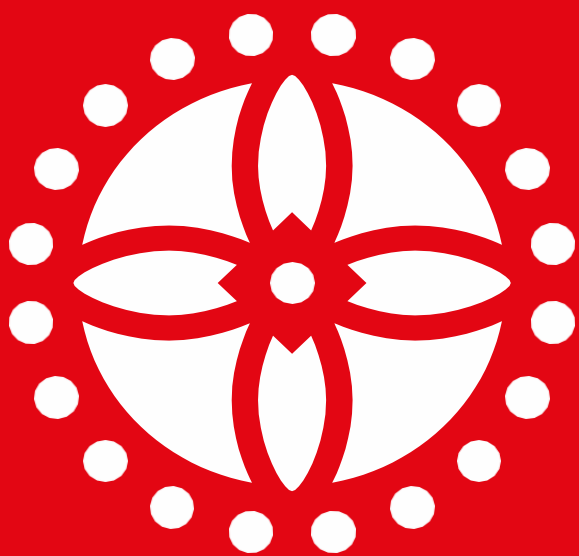

výroční zpráva

Národní
muzeum
v přírodě

2024

Národní
muzeum
v přírodě

Muzeum
v přírodě
Zubrnice

Muzeum
v přírodě
Vysočina

Hanácké
muzeum
v přírodě

Valašské
muzeum
v přírodě

OBSAH

- (4) Úvodní slovo generálního ředitele

- (6) NÁRODNÍ MUZEUM V PŘÍRODĚ**
 - (6) Významné události roku 2023
 - (9) Základní charakteristika
 - (10) Poslání a cíle organizace
 - (11) Organizační struktura
 - (13) Činnost řídících a poradních orgánů
 - (18) Členství pracovníků v odborných komisích a organizacích
 - (23) Věda a výzkum, ediční činnost
 - (26) Odborné aktivity
 - (28) Spolupráce s jinými institucemi
 - (35) Propagace
 - (37) Návštěvnost NMvP a jeho organizačních složek
 - (38) Granty a dotace
 - (42) Profilové úkoly
 - (47) Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím
 - (48) Ekonomika
 - (53) Metodické centrum pro muzea v přírodě

- (58) HANÁCKÉ MUZEUM V PŘÍRODĚ**
- (64) MUZEUM V PŘÍRODĚ VYSOČINA**
- (76) MUZEUM V PŘÍRODĚ ZUBRNICE**
- (83) VALAŠSKÉ MUZEUM V PŘÍRODĚ**

- (94) Seznam použitých zkratk

ÚVODNÍ SLOVO GENERÁLNÍHO ŘEDITELE

Vážené dámy, Vážení pánové, naši přátelé

dovolte, abych Vám i letos předložil výroční zprávu o činnosti Národního muzea v přírodě. V roce 2024 se naše muzeum ocitlo na pomyslné startovací čáře, neboť koncem roku 2023 jsme uzavřeli a zhodnotili předešlou desetiletou éru fungování muzea a plnění stanovených cílů a od 1. ledna 2024 jsme se pustili do nově naplánovaných úkolů definovaných ve Strategii rozvoje Národního muzea v přírodě a jeho organizačních složek na léta 2024 – 2033. Neznamená to, že bychom začínali od úplné nuly. V mnoha předchozích aktivitách pokračujeme, neboť náleží do okruhu stálých činností muzea. Naším úkolem je je hodnotit a především je rozvíjet tak, aby vyhovovaly moderním muzejním trendům. Vedle toho si však stanovujeme cíle, které se vymykají z oblasti trvalých aktivit, jsou časově i tematicky vymezené a přispívají k hlubšímu poznání zákonitostí a zároveň k rozkvětu nejen naší instituce, ale i oboru muzejnictví v přírodě.

Z hlediska odborných muzejních aktivit je velmi významnou událostí roku 2024 zprovoznění nového depozitáře Valašského muzea v přírodě v areálu centrálního pracoviště péče o sbírky ve Frenštátě pod Radhoštěm. Objekt díky technologii stavby kubus v kubuse splňuje veškeré požadavky na energeticky nízkonákladový provoz a zároveň díky modernímu vybavení poskytuje náležité depozitární podmínky pro uchovávání sbírkových předmětů.

Po celý rok muzeum naplňovalo své odborné poslání spočívající především v selekci, teauraci a prezentaci sbírkových předmětů. Celkově se sbírky spravované Národním muzeem v přírodě rozrostly o 1439 ks položek. Všechny nové přírůstky byly odborně zpracovány v rámci I. a II. stupně dokumentace. Bohaté sbírkové fondy muzeí posloužily jako zdroj pro výběr předmětů k realizaci výstav, mezi nimiž musím zmínit alespoň dvě: *Záplaty, sváry a jiné opravy* z Muzea v přírodě Zubrnice a *Žijící poklady aneb Šikovné ruce Nositelů tradice Pardubického kraje*, která se uskutečnila v Muzeu v přírodě Vysočina. Zde byla také zpřístupněna nová stálá expozice domku kovotlačitele v areálu Betlém Hlinsko.

Vedle odborné činnosti se pracovníci Národního muzea v přírodě zabývali vědecko-výzkumnou činností v rámci plnění úkolů stanovených Dlouhodobou koncepcí rozvoje výzkumné organizace a v rámci harmonogramů dvou projektů Naki III.

Své návštěvníky jednotlivé organizační složky oslovily nabídkou prohlídek a akcí, v níž se vedle programových stálíc objevily novinky. V Muzeu v přírodě Zubrnice byly nově uspořádány prohlídkové okruhy reflektující lépe členění expozic a v době prázdninových měsíců měli návštěvníci možnost prožít jednodenních aktivity vycházející z každodenních činností našich předků. Pracovníci Muzea v přírodě Vysočina prohloubili vzájemnou spolupráci s externími partnery Muzeem loutkářských kultur a Vzdělávacím centrem Planeta Hlinsko, která umožnila netradičně obohatit programové akce věnované především dětským návštěvníkům. Ve Valašském muzeu v přírodě byl zahájen cyklus odborných besed s předními odborníky na region Valašska a v rámci letních aktivit poprvé návštěvníci areálu Valašské dědiny hledali pohádkové

bytosti a vytvářeli si svůj vlastní příběh. Hanácké muzeum v přírodě se poprvé spolupodílelo s obcí Příkazy a Hanfos na organizaci a realizaci festivalu Setkání Hanáků, při němž za účasti 600 účinkujících z hanáckých folklorních souborů prezentovalo tradiční lidovou kulturu regionu Hané.

Pro pracovníky Valašského muzea v přírodě byl rok 2024 ve znamení intenzivních příprav na budoucí rok 2025, v němž muzeum dosáhne 100. výročí svého zpřístupnění veřejnosti. K připomenutí této v ČR republice jedinečné události realizační tým plánoval a realizoval dílčí aktivity prezentační, programové, odborné a provozní.

V Národním muzeu v přírodě pokračovala intenzivně i investiční činnost. Jmenujme alespoň výběr významných akcí – v první polovině roku byly fyzicky i administrativně zakončeny projekty Zabezpečení sbírek Národního muzea v přírodě hrazeného z fondů EHP/Norska a Rekonstrukce vodovodního a požárního řádu ve všech areálech Valašského muzea v přírodě. Na realizaci projektu výstavby nového areálu Kolibiska byly získány finance ze zdrojů IROP za spolúčasti Ministerstva kultury ČR. Na konci roku pak byly v Muzeu v přírodě Zubrnice dokončeny projekty Osazení stodoly ze Zadní Lhoty, první etapa dokončení transferu domu z Řehlovic a od soukromých majitelů byl vykoupen objekt usedlosti Zubrnice čp. 28, aby po zásadní rekonstrukci expozičně doplnil areál historické vesnice.

Naopak byly zahájeny dvě významné aktivity – Ve Valašském muzeu v přírodě renovace národní kulturní památky Mikuláštkova fojtství z Velkých Karlovic a tranfer a výstavba originálního objektu stodoly z Boru do areálu Veselý kopec v Muzeu v přírodě Vysočina. Vedle toho probíhala řada oprav a údržbových prací na expozičních i provozních objektech a v areálech jednotlivých organizačních složek Národního muzea v přírodě.

Rok 2024 hodnotím jako úspěšný díky Vaší přízni a podpoře. Bylo to období naplněné jak zakončením významných projektů, tak také zahájením zcela nových akcí, jejichž výsledky uvidíme až za několik let. Pro zaměstnance muzea byl naplněn různorodou prací, směřující k plnění poslání všech muzejních institucí v podobě uchovávání prvků hmotné a nehmotné kultury budoucím generacím a rozvoji celé instituce. Konzumenty výsledků této práce jste však především Vy v roli návštěvníků a přátel Národního muzea v přírodě. Čeká nás hodně práce, jejíž výsledky uvidíte a doufám, že i oceníte, v příštích rocích.

Ing. Bc. Jindřich Ondruš
Generální ředitel

VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI ROKU 2024

Setkání Hanáků

Hanácké muzeum v přírodě se v roce 2024 poprvé za dobu své existence podílelo organizačně i prostorově na přípravách a realizaci folklorního festivalu **Setkání Hanáků**. Při XV. ročníku akce v areálu muzea prezentovalo hanácké tradice, kroje, písně a tance na 600 krojovaných účastníků z hanáckých folklorních souborů a skupin. Vyvrcholením vystoupení byla rekonstrukce hanácké svatby, která probíhala na dvoře Kameníčkova gruntu. Vedle folklorních produkcí po celý den v muzeu probíhaly ukázky tradičních řemesel a jarmark s nabídkou tradičního zboží nebo gastronomické ochutnávky místních pokrmů. Pro zájemce byly připraveny prohlídky muzea komentované v hanáckém nářečí. V odpoledních hodinách byla pokřtěna publikace s názvem **Hanácký svatební koláč**, jejíž autorkou je Bronislava Millá, dlouholetá spolupracovnice Hanáckého muzea v přírodě. Muzeum při této příležitosti navštívilo přes 1400 návštěvníků a celá akce byla uskutečněna ve spolupráci s obcemi Náklo a Příkazy.

Vydání sborníku z konference a odborné publikace

Dosud nebylo Hanácké muzeum v přírodě publikačně činné. V roce 2024 zúročili pracovníci Hanáckého muzea v přírodě příspěvky přednesené na XVII. konferenci o lidové kultuře na Hané (konaná 9. 11. 2023 v Příkazích) v podobě **vydaného sborníku Lidová kultura na Hané**. Druhým publikačním počinem bylo vydání **obdobné knihy Kameníčkův grunt v Příkazích – Jeho historie v širším kontextu doby**, kterou autorsky zaštil PhDr. Miroslav Koudela. Kniha je věnována historii Kameníčkova gruntu od nejstarších pramenně doložitelných dob a souběžně zasazuje dění na této usedlosti do dějinných souvislostí v celé obci Příkazy.

Celoroční spolupráce s Muzeem loutkářských kultur v Chrudimi

Muzeum v přírodě Vysočina v roce 2024 připravilo v období od února do listopadu pro své návštěvníky významné obohacení programové nabídky v areálech muzea, které bylo založeno **spolupráci s Muzeem loutkářských kultur v Chrudimi**, podporované Ministerstvem kultury. Muzea vzájemně prezentovala propojení loutkářství a tradiční lidové kultury nejen formou divadelních představení v rámci prezentačních akcí, ale i praktických rukodělných aktivit vážících se k výrobě různých druhů loutek z tradičních i novodobých materiálů. Tvůrci programů využili svět loutek jako poutavý způsob přiblížení života našich předků žijících na venkově v oblasti tradic, řemesel, běžných domácích prací a zvykosloví zejména dětským návštěvníkům různých věkových skupin. Spolupráce s MLK bude pokračovat i v roce 2025.

Zkvalitnění služeb pro hendikepované návštěvníky v Muzeu v přírodě Vysočina

V roce 2024 proběhly v Muzeu v přírodě Vysočina **dvě investiční akce**, kterými muzeum přispívá ke zkvalitnění podmínek pro návštěvníky. Jedná se o bezbariérový vstup k pokladně a prodejně upomínkových předmětů v expozičním areálu Veselý Kopec. Stavební práce v ceně 297. 776 Kč včetně DPH byly zahájeny 13. června a hotové dílo převzalo muzeum 18. července. Celková cena díla včetně projektové dokumentace a správních poplatků dosáhla částky 344 575 Kč. Tyto finanční prostředky byly hrazeny

z rozpočtu Národního muzea v přírodě, Muzea v přírodě Vysočina.

Nejrozsáhlejší investiční akcí roku 2024 bylo vybudování bezbariérových veřejných toalet ve spodní části expozičního areálu Veselý Kopec. Jednalo se o veřejnou zakázku IČ 134V131000247, na kterou NMvP získalo dotaci Ministerstva kultury ČR s termínem realizace projektu k 31. 12. 2025. Cena stavebních prací, vzešlá z výběrového řízení, činila 2. 242 516 Kč včetně DPH. Stavební práce byly zahájeny 11. dubna a ukončeny 5. prosince 2024. Celková cena díla představovala částku 2. 712 000 Kč, z čehož dotace byla 2. 422 000 Kč.

Výstava Žijící poklady aneb Šikovné ruce Nositelů tradice Pardubického kraje

Muzeum v přírodě Vysočina připravilo pro návštěvníky památkové rezervace lidových staveb Betlém v Hlinsku **sezónní výstavu Žijící poklady aneb Šikovné ruce Nositelů tradice Pardubického kraje**. Výstava, která představila široké veřejnosti oceněné řemeslníky, vycházela z dlouhodobého odborného působení muzea jako Regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu Pardubického kraje. Během prázdninových měsíců byla výstava doprovázena pravidelnými sobotními workshopy v Pickově domku čp. 178 a v Tkalcovně Josefa Fidlera v domku čp. 361. Návštěvníci tak měli možnost se osobně setkat s jednotlivými řemeslníky, obdivovat jejich dovednost či vyslechnout osobní příběhy spojené se snahou o zachování tradičních rukodělných činností i budoucím generacím.

Národní muzeum se představuje na Zubrnickém jarmarku

Muzeum v přírodě Zubrnice 15. června 2024 uskutečnilo ve své existenci dosud nejrozsáhlejší celodenní programovou akci s názvem **Národní muzeum v přírodě se představuje na Zubrnickém jarmarku**. Muzeum hostilo folklorní soubory a tradiční řemeslníky ze čtyř regionů – Hané, Vysočiny, Valašska a Českého středohoří – sídel organizačních složek Národního muzea v přírodě. Cílem programu bylo ukázat bohatství a rozmanitost nejen folklorních tradic prezentovaných více jak 150 účinkujícími, ale i zručnost řemeslníků vybraných regionů. Během dne se uskutečnily komentované prohlídky areálu Historické vesnice a Mlýna čp. 27. Programová nabídka byla obohacena rukodělnými aktivitami, historickými dětskými hrami a soutěžemi a ochutnávkami a prodejem regionálních produktů.

Výstava Záplaty, sváry a jiné opravy

Neobvyklá výstava poškozených a podomácku opravovaných předmětů uchovávaných ve sbírkách Muzea v přírodě Zubrnice prezentovala vztah lidí k předmětům denní potřeby v minulosti v kontrastu s dnešní spotřební dobou. Cílem bylo ukázat nápadité a pečlivé způsoby oprav, ale i různé stupně zručnosti. Výstava vznikala ve spolupráci s Muzeem města Ústí nad Labem a Fakultou umění a designu UJEP v Ústí nad Labem.

Výkup objektu usedlosti Zubrnice č.p. 28

V říjnu 2024 byl ze soukromého vlastnictví vykoupen historicky cenný objekt Zubrnice č. p. 28 stojící na zubrnické návsi vedle kostela sv. Maří Magdaleny. Po vyřešení havarijního stavu a provedení sanačních a rekonstrukčních prací vhodně doplní areál historické vesnice a bude využit expozičně.

Zprovoznění nového depozitáře

Zkraje roku 2024 byl zprovozněn **nový depozitář Valašského muzea v přírodě vystavený** ve Frenštátě pod Radhoštěm. Pracovníci muzea sem postupně začali ukládat sbírkové předměty, které byly dosud deponovány v prostorách bez optimálních podmínek pro uchovávání sbírek. Jedná se především o velkoobjemové předměty jako stavební prvky, zemědělské a řemeslné stroje a nářadí, rozměrné obrazy, rozsáhlý soubor truhel, intarzovaného a čalouněného nábytku, ale i drobnější zemědělské předměty. Novostavba je efektivně propojena se stávajícím konzervátorsko-restaurátorským pracovištěm spojovacím krčkem, čímž jsou zajištěny komfortní podmínky pro práci se sbírkovými předměty. Nový depozitář splňuje všechna kritéria pro minimální provozní náročnost, jeho dispoziční řešení a vytápění pomocí ekologického systému zaručuje energetickou nezávislost a šetrnost k životnímu prostředí. 25. dubna 2024 za přítomnosti ministra kultury Martina Baxy, hejtmana Zlínského kraje, zástupců města Frenštát pod Radhoštěm, města Rožnov pod Radhoštěm a dalších vzácných hostů byl depozitář slavnostním aktem představen široké laické i především odborné veřejnosti.

Stavba depozitáře byla oceněna v soutěži Stavba roku 2024 Zlínského kraje v kategorii Stavby realizované mimo území Zlínského kraje.

Návštěva prezidenta ČR ve Valašském muzeu v přírodě

V rámci návštěvy Zlínského kraje **zavítal** v úterý 16. dubna 2024 do Valašského muzea v přírodě **prezident České republiky Petr Pavel**. Zde pro něj byla připravena prohlídka areálů Valašská dědina a Dřevěné městečko s oživenými expozicemi. Role průvodce se ujal generální ředitel Národního muzea v přírodě Ing. Bc. Jindřich Ondruš. Pobyt ve Valašském muzeu v přírodě pokračoval procházkou po areálu Pusteven a prohlídkou nově rekonstruovaného objektu Libušín.

Mezinárodní odborná konference Ochrana sbírek v muzeích v přírodě

Na půdě Národního muzea v přírodě – Valašského muzea v přírodě se dne 10. 4. 2024 uskutečnila **mezinárodní konference tematicky zaměřená na Ochranu sbírek v muzeích v přírodě**. Jednalo se o jeden z výstupů grantového projektu realizovaného partnersky s norským městem Røros Kommune a Technickým muzeem v Brně, při němž byla hlavním cílem instalace a modernizace systémů technické ochrany v objektech Valašského muzea v přírodě za účelem ochrany sbírkového fondu proti požáru, neoprávněnému vniknutí, zcizení a vandalismu.

Zahájení rekonstrukčních prací na národní kulturní památce - Mikuláščíkovo fojství z Jasenné

Na základě získání dotací z programu IROP a MK ČR byly v srpnu 2024 **zahájeny rekonstrukční a stavební práce na objektu fojství z Jasenné**, které se v roce 2021 stalo součástí Valašského muzea v přírodě. Hlavním účelem vědecké rekonstrukce je obnova a ochrana této národní kulturní památky, ale také její zpřístupnění široké veřejnosti prostřednictvím zahájení provozu muzea in situ. Nová expozice bude tematicky rozdělena na několik okruhů, včetně prezentace života na jaseneckém fojství na přelomu 19. a 20. století, panelové výstavy o funkci fojta a rodině Mikuláščíkových, a interaktivního prostoru pro návštěvníky. Zpřístupnění objektu je plánováno na květen 2026.

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

Národní muzeum v přírodě je státní **příspěvková organizace zřizovaná Ministerstvem kultury České republiky** se sídlem na Maltézském náměstí 471/1, 118 11 Praha 1. Bylo **zřízeno úpravou zřizovací listiny Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm dne 11. prosince 2018** ve smyslu ustanovení §3 odst. 1 zákona č. 203/2016 Sb. o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Název: Národní muzeum v přírodě, příspěvková organizace
Statutární zástupce: Ing. Bc. Jindřich Ondruš, generální ředitel
Adresa: Palackého 147, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm

Telefon: +420 571 757 111
E-mail: muzeum@nmvp.cz
Datová schránka: 8xzf4vx

Webové stránky: www.nmvp.cz
IČ: 00098604
DIČ: CZ00098604
Bankovní spojení: Česká národní banka, číslo účtu 138851/0710

Organizační složky: Hanácké muzeum v přírodě
Muzeum v přírodě Vysočina
Muzeum v přírodě Zubrnice
Valašské muzeum v přírodě

POSILÁNÍ A CÍLE ORGANIZACE

V souladu se zřizovací listinou Národní muzeum v přírodě získává, shromažďuje, trvale uchovává, eviduje, odborně zpracovává a zpřístupňuje veřejnosti **sbírky muzejní povahy**.

Sběrná oblast, z níž jednotlivé organizační složky muzea primárně shromažďují nemovitě i movitě doklady k dějinám lidové kultury, národopisu, řemesel a zemědělství, se zvláštním zřetelem na dějiny lidového stavitelství, zahrnuje tyto regiony: Valašsko, Těšínské Slezsko, Hanou, Horácko, Chrudimsko, Litomyšlsko, severozápadní Čechy, České Středohoří a jejich přechodové oblasti.

Jako **výzkumná organizace** zapsaná v seznamu Ministerstva školství a tělovýchovy dále provádí základní a aplikovaný výzkum nebo experimentální vývoj týkající se těchto sbírek a prostředí, z něhož jsou získávány. Současně se věnuje výzkumu, ochraně a prezentaci **nemateriálního kulturního dědictví**. Muzeum jako přední představitel oboru muzejnictví v přírodě v ČR rovněž vytváří metodické a koncepční materiály pro rozvoj oboru. Výsledky výzkumu a vývoje šíří prostřednictvím výuky, publikování, muzejních výstav a muzejních programů, metodik nebo transferu zkušeností a technologií.

Souběžně Vydává a veřejně šíří **periodické i neperiodické publikace**. Samostatně nebo ve spolupráci s jinými subjekty **pořádá odborné konference**, sympózia a semináře.

Vedle sbírkotvorné a vědecko-výzkumné činnosti se Národní muzeum v přírodě zaměřuje na **chov původních plemen hospodářských zvířat a pěstování původních odrůd zemědělských plodin**.

Dalším těžištěm práce NMvP je realizace **kulturních a vzdělávacích programů**, přehlídek a festivalů, zejména se zaměřením na folklor, ukázky tradičních řemesel a lidové výroby a každodenní život i sváteční chvíle obyvatel českého, moravského a slezského venkova.

Součástí NMvP je **Metodické centrum pro muzea v přírodě**, jehož hlavním posláním je napomáhat rozvoji oboru muzejnictví v přírodě formou experimentálního a aplikovaného výzkumu, šířením jeho výsledků a formou metodické a konzultační činnosti.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

Dle zřizovací listiny ze dne 11. prosince 2018 stojí v čele Národního muzea v přírodě generální ředitel. Muzeum sdružuje čtyři organizační složky – Hanácké muzeum v přírodě, Muzeum v přírodě Vysočina, Muzeum v přírodě Zubrnice a Valašské muzeum v přírodě. Národní muzeum v přírodě je také působištěm Metodického centra pro muzea v přírodě.

Útvar generálního ředitele (14 zaměstnanců)

Generální ředitel

Ing. Bc. Jindřich Ondruš

Statutární zástupce generálního ředitele, technický náměstek

Ing. Milan Gesierich

Náměstkyně generálního ředitele pro odbornou činnost

Mgr. Lenka Drápalová

Náměstkyně generálního ředitele pro ekonomiku

Ing. Věra Cáblová

Náměstek generálního ředitele pro provoz

Ing. Jaroslav Polášek

Metodické centrum pro muzea v přírodě (3 zaměstnanci)

Vedoucí

PhDr. Jaroslav Dvořák, Ph.D. (od 12. 9. 2023)

Hanácké muzeum v přírodě (3 zaměstnanci)

Vedoucí

PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.

Muzeum v přírodě Vysočina (21 zaměstnanců)

Ředitelka

PhDr. Magda Křivanová

Oddělení provozně ekonomické (*Václava Rothanzlová*)

Oddělení odborné činnosti (*Bc. Nikola Pospíšilová*)

Oddělení technické údržby (*Jan Pešava*)

Muzeum v přírodě Zubrnice (10 zaměstnanců)

Ředitelka

Ing. Věra Kmoníčková

Útvar ředitelky

Oddělení návštěvníckého provozu (*Lenka Pfeifferová*)

Valašské muzeum v přírodě

(105 zaměstnanců)

Ekonomický útvar (Ing. Věra Cábová)

Oddělení všeobecné účtárny (Lenka Štruncová)

Oddělení mezd a personalistiky

Oddělení skladového hospodářství

Provozní útvar (Ing. Jaroslav Polášek)

Správce ICT

Oddělení programů a propagace (PhDr. Radek Hasalík)

Oddělení služeb návštěvníkům (Julie Hlavenková)

Oddělení ostrahy, EZS, EPS a hospodářské správy (Vojtěch Šimčík)

Technický útvar (Ing. Milan Gesierich)

Oddělení projekce, investic a archiv (Olga Holišová)

Projektant

Oddělení obnovy památek a údržby (Pavel Žabčík)

Oddělení dopravy, BOZP, PO, revize a energetiky (Jiří Vašut)

Oddělení truhlárny (Ladislav Mičkal)

Útvar pro odbornou činnost (Mgr. Lenka Drápalová)

Zemědělské oddělení (Miroslav Románek)

Oddělení výzkumu a sbírek (Mgr. Lenka Kučerová)

Oddělení dokumentace (Mgr. Zdeněk Cvikl)

Oddělení péče o sbírky (Mgr. Markéta Šimčíková)

ČINNOST ŘÍDÍCÍCH A PORADNÍCH ORGÁNŮ

ŘÍDÍCÍ A KOORDINAČNÍ ORGÁNY

Muzejní rada (do 31. 3. 2024) - Muzejní rada NMvP (od 1. 4. 2024)

Je nejvyšším řídicím a výkonným orgánem NMvP, jenž rozhoduje o organizačních záležitostech, stanovuje roční rozpočty a plány činnosti, nastavuje řídicí procesy, přijímá důležitá rozhodnutí a schvaluje nové směrnice. S účinností od 1. 4. 2025 došlo k restrukturalizaci řídicích a koordinačních orgánů, Muzejní rada byla přejmenována na **Muzejní radu NMvP** a vedle stávajících členů byla rozšířena o ředitelky a vedoucího organizačních složek. Zároveň byla zrušena **Rada ředitelů**.

Členové Muzejní rady (do 31.3.2024): *Ing. Jindřich Ondruš; Ing. Jaroslav Polášek; Ing. Milan Gesierich; Mgr. Lenka Drápalová a Ing. Věra Cáblová.*

Členové Muzejní rady NMvP (od 1.4.2024): *Ing. Jindřich Ondruš, Ing. Věra Cáblová, Ing. Jaroslav Polášek, Ing. Milan Gesierich, Mgr. Lenka Drápalová, PhDr. Magda Křivanová, Mgr. Věra Kmoníčková a PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.*

V rámci výše uvedené restrukturalizace v každé organizační složce zřizuje s účinností od 1. 4. 2025 ředitel/vedoucí vlastní koordinační orgán pro zajištění chodu muzea, předávání úkolů a informací:

Muzejní rada VMP

Členové Muzejní rady VMP: *Ing. Jindřich Ondruš; Ing. Jaroslav Polášek; Ing. Milan Gesierich; Mgr. Lenka Drápalová a Ing. Věra Cáblová.*

Muzejní rada MPV

Členové Muzejní rady MPV: *PhDr. Magda Křivanová; Václava Rothanzlová, Bc. Nikola Pospíšilová, Jan Pešava*

Muzejní rada MPZ

Členové Muzejní rady MPZ: *Ing. Věra Kmoníčková, Mgr. Kateřina Suchanová, Ing. Martin Kočí*

Koordinační porada HMP

Členové Koordinační porady HMP: *PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.; Mgr. Josef Urban, Mgr. Denisa Vacová, Ing. Ivo Čepiel a Mgr. Petra Pášová*

PORADNÍ ORGÁNY

Kolegium Národního muzea v přírodě

Kolegium NMvP je poradním orgánem generálního ředitele muzea, jehož posláním je projednávat střednědobé a dlouhodobé strategie rozvoje NMvP jako celku. Zabývá se postavením NMvP nejen v rámci systému příspěvkových organizací MK ČR, ale především jeho rolí v rozvoji oblasti muzejnictví v přírodě. Jako nástroj této činnosti slouží především MC. Členové Kolegia jsou vybraní tuzemští i zahraniční odborníci z oblasti muzejnictví v přírodě, prezentace kulturního dědictví, zástupci kulturních odborů krajských úřadů, národních institucí a zřizovatele NMvP.

V roce 2024 se jednání kolegia uskutečnilo jednou, a to dne 7. 6. 2024. Členové poradního orgánu byli seznámeni s finální verzí strategického rozvojového materiálu pro všechny organizační složky i samotné Národní muzeum v přírodě pro léta 2024–2033 a procesem nakládání s ním v souvislosti s každoročním plánováním činností jednotlivých organizačních složek. Souběžně byli členové Kolegia seznámeni s průběžným a celkovým hodnocením vědeckovýzkumných aktivit poskytovatelem IP DKRVO a hodnocením nové Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace pro léta 2024–2028. Na tato témata navazovalo přestavení nové koncepce působnosti Metodického centra pro muzea v přírodě a hodnocení jeho činnosti. Kolegium ocenilo plán vědecko-výzkumné činnosti a výhled činnosti Metodického centra.

Předmětem jednání bylo také hodnocení pětiletého období koexistence 4 organizačních složek v rámci Národního muzea v přírodě a doporučení průběžného monitoringu dalšího spolupůsobení jednotlivých muzeí.

Členy Kolegia Národního muzea v přírodě byli: *doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D. (předseda); PhDr. Pavel Douša, Ph.D. (místopředseda); Mgr. Radek Bryol; Mgr. Lenka Drápalová; Jarosław Gałęza; PhDr. Magda Křivanová; PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.; Mgr. Věra Kmoníčková; Ing. Vlastislav Ouroda, Ph.D.; Ing. Oldřich Pešek; Mgr. Radovan Sýkora; PhDr. Martin Šimša, Ph.D.; Ing. PhDr. Petra Štůlová, Ph.D.; PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.; PhDr. Ilona Vojancová; PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.; Bc. Jan Žůrek; Ing. Roman Línek; Ing. Mgr. Zuzana Fišerová Ph.D.; Mgr. Jiří Řehák.*

Rada starších

Rada starších posuzuje návrhy na důstojné připomenutí významných osobností regionu Moravského Valašska, které se zasloužily o jeho rozkvět v různých sférách profesního či soukromého lidského bytí – kultuře, sportu, vědě, veřejné prospěšné či spolkové činnosti, a to formou zápisu do Knihy paměti kraje a ve vybraných případech i uložením ostatků a zhotovením náhrobků těmto osobnostem na čestném pohřebišti zvaném Valašský Slavín v muzejním areálu Dřevěné městečko. V roce 2024 nebyla Rada starších svolána, neboť VMP neobdrželo žádný nový návrh.

Členy Rady starších byli: *PhDr. Karel Bogar; Mgr. Marie Brandstettróvá; Mgr. Jiřina Fabiánová; PhDr. Zdeněk Fišer; Mgr. Hana Jabůrková; PhDr. Tomáš Mikuláščík; PhDr. Alena Prudká; Karel Rosenkranz; Mgr. Jiřina Veselská a Vanda Vrlová.*

Redakční rada časopisu Museum vivum

V roce 2024 se členové redakční rady sešli dvakrát ve dnech 6. 2. 2024 a 3. 9. 2024. Byla projednávána koncepce časopisu pro rok 2024 a jeho zaměření na roli muzeí v přírodě v oblasti ochrany, uchovávání a prezentování tradičních plodin, zvířat a zemědělských prací. Jednotlivé příspěvky včetně doporučení recenzentů k jednotlivým studiím a materiálům byly podrobeny názoru redakční rady a byla podána doporučení.

Členy redakční rady byli: *Ing. Martin Čerňanský, Ph.D.; Mgr. Lenka Drápalová; doc. Ing. Miloš Dudáš CSc.; PhDr. Sylva Dvořáčková; PhDr. Martin Novotný, Ph.D.; Mgr. Tereza Johanidesová; PhDr. Eva Kuminková, Ph.D.; PhDr. David Pindur, Ph.D.; Mgr. Jan Pohůnek, Ph.D.; Dr. hab. Gregorz Studnicki; PhDr. Lucie Uhlíková, Ph.D.; PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.*

VĚDECKÉ RADY ŘEDITELŮ ORGANIZAČNÍCH SLOŽEK

Vědecké rady jsou v jednotlivých organizačních složkách vrcholnými poradními orgány, v případě VMP generálního ředitele, u MPZ a MPV ředitelů a v HMP jeho vedoucího. Tyto poradní orgány jsou sestaveny z předních odborníků vědních disciplín podílejících se na koncipování a chodu muzea v přírodě s přihlédnutím na regionální specifika v oblastech zájmu jmenovaných muzeí. Členové vědeckých rad se vyjadřují k střednědobým a dlouhodobým koncepcím rozvoje muzeí, jejich areálů, odborných a popularizačních aktivit, k problematice týkající se vědecko-výzkumné činnosti a případně k dalším otázkám, které předloží generální ředitel, ředitelé nebo vedoucí organizačních složek. V roce 2024 se uskutečnila jednání všech vědeckých rad v jednotlivých organizačních složkách NMvP.

Vědecká rada Hanáckého muzea v přírodě

V roce 2024 se členové Vědecké rady HMP setkali 10. října v Příkazech v novém složení na další tříleté funkční období. Jednání byla zaměřena zejména na rozvoj HMP v rovině Plánu rozvoje muzea – dokumentu, který vymezuje budoucnost muzea z hlediska členění na zóny provozní, návštěvnickou, expoziční a v rovině kompletní změny expozice exteriérové i interiérové v rozsahu celého areálu muzea. Vedle toho se rada zabývala tematikou spolupráce s nositeli tradic a dokumentace jejich činnosti a nově bylo nastoleno téma uchovávání a prezentování hanáckého nářečí.

Členy Vědecké rady HMP byli: *PhDr. Ilona Vojancová (předsedkyně), PhDr. Ondřej Bláha, Ph.D. (místopředseda); Mgr. Lenka Drápalová; PhDr. Jaroslav Dvořák; Mgr. Markéta Hnilicová; Mgr. Jiří Kaláb; PhDr. Martin Novotný, Ph.D.; PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.*

Vědecká rada Muzea v přírodě Vysočina

Vědecká rada MPV zasedala v roce 2024 pouze jednou dne 11. 12. formou online, sbor však nebyl usnášení schopný.

Členy Vědecké rady MPV byli: *PhDr. Lubomír Procházka, CSc. (předseda); PhDr. Eva Kuminková, Ph.D. (místopředsedkyně); Ing. arch. Petr Dostál; Mgr. Lenka Drápalová; doc. Mgr. Petr Grulich, Ph.D.; Mgr. Petra Hrbáčová, Ph.D.; PhDr. Martin Novotný, Ph.D.; Mgr. Naděžda Pemlová a PhDr. Radim Urbánek.*

Vědecká rada Muzea v přírodě Zubrnice

Vědecká rada zasedala v roce 2024 dvakrát v termínech 23. 4. a 27. 11. V průběhu roku skončilo funkční období členů vědecké rady, a proto byla před druhým jednáním jmenována nová rada v obměněném složení s novou předsedkyní Mgr. Alenou Sellnerovou. Jednání v dubnu bylo zaměřeno především na problematiku tvorby odborných podkladů pro vyhotovení studií proveditelnosti a projektové dokumentace k objektům Říhovna čp. 27 a Škola čp. 26. Souběžně byli členové rady seznámeni s průběhem stavebních prací na objektech stodola ze Zadní Lhoty, dům z Řehlovic a mlýn Týniště čp. 28

Na toto jednání tematicky navázalo i setkání rady v podzimním termínu, při němž byly členům předloženy vyhotovené podklady pro studii proveditelnosti využitelnosti areálu usedlosti Říhovny čp. 27 jako návštěvnického centra a zázemí pro zaměstnance, změny

expoziční náplně objektu školy a využití pozemku sadu vedle areálu Říhovna. Rovněž byla doporučena výstavní náplň interiéru objektu stodoly ze Zadní Lhoty.

Členy Vědecké rady MPZ byli (do dubna 2024): *doc. Ing. arch. Tomáš Efler (předseda); PhDr. Eva Kuminková, Ph.D. (místopředsedkyně); Mgr. Radek Bryol, Ph.D.; PhDr. Pavel Bureš; Ing. Pavel Hušek; Mgr. Petr Karlíček, Ph.D.; PhDr. František Ledvinka; Mgr. Alena Sellnerová; PhDr. Radim Urbánek*

Nově sestavená Vědecká rada MPZ: *Mgr. Alena Sellnerová (předsedkyně); PhDr. Kamil Podroužek, Ph.D. (místopředseda); PhDr. Oldřich Doskočil; Mgr. Lenka Drápalová; PhDr. Jaroslav Dvořák, Ing. Ladislav Ptáček; Mgr. Jiří Riezner, Ph.D.; Mgr. Petr Karlíček, Ph.D.; PhDr. Radim Urbánek.*

Vědecká rada Valašského muzea v přírodě

Vědecká rada VMP se v roce 2024 zasedala dvakrát v termínech 5. 4. 2024 a 8. 11. 2024 září. Při obou zasedáních byli členové rady informováni zejména o procesu příprav na stoleté výročí založení Valašského muzea v přírodě ve spojitosti s vědecko-výzkumnými výstupy – výstava a publikace a s dalšími odbornými a prezentačními aktivitami plánovanými v průběhu celého roku 2025. Souběžně s tím byla rada seznámena s dosaženými výsledky v rámci IP DKRVO a činností a výsledky Metodického centra ve vztahu k rozvoji VMP. Posledním tématem byla dostavba a zprovoznění nového depozitáře v areálu Frenštátského centrálního pracoviště péče o sbírky. Při listopadovém zasedání byla představena koncepce renovace objektu Mikuláštkova fojtství v Jasenné včetně interiérové expozice.

Vědecká rada sestává z těchto odborníků: *PhDr. Martin Novotný, Ph.D. (předseda), PhDr. Kamil Podroužek, Ph.D. (místopředseda); Ing. Vojtěch Bajer; Mgr. Radek Bryol, Ph.D.; PhDr. Ivo Frolec; Ing. Milan Gesierich; Ing. Nelly Komendová; doc. Mgr. Otakar Kirsch, Ph.D.; Mgr. Jana Koudelová, Ph.D.; prof. doc. Alena Křížová, Ph.D.; PhDr. Václav Michalička, Ph.D.; Ing. Alena Pospíšilová LL.M.; Mgr. Antonín Šimčík; Mgr. Radoslav Vlk, Ph.D.; PhDr. Ilona Vojancová; prof. PhDr. Aleš Zářický, Ph.D.*

PORADNÍ SBORY PRO SBÍRKOTVORNOU ČINNOST

Každá organizační složka NMvP má jmenovaný Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost, jehož úkolem je vyjadřovat se a posuzovat zařazení předmětů do sbírkového fondu daného muzea. Členové sboru se dále vyjadřují k nakládání se sbírkami, vyřazování z fondu nebo výměně. Sbor je složen z odborných pracovníků muzeí a znalců, jejichž odbornosti pokrývají oblasti sbírkotvorné činnosti níže vyjmenovaných organizačních složek.

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Hanáckého muzea v přírodě

Jednání Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost proběhlo 14. 11. 2024. Celkem bylo kurátorem sbírky představeno členům poradního sboru 176 předmětů. Při výběru poradní sbor vycházel nejen z interních předpisů (mj. aktuální koncepce sbírkotvorné činnosti Národního muzea v přírodě), ale reflektoval i možnost využití předmětů v plánované nové expozici HMP. Poradní sbor doporučil zápis těchto 176 předmětů do sbírky HMP, muzeum celkem vynaložilo na jejich nákup 9 830 Kč.

Členy sboru byli: *Mgr. Pavel Bulena; Mgr. Helena Cviklová; Mgr. Veronika Hrbáčková; Mgr. Petra Hrbáčová, Ph.D.; Mgr. Ondřej Machálek; Mgr. Kamil Lukeš, DiS.; Mgr. Robert Najman; PhDr. Jana Poláková, Ph.D.; Bc. Milan Zahradník.*

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Muzea v přírodě Vysočina

V roce 2024 setkání poradního sboru proběhlo dvakrát a to 29. 4. a 11. 12. 2024. Do sbírek bylo přijato formou daru a koupě celkem 89 ks předmětů převážně ze skupiny textil, vybavení domácnosti a řemesla. Na obohacení sbírek bylo celkem vynaloženo 19 020 Kč. Sbírkové předměty získané na základě kupní smlouvy náleží do sféry činnosti MPV dokumentovat činnost nositelů tradic.

Členy sboru byli: *Mgr. Pavel Bulena, BcA. Adéla Mensová, Bc. Soňa Krátká, Jana Vašková a PhDr. Ilona Vojancová.*

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Muzea v přírodě Zubrnice

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost zasedal jednou dne 8. 10. 2024. Odborní pracovníci muzea představili členům sboru 118 ks předmětů za účelem zařazení do sbírkového fondu, ze skupin vybavení domácnosti – především nádobí, textil a nábytek, vybavení hospodářské usedlosti – drobné nářadí a pomůcky ke zpracování ovoce, chmele a rovněž vybavení školy. Jednalo se zejména o dary, za schválené koupě předmětů muzeum vynaložilo 6 860 korun.

Členy sboru byli: *Mgr. Lenka Drápalová, Petr Joza, MgA. Karel Konopka, Mgr. Martin Krsek, Mgr. Daniela Linková, prof. ak. mal. Jaroslav Prášil*

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Valašského muzea v přírodě

Poradní sbor pro sbírkotvornou jednal celkem třikrát ve dnech 16. 5., 20. 9. a 20. 11. 2024. Na základě jeho schválení se sbírkový fond VMP rozrostl celkem o 1056 ks sbírkových předmětů reprezentujících nábytek, textil, umění, vybavení domácnosti, zemědělské nářadí a vybavení řemeslných dílen. Muzeum vynaložilo na získání nových přírůstků 176 248 Kč.

Členy sboru byli: *Mgr. Sylva Dvořáčková, Mgr. Lenka Drápalová Mgr. Eva Hovorková, MGr. Lucie Kaminská, Mgr. Jana Košťuříková, Mgr. Lenka Kučerová, Mgr. Olga Méhešová, Mgr. Tomáš Mikuláščík, Mgr. Pavla Platošová.*

ČLENSTVÍ PRACOVNÍKŮ V ODBORNÝCH KOMISÍCH A ORGANIZACÍCH

Pracovníci Národního muzea v přírodě jsou dle svých odborností členy širokého spektra mezinárodních organizací, komisí a poradních orgánů. Toto členství je čestné.

Mezinárodní organizace

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
AEOM – Evropský svaz muzeí v přírodě	Bryol Radek	člen
	Křivanová Magda	členka
	Ondruš Jindřich	člen
	Pospíšilová Nikola	členka
CIOFF – Mezinárodní rada organizátorů folklorních festivalů	Kolektivní členství	
ICME – Mezinárodní výbor pro etnografická muzea ICOM	Kolektivní členství	
ICOM – Mezinárodní rada muzeí	Kolektivní členství	
Interpret Europe		
IOV – Národní sekce, Mezinárodní organizace lidového umění v ČR	Ondruš Jindřich	člen výboru spolku
AIMA – Mezinárodní asociace zemědělských muzeí	Kolektivní členství	

Domácí oborové organizace

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
Asociace muzeí a galerií České republiky	kolektivní členství	
Asociace muzeí a galerií – Etnografická komise	Cviklová Helena	členka
	Drápalová Lenka	členka
	Kučerová Lenka	členka
	Urban Josef	člen
	Tichá Jana	členka
	Vojancová Ilona	členka
Asociace muzeí a galerií – Knihovnická komise	Anna Borová	členka
Asociace muzeí a galerií – Komise konzervátorů a restaurátorů	Adamová Dita	členka
	Dostál Tomáš	člen
	Dostálová Kateřina	členka
	Dvořák Luděk	člen
	Chojna Bartłomiej	člen
	Matochová Libuše	členka
	Musil Martin	člen
	Pilmajer Milan	člen
	Šimčíková Markéta	členka výboru, vedoucí moravskoslezské a olomoucké sekce
	Zlámalová Gabriela	členka
Asociace muzeí a galerií – Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku	Pelclová Soňa	členka
Asociace muzeí a galerií – Senát	Ondruš Jindřich	člen
Asociace muzeí a galerií – Komise regionální historie Moravy a Slezska	Urban Josef	člen
Česká komise pro UNESCO	Ondruš Jindřich	člen
Česká národopisná společnost	kolektivní členství	
	Bryol Radek	člen
	Křivanová Magda	členka Komise pro lidové stavitelství, sídla a bydlení
	Lid'ák Petr	člen
	Navrátilová Lucie	členka
	Ondruch Luděk	člen
	Petřeková Jitka	členka
	Tichá Jana	členka
	Urban Josef	člen Hlavního v ýboru
	Vodešil Petr	člen

	Vojancová Ilona	členka Komise pro lidové obyčeje
Český svaz muzeí v přírodě	kolektivní členství	
	Bryol Radek	tajemník
	Konopka Karel	člen
	Ondruš Jindřich	prezident
	Vojancová Ilona	členka
Sdružení pro interpretaci místního dědictví v ČR (SIMID)	Konopka Karel	člen

Poradní orgány MK ČR

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
Komise pro granty v oblasti tradiční lidové kultury	Urban Josef	místopředseda
	Vojancová Ilona	předsedkyně
Komise pro udělování titulu <i>Nositel tradice lidových řemesel</i>	Bryol Radek	místopředseda
	Vojancová Ilona	předsedkyně
Komise Programu záchrany architektonického dědictví	Ondruš Jindřich	člen
Národní rada pro tradiční lidovou kulturu	Vojancová Ilona	místopředsedkyně
Porota pro udělování cen Ministerstva kultury v oblasti zájmových uměleckých aktivit – Cena za rozvoj tradiční lidové kultury a folkloru	Vojancová Ilona	členka
Stipendijní rada Odboru regionální a národnostní kultury MKČR	Lid'ák Petr	člen
	Vojancová Ilona	členka

Poradní orgány muzeí (mimo NMvP) Regionální a lokální komise

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
Hodnotící komise Mezinárodního folklorního festivalu Strážnice	Vojancová Ilona	předsedkyně
Komise pro sbírkotvornou činnost Muzea Beskyd Frýdek-Místek	Tichá Jana	členka
Nákupní komise Muzea a galerie v Prostějově	Urban Josef	člen
Nákupní komise Muzea Těšínska	Lid'ák Petr	člen
Nákupní komise Etnografického oddělení Národního muzea v Praze	Vojancová Ilona	členka
Poradní sbor pro Muzeum vesnice jihovýchodní Moravy	Bryol Radek	člen
	Tichá Jana	členka
	Vojancová Ilona	členka
Rada Muzea východních Čech v Hradci Králové	Křivanová Magda	členka
Redakční rada Národního ústavu lidové kultury pro projekty videodokumentace	Drápalová Lenka	členka
Redakční rada vlastivědné revue <i>Valašsko</i>	Lid'ák Petr	člen
Ředitelská rada Muzea Těšínska	Ondruš Jindřich	člen
Ředitelská rada Národního ústavu lidové kultury	Ondruš Jindřich	člen
Správní rada Institutu lidového kulturního dědictví, Litomyšl	Bryol Radek	člen
Vedecká rada Slovenského národního múzea pre etnológiu	Bryol Radek	člen
Nákupní komise Městského muzea a galerie Hlinsko	Vojancová Ilona	členka

Název organizace	Jméno zaměstnance	Funkce
Hodnotící komise pro tradiční lidovou kulturu Pardubického kraje	Křivanová Magda	členka
	Vojancová Ilona	předsedkyně
Hodnotící komise programu Podpora kultury a památkové péče v Pardubickém kraji	Křivanová Magda	členka
Komise pro tradiční lidovou kulturu Ústeckého kraje	Mikulecká Ivana	členka

Kulturní komise města Rožnov pod Radhoštěm	Brňovjáková Jitka	členka
Muzejní spolek Litovelsko	Urban Josef	člen
Pracovní skupina pro tradiční lidovou kulturu Olomouckého kraje	Urban Josef	člen
Sbor pro ochranu a uchování jízdy králů na Moravě	Urban Josef	člen
Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci	Urban Josef	člen
Výběrová komise MAS Hlinsko pro realizaci Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD)	Křivanová Magda	členka
Certifikační komise pro udělování regionální značky Kvalita z Hlinecka	Křivanová Magda	členka
	Vojancová Ilona	členka
Dotační komise města Hlinska pro kulturu a sport	Křivanová Magda	členka
Výběrová komise pro oceňování dobrovolníků regionu Hlinsko – Křesadlo	Magda Křivanová	členka
Výbor pro cestovní ruch Zastupitelstva Zlínského kraje	Ondruš Jindřich	člen
Výbor pro kulturu a památkovou péči Zastupitelstva Pardubického kraje	Křivanová Magda	předsedkyně
Strategický výbor Město Rožnov pod Radhoštěm	Ondruš Jindřich	člen

VĚDA A VÝZKUM, EDIČNÍ ČINNOST

NMvP je institucí zapsanou v seznamu výzkumných organizací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Reprezentuje obor muzejnictví v přírodě a svou vědecko-výzkumnou činností směřuje k dosažení postu předního představitele této oblasti v České republice a významného zástupce v evropském měřítku. K naplnění tohoto cíle pracovníci NMvP vyvíjejí vědecko-výzkumné aktivity za účelem podpory oboru tvorbou teoreticko-metodických podkladů pro potřeby institucionálního a koncepčního rozvoje muzeí v přírodě. Zároveň přispívají k poznávání a popularizaci tradiční lidové kultury a k procesu jejího zachovávání. Výsledky své práce se podílejí na předávání poznatků široké laické i odborné veřejnosti.

Na počátku roku 2024 NMvP byla vědecko-výzkumná činnost instituce hodnocena za celé předchozí období 2019-2023. Cíle koncepce a misi VO v letech 2019-2023 celkově splnila mírně nadprůměrně, mezi silné stránky VO patří systematickosti v řešení plánovaných úkolů a v uplatňování výsledků. Naopak slabší stránkou bylo navazování mezinárodní výzkumné spolupráce. Plánované cíle a aplikované výsledky byly splněny. Hodnocení plnění koncepce bylo bez závažných výhrad včetně odborných k plnění koncepce a jejích cílů. VO reagovala na vstupní hodnocení a u slabších stránek dosáhla pokroku zejm. v zajišťování dalších zdrojů pro rozvoj výzkumu. Celkově je plnění koncepce za období 2019–2023 hodnoceno stupněm B – velmi dobré plnění koncepce.

• DLOUHODOBÁ KONCEPCE ROZVOJE VÝZKUMNÉ ORGANIZACE

Vědecko-výzkumná činnost je cíleně plánována na pětileté období prostřednictvím dokumentu Dlouhodobá koncepce rozvoje výzkumné organizace Národní muzeum v přírodě na léta 2024 – 2028, v níž je definována jedna výzkumná oblast s názvem Uchování kulturního dědictví v muzeích přírodě rozdělená na dva dílčí cíle - Význam a rozvoj oboru muzejnictví v přírodě a Dokumentace, uchování a prezentace hmotného a nehmotného dědictví v prostředí muzeí v přírodě. Na každý rok pětiletého období jsou určeny plánované výsledky publikačního i aplikačního charakteru. Výzkumné organizaci se za rok 2024 podařilo uplatnit z plánovaných sedmi výsledků pět. Zbývající dva budou uplatněny v roce 2025. Za rok 2024 byla výzkumná organizace hodnocena stupněm C – průměrné plnění koncepce.

Dosažené výsledky za rok 2024

Výsledek Jsc

Jitka Petřeková: Od pasekářského hospodářství k muzejní expozici: historický vývoj usedlosti čp. 201 z Velkých Karlovic v kontextu rodinné paměti.

Odborný článek hodnotí způsob muzejní dokumentace historie usedlosti a její využití pro transfer objektu do Valašského muzea v přírodě včetně její využitelnosti pro tvorbu expozic.

dostupný: https://toolkit.ecn.cz/img_upload/026d410a60dc2204c142638c7485d657/04-petrekova.pdf

Výsledek B

Miroslav Koudela: Kameníčkův grunt v Příkazích. Jeho historie v kontextu širší doby. Oborná publikace představuje historii gruntu v propojení s historií obce na základě širokého archivního výzkumu a je první publikací zpracovanou v tomto rozsahu. Její vydání je nenahraditelnou pomůckou pro další odborné práce v HMP zejména v oblasti tvorby nové expozice celého areálu muzea.

citace: KOUDELA, Miroslav. *Kameníčkův grunt v Příkazích: jeho historie v širším kontextu doby*. Vydání první. Rožnov pod Radhoštěm: Národní muzeum v přírodě, 2024. 139 stran. ISBN 978-80-53040-01-3.

Výsledek Jost

Luděk Ondruch: Staré a krajové odrůdy ovocných dřevin ve Valašském muzeu v přírodě.

Odborný článek představuje návratný výzkum k problematice funkce muzeí v přírodě uchovávat a prezentovat živé sbírky a hodnotí současný stav ve Valašském muzeu v přírodě.

dostupný: <http://muzeavprirode.cz/wp-content/uploads/2025/01/digitalmuseum-vivum-2024.pdf>

Výsledek Jost

Petr Lidák: Letní horské chlěvy z Nového Hrozenkova. Jejich transfer a rekonstrukce ve VMP.

Odborný článek popisuje situaci dochování drobných hospodářských objektů v terénu in situ, prezentuje a hodnotí způsoby jejich transferu a následného využití k prezentačním aktivitám Valašského muzea v přírodě.

dostupný: <https://amus.muzeum-zlin.cz/pdfs/amu/2024/01/05.pdf>

Výsledek Jsc

Barbara Kučerová: Svatomatějská tradice k zajištění úrody ovocných stromů ve světle nových pramenů z východních Čech.

Odborný článek analyzuje téměř zapomenutý zvyk, jemuž dosud v odborné literatuře nebyla věnována dostatečná pozornost, přičemž zkoumá jeho znalost současníky a zároveň odhaluje způsoby praktikování jeho reziduí v dnešní době.

dostupný: <https://revue.nul.cz/wp-content/uploads/2024/09/nr-2024-3-188-198.pdf>

• INTERNÍ VÝZKUMNÉ AKTIVITY

Vedle vědeckovýzkumných aktivit realizovaných z institucionální podpory poskytované MK ČR pracovníci muzea vykonávají výzkumnou činnost hrazenou z interních zdrojů instituce. Tato činnost je zaměřena převážně na shromažďování podkladů z terénních výzkumů, archivních a muzejních průzkumů ve fondech archivních, muzejních, památkových a následně slouží k tvorbě odborných výsledků nebo prezentačních aktivit.

Dosažené výsledky za rok 2024

Výsledek Jost

Jan Baar, Markéta Šimčíková, Jana Koudelová, Antonín Šimčík: Current trends and experiences in the use of non-toxic and operationally sustainable methods in integrated pest management.

Odborný článek představuje ekologickou technologii likvidace biologických škůdců prostřednictvím tepla v přesně řízeném prostředí termokomory a využití této metody v muzeích.

Citace: BAAR, Jan a ŠIMČÍKOVÁ, Markéta a KOUDELOVÁ, Jana a ŠIMČÍK, Antonín: Current trends and experiences in the use of non-toxic and operationally sustainable methods in integrated pest management. In: *Problemy muzeów związane z zachowaniem i konserwacją zbiorów*. Poznań, 2024, s. 155-172. ISBN 978-83-68127-11-9 a 978-83-7654-597-6

- **APLIKOVANÝ VÝZKUM**

Od března 2023 realizuje NMvP dva projekty aplikovaného výzkumu Naki III. Oba tyto projekty mají široký interdisciplinární přesah a jejich výsledky budou mít dlouhodobý význam pro památkovou péči a dokumentaci rukodělné výroby v ČR s využitím pro kreativní průmysl.

Projekt *Prevence a údržba dřevěných konstrukcí v památkovém zájmu*. Poprvé se NMvP podařilo získat projekt tohoto typu v roli příjemce koordinátora, jedná se o konsorciální projekt, dalšími příjemci jsou Mendelova univerzita v Brně – Lesnická a dřevařská fakulta a ÚTAM. Projekt je zaměřen na problematiku dokumentace, záchrany, ochrany a údržby historických stavebních objektů. Zaměřuje se na čtyři hlavní cíle: neinvazivní a šetrně invazivní diagnostiku dřevěných konstrukcí, preventivní péči a údržbu dřevěného stavitelství, konstrukční opravy dřevěných konstrukcí na základě historických přístupů tesařského řemesla a tradiční povrchové úpravy dřevěných prvků staveb.

Projekt *Dokumentace Ústředí lidové umělecké výroby: zdroj poznání a inspirace*. V tomto projektu NMvP vystupuje v roli příjemce. Koordinátorem projektu je Masarykova univerzita v Brně – Ústav evropské etnologie, dalším příjemcem pak Národní muzeum v Praze – Archiv Národního muzea v Praze. Projekt je zaměřen na vytvoření společné databáze se záznamy ÚLUV, které jsou v současnosti v různém stupni zpracovanosti uchovávány ve dvou pracovištích – NMvP v Rožnově pod Radhoštěm a v Archivu Národního muzea v Praze. Účelem je zpřístupnit badatelsky zajímavý a využívaný fond široké veřejnosti.

ODBORNÉ AKTIVITY

ORGANIZACE ODBORNÝCH AKCÍ

Posláním NMvP je předávat znalosti a zkušenosti odborné i laické veřejnosti. Z titulu předního představitele oboru muzejnictví v přírodě v ČR pořádá muzeum odborná setkání různého druhu, jež jsou obecně zaměřena především na problematiku muzejnictví a muzejnictví v přírodě, historie, etnologie a dalších příbuzných oborů, nebo se naopak týkají úzce vymezených témat. Pracovníci muzea zároveň přednášejí na středních a vysokých školách, aktivně se účastní konferencí, seminářů a jiných odborných setkání a pořádají přednášky a další naučné akce pro veřejnost.

Mezinárodní odborná konference Ochrana sbírkových předmětů v muzeích v přírodě

Na půdě Národního muzea v přírodě – Valašského muzea v přírodě se dne 10. 4. 2024 uskutečnila mezinárodní konference tematicky zaměřená na Ochranu sbírek v muzeích v přírodě. Jednalo se o jeden z výstupů grantového projektu realizovaného partnersky s norským městem Røros Kommune a Technickým muzeem v Brně, při němž byla hlavním cílem instalace a modernizace systémů technické ochrany v objektech Valašského muzea v přírodě za účelem ochrany sbírkového fondu proti požáru, neoprávněnému vniknutí, zcizení a vandalismu.

AKTIVNÍ ÚČAST PRACOVNÍKŮ NMvP NA ODBORNÝCH SETKÁNÍCH A KONFERENCÍCH

Pracovní zasedání Obyčejové komise ČNS a Subkomise pro lidové obyčeje MKKK

Název: *Proměny obyčejové tradice a její vnímání na prahu 3. tisíciletí*

Termín: 11. – 12. 6. 2024

Aktivní účast: Mgr. Jana Tichá, Mgr. Josef Urban

Organizace: Slovácké muzeum v Uherském Hradišti a Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně

XI. Międzynarodowa Konferencja Konserwatorska

Název: Problemy muzeow związane z zachowaniem i konserwacją zbiorów

Termín: 24. – 26. září 2024

Aktivní účast: Markéta Šimčíková, Luděk Ondruch a Bartłomiej Chojna

Organizace: Muzeum narodowe rolnictwa w Szreniawie, Polsko

ODBORNÉ PŘEDNÁŠKY A VÝUKA

Ruční opracování dřeva a jeho povrchové úpravy

Praha, Národní památkový ústav

Termín: 20. – 22. 9. 2024

Vyučující: Luděk Dvořák (Metodické centrum)

Třídenní seminář v rámci kurzu NPÚ *Památkářské kompetence v praxi*

Ochrana památek lidového stavitelství

ČVUT Praha a Valašské muzeum v přírodě

Termín: Květen a říjen 2024

Vyučující: Luděk Dvořák

Workshopy pro studenty ČVUT

Přednáškový cyklus Textil v muzeu

Masarykova univerzita v Brně – Ústav archeologie a muzeologie

Termín: podzimní semestr 2024

Přednášející: Mgr. Lenka Drápalová

Cílem přednáškového cyklu je seznámit studenty s problematikou textilních sbírkových fondů v českých muzeích – selekce, tezaurace, prezentace.

PRO PAMÁTKY – obnova a využívání vodních mlýnů

Pardubice – Automatické mlýny

Termín: 13. – 15. 11. 2024

Přednášející: PhDr. Magda Křivanová

Zaměřeno na současný stav vodních mlýnů a možnosti jejich nového využívání.

Vedle těchto aktivit pracovníci Národního muzea v přírodě poskytují široké veřejnosti tematicky zaměřené přednášky vycházející především z jejich specializací. Jedná se o aktivity uskutečňované v základních a středních školách, obecních a městských úřadech, knihovnách, domovech seniorů, pro spolky, univerzity třetího věku apod.

SPOLUPRÁCE S JINÝMI INSTITUCEMI

Oborová a odborná sdružení a organizace

Asociace muzeí a galerií

- spolupráce s Etnografickou komisí AMG – dílčí úkoly v rámci vytvoření pojmosloví etnografických sbírek
- aktivní účast pracovníků NMvP v oborových komisích

Česká národopisná společnost

- spolupořadatelství konference *(Ne)Tradice žije! Kontinuita, proměna, zánik a obnova tradic pohledem etnologie.*
- aktivní zapojení pracovníků NMvP do činnosti společnosti včetně práce Hlavního výboru

Sdružení pro interpretaci místního dědictví (SIMID) a Ústav pro interpretaci místního dědictví (UIMID)

- VMP – spolupráce na plánování interpretace pro nový areál Kolibiska
- MPZ – tvorba koncepce rozvoje Muzea v přírodě Zubrnice, členství ve VR MPZ

Univerzitní a akademická pracoviště

Masarykova univerzita – Ústav evropské etnologie

- spolupráce na projektu NAKI III *Dokumentace Ústředí lidové umělecké výroby: zdroj poznání a inspirace* (VMP)

Mendelova univerzita

- spolupráce na projektu NAKI III *Prevence a údržba dřevěných konstrukcí v památkovém zájmu* (MC)

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

- Fakulta umění a designu – práce s přírodními materiály – spolupráce na opravách hliněných vymazávek roubených objektů; spolupráce na přípravě stálých expozic a výstav (MPZ)
- Fakulta životního prostředí – spolupráce při inventarizaci ovocných stromů v areálu MPZ dle metodiky *Mapování ovocných stromů starých odrůd v krajině* Ing. Martina Lípy

Ostravská Univerzita

- Filozofická fakulta – spolupráce při vydání odborné publikace s vybranými příspěvky z konference Valašsko – historie a obživa III. Duchovní život

Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s. r. o.

- odborná příprava programu *Bramborová sobota* v MPV

Kulturní instituce, ústavy a organizace

Dačického dům v Kutné Hoře – Vzdělávací a prezentační centrum kulturního dědictví UNESCO

- spolupráce při prezentaci a propagaci památek UNESCO

Institut Paměti národa Pardubice

- spolupráce MPV při tvorbě sbírek vzpomínek pamětníků z regionu Pardubického kraje

Městské muzeum a galerie Hlinsko

- spolupráce s MPV v oblasti prezentace lidové kultury Hlinecka
- vzájemná spolupráce s MPV v rámci nákupní komise
- výměna poznatků a podkladů k tématům regionální historie

Muzeum loutkářských kultur Chrudim

- spolupráce s MPV v oblasti interpretace tradiční lidové kultury
- společný program MPV a MLK v průběhu roku 2023

Muzeum města Ústí nad Labem

- spolupráce v rámci Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost (MPZ)

Muzea na území Pardubického kraje

- spolupráce regionálního pověřeného pracoviště pro tradiční lidovou kulturu MPV
- s muzei v regionu v souvislosti s koordinací identifikace prvků tradiční lidové kultury
- spolupráce s Městským muzeem v Ústí nad Orlicí v souvislosti se zprovozněním a prezentací technologických celků v areálu Veselý Kopec

Oblastní muzeum v Ústí nad Labem

- konzultační a badatelská činnost, výpůjčky sbírkových předmětů
- spolupráce v rámci Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost MPZ

Oblastní muzeum v Děčíně

- spolupráce v rámci Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost MPZ

Oblastní muzeum v Litoměřicích

- spolupráce v rámci Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost MPZ

Vlastivědné muzeum v Olomouci

- spolupráce HMP s Regionálním pracovištěm pro tradiční lidovou kulturu při Vlastivědném muzeu v Olomouci

Muzeum regionu Boskovicka

- vzájemná spolupráce při výstavních projektech, zápůjčky sbírkových předmětů

Národní muzeum v Praze – Archiv národního muzea

- spolupráce na projektu NAKI III *Dokumentace Ústředí lidové umělecké výroby: zdroj poznání a inspirace* (VMP)

Národní památkový ústav

- Územní odborné pracoviště v Olomouci – spolupráce HMP v rámci oblasti lidového stavitelství
- Územní odborné pracoviště Pardubice – spolupráce MPV při památkové péči a ochraně dokladů lidového stavitelství
- Územní odborné pracoviště Ústí nad Labem – odborná spolupráce při opravách a obnovách objektů v areálu MPZ
- MC – spolupráce s generálním ředitelstvím a různými územními odbornými pracovišti Národního památkového ústavu – školicí akce a konzultace v problematice opracování a povrchových úprav stavebně-truhlářských prvků

Národní ústav lidové kultury

- spolupráce v oblasti ochrany tradiční lidové kultury a tradičních stavebních technologií
- spolupráce pracovníků MPV na přípravě MFF Strážnice
- spolupráce v rámci Komise pro udělení titulu Nositel tradice ČR

Okresní archiv Olomouc

- spolupráce HMP při archivním bádání k dějinám Kameníčkova gruntu a k dějinám obce Příkazy

Archiv města Ústí nad Labem

- spolupráce v rámci historie českých Němců a popularizace tématu zaniklých obcí pod Bukovou horou

Olomoucký kraj

- spolupráce HMP v rámci činnosti Pracovní skupiny pro tradiční lidovou kulturu Olomouckého kraje
- spolupráce s Centrálou cestovního ruchu Olomouckého kraje (CCROK)

Pardubický kraj

- MPV, výkon funkce Pověřeného regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu Pardubického kraje
- práce zaměstnanců MPV ve výborech a komisích v oblasti kultury, památkové péče a tradiční lidové kultury, oceňování nositelů tradice Pardubického kraje

Regionální centrum pro tradiční lidovou kulturu Ústeckého kraje

- spolupráce MPZ v rámci komise pro tradiční lidovou kulturu Ústeckého kraje

Svaz lnu a konopí ČR, z.s.

- spolupráce MPV v oblasti pěstování a zpracování tradičních odrůd přadného a olejného lnu včetně výzkumu vlastností lnu při ručním a strojovém zpracování

Propagace a marketing

- **Centrála cestovního ruchu Východní Morava o.p.s. (VMP)**
- **Centrála cestovního ruchu Olomouckého kraje (HMP)**
- **Česká televize**
- **Česká tisková kancelář**
- **Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism**
- **Český rozhlas (celostátní i regionální redakce)**
- **Destinační management turistické oblasti Beskydy–Valašsko, o.p.s. (VMP)**
- **Destinační společnost Východní Čechy (MPV)**
- **Destinační společnost Koruna Vysočiny, z.s. (MPV)**
- **Destinační agentura České středohoří o.p.s. (MPZ)**
- **Chrudimsko–Hlinecko (MPV)**
- **Informační centra v regionech a další organizace**
- **Kabelový Informační Systém KIS – TV Hlinsko (MPV)**
- **Krajské úřady dle jednotlivých regionů – cestovní ruch**
- **Olomouc Tourism (HMP)**
- **Rádio Blaník (MPV)**
- **Turistické informační centrum Hlinsko (MPV)**
- **TV Noe (VMP)**
- **TV Polar**
- **TV Prima (MPZ)**

Ostatní

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

- **CHKO Žďárské vrchy** – péče o původní odrůdy ovocných stromů, spolupráce při péči o krajinu včetně poradenství v oblasti lidového stavitelství (MPV)
- **CHKO Železné hory** – péče o krajinu včetně poradenství v oblasti lidového stavitelství (MPV)
- **CHKO České středohoří, LIFE České středohoří** – aktivní účast MPZ na akci v obci Hlinná *Slavnosti pastvin* s aktivitami na téma sklizeň obilí
- **CHKO České středohoří** — spolupráce při vzniku studie Zubrnice — společný projekt s NPÚ, odborné pracoviště v Ústí nad Labem a OÚ Zubrnice

AGRITEC, výzkum, šlechtění a služby, s.r.o.

- spolupráce při zajištění osiva lnu a při přípravě odborné publikace o lnářství na Českomoravské vrchovině

CEP Horní Nezly a Středohorský sadařský spolek

- spolupráce MPZ v oblasti zpracování ovoce a prezentace tradičních odrůd ovoce

Dětský domov Ústí nad Labem Střekov

- zapojení mládeže do nakládání zelí, moštování ovoce, pečení a her v rámci jednodenní akce *Podzim v muzeu* pořádané MPZ

EC MELUZÍNA, RCAB Ostrov nad Ohří

- genofondové plochy starých ovocných odrůd a jejich prezentace na www.stareodrudy.cz (MPZ)
- péče o genofondové plochy, odběr roubů, školení na realizaci výchovného řezu, určování odrůd ovoce starých stromů v genofondových plochách MPZ

Gengel, o. p. s.

- spolupráce v oblasti pěstování a uchování tradičních druhů a odrůd užitkových rostlin ve VMP

Gymnázium K. V. Raise, Hlinsko

- konzultace MPV k projektům studentských prací – odborná pomoc
- spolupráce MPV se studenty při realizaci tematických programů
- spolupráce MPV při dokumentování židovské komunity v Hlinsku

Krajské úřady

- Pardubický kraj – zajištění činnosti pověřeného Regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu v Pardubickém kraji, oceňování nositelů tradice Pardubického kraje, práce ve výborech a komisích

Mateřské a základní školy v Hlinsku a v okolních obcích

- spolupráce při přípravě a realizaci programu *Rozloučení s masopustem*

Město Hlinsko

- spolupráce v péči o areál památkové rezervace lidové architektury Betlém
- spolupráce MPV na prezentaci a podpoře kulturního dědictví regionu
- dokumentace a popularizace masopustních obchůzek na Hlinecku
- účast pracovníků MPV ve výborech a komisích
- spolupráce se stavebním úřadem, úsekem památkové péče při obnově památek lidového stavitelství v regionu Hlinecko

Město Rožnov pod Radhoštěm

- spolupráce oddělení dokumentace VMP v rámci editorské činnosti města (fotodokumentace)
- spolupráce s VMP na základě smlouvy
- členství pracovníků VMP ve výborech a komisích
- vzájemná propagace

Město Olomouc

- spolupráce s Odborem kultury a cestovního ruchu (participace na Tvarůžkovém festivalu, propagace HMP)
- součinnost s Odborem památkové péče při opravách a obnově památek lidového stavitelství

Ministerstvo kultury ČR

- mnohoúrovňová spolupráce se zřizovatelem
- spolupráce v rámci činnosti regionálního pověřeného pracoviště pro tradiční lidovou kulturu
- členství pracovníků NMvP v odborných a grantových komisích a Národní radě

pro tradiční lidovou kulturu

Místní akční skupina Hlinecko

- aktivní účast pracovníků MPV v komisích

Obce Hamry, Jeníkov, Studnice, Vortová

- dokumentace a popularizace masopustních obchůzek
- participace na realizaci záchovných opatření vyplývajících ze zápisu statku do *Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR a Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO*

Obec Příkazy

- spolupráce při organizaci kulturních programů HMP
- možnost volného vstupu obyvatelům obce Příkazy do HMP (vánoční program)

Obec Vysočina a Zemědělská a.s. Vysočina

- pomoc se zajištěním některých programů v areálu Veselý Kopec
- poskytnutí podkladů MPV pro vydání publikace *Obec Vysočina včera a dnes*

Obec Zubrnice

- spolupráce na prezentaci MPZ a kulturního dědictví v obci Zubrnice a jejím okolí

Spolek líných kolařů, Příkazy

- Spolupráce při zajišťování občerstvení při kulturních akcích HMP

Střední lesnická škola Hranice na Moravě

- spolupráce VMP s bývalými pedagogy na přípravě expozice hájovny z Valašské Bystřice

Valašská Konopa, pobočný spolek, Rožnov pod Radhoštěm

- zajištění osiva, spolupráce při výsevu, sklizni a zpracování technického konopí ve VMP
- prezentace technického konopí na výstavě *Hortikomplex* ve VMP

Valašský muzejní a národopisný spolek

- poskytnutí prostor pro činnost spolku
- využití dobrovolníků při akcích a činnosti VMP
- besedy s odbornými pracovníky pro členy spolku

Zubrnická museální železnice, z. s.

- vzájemná spolupráce na rozmanité turistické nabídce, společná koordinace
- doprava návštěvníků obce Zubrnice a MPZ historickými linkami

Spolupráce se zahraničím

Evropský svaz muzeí v přírodě (AEOM)

- zastoupení NMvP ve výboru svazu a související podíl na jeho činnosti

Mezinárodní asociace zemědělských muzeí AIMA

- spolupráce v otázce pěstování lnu a chovu včel

Únia múzeí v prírode

- podepsáno memorandum o spolupráci v projektech týkajících se oblasti muzejnictví v přírodě

Společná propagace NMvP

Rok 2024 byl prvním uceleným rokem, kdy byla v účinnosti plně nová strategie rozvoje NMvP a jeho OS na roky 2024 – 2033 s tím, že její součástí je marketingová strategie. Každoroční činností je tvorba přehledného **marketingového plánu** a jeho naplňování, jak z pozice nadstřešující „matky“ – Národního muzea v přírodě, tak z pohledu jednotlivých organizačních složek – Hanáckého muzea v přírodě, Muzea v přírodě Vysočina, Muzea v přírodě Zubrnice a Valašského muzea v přírodě. V roce 2024 byly tyto MKT plány propojeny s dílčími položkami akčních plánů jednotlivých složek.

V průběhu roku (od června do září) proběhlo **dotazníkové šetření spokojenosti** návštěvníků muzea, které byla zaměřeno na zjištění informací o jednotlivých organizačních složkách – zdroji informací o nich. Další podstatnou informací z dotazníkové šetření je otázka na technologické prvky a moderní technologie, které by návštěvníci uvítali či využili na půdě muzea. Výsledky dotazníkového šetření byly srovnány s obdobným dotazníkem spokojenosti návštěvníků z roku 2023 (součást tvorby strategie). Dotazník probíhal pouze on-line formou dotazování – bez osobních tazatelů, celkově ve všech OS vyplněn 438x. Ve spolupráci s edukátory byla vytvořena i šablona pro dotazník spojenosti návštěvníků s edukačními programy – ostrý provoz dotazníku v roce 2025. I tento je vyplňován on-line pomocí QR kódů nebo případně jsou učitelé škol účastníci se edukačních programů v muzeích obesláni e-mailem s tímto dotazníkem.

V roce 2024 bylo na poli jednotné propagace a marketingu NMvP pokračováno v duchu **používání jednotného vizuálního stylu muzea** při tvorbě jednotlivých výstupů muzea a jeho organizačních složek na sociálních sítích, v propagačních materiálech a v dalších výstupech muzea. CI manuál byl v elektronické verzi doplněn o polské mutace log jednotlivých OS a NMvP. V průběhu roku docházelo k průběžnému plnění a **zvyšování funkcionality webových stránek** www.nmvp.cz – byly nasazeny e-vstupenky v Hanáckém muzeu v přírodě a praktikováno jejich používání i v Muzeu v přírodě Vysočina (mimo akce). V případě Valašského muzea v přírodě byly u jednotlivých objektů do QR kódů, které jsou součástí značení objektů, doplněny informace v polském a německém jazyce. Průběžně probíhalo sledování návštěvnosti webu (google analytics) a monitoring tisku (mediálních výstupů) a předávání těchto informací do jednotlivých OS. I na základě požadavků zřizovatele (MK ČR) byla provedena analýza přístupnosti internetových stránek www.nmvp.cz z hlediska potřeb osob se zdravotním postižením dle zákona č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a způsobu komunikace s osobami se zdravotním postižením. Na základě této analýzy byly zpracovány návrhy opatření včetně časové implementace těchto opatření.

Facebookový profil NMvP byl průběžně aktualizován a doplňován, v průběhu roku pokračovala rubrika *Víte, že...* NMvP a zvláště pořady jednotlivých muzeí byly dále prezentovány i na jiných, především turistických, portálech (např. www.kudyznudy.cz, www.kampocesku.cz). V průběhu roku docházelo k aktualizaci kontaktních údajů a aktuálních otevíracích dob a ceníků jednotlivých muzeí na různých portálech (www.mkcr.cz, www.cz-museums.cz, www.google.com, www.mapy.cz apod.). Byly aktualizovány údaje o OS na jednotlivých krajských zastoupeních firm offices, které spadají pod krajské DM nebo úřady.

V rámci **tištěných materiálů** byly průběžně dotištěny chybějící tiskoviny a především byly

vydány sborníky akcí na rok 2025 jednotlivých organizačních složek. Byl vytvořen jednoduchý DL leták o Národním muzeu v přírodě/jednotlivých OS v německém a polském jazyce (doplněna tak jazyková skladba z minulých let – k češtině a angličtině). Dotištěny a případně aktualizovány chybějící tiskoviny (pexeso, komiks NMvP). Ve stejném duchu se nesla i výroba chybějících reklamních předmětů - reklamní předměty byly doplněny o vizitkář, tužku, dovyrobeny chybějící (např. plátěné tašky, papírové sáčky, propisky atd.). Osobní formou proběhla účast muzea/muzeí na **veletrzích** v Bratislavě, v Kroměříži, v Plzni, na Ministerstvu kultury ČR (Dny otevřených dveří, 28.9.2024) a na XV. Setkání Hanáků v Příkazech. Formou prospektového servisu byly pokryty další veletrhy v ČR i v zahraničí (prostřednictvím informačních center nebo destinačních společností jednotlivých krajů). V průběhu roku bylo vydáno více **než 40 tiskových zpráv** – o akcích, návštěvnosti, investičních aktivitách v jednotlivých muzeích (mimo TZ Valašského muzea v přírodě). Ty byly rozesílány na adresáře národních nebo regionálních médií, nahrávány do veřejného portálu tiskových zpráv. Uskutečnil se influencer trip (herečka Míša Tomešová zavítala na Veselý Kopec a Betlém). Bylo realizováno několik **mikrokampaní** v jednotlivých OS na sociálních sítích (FB) a vyhledávačích (seznam.cz). Před hlavní návštěvnickou sezonou se uskutečnily **sezonní tiskové konference** v Rožnově pod Radhoštěm a na Veselém Kopci. Dále byly průběžně realizovány reportáže a rozhovory v tištěných médiích (noviny, časopisy - průběžné vyhodnocování aktuálních inzertních nabídek), v TV lokálních i celoplošných a v komerčních rádiích, Českém rozhlasu a jeho jednotlivých stanicích. Podobně jako NMvP jako celek se také jeho jednotlivá muzea samostatně představovala v regionálně příslušných tištěných médiích, televizích a rádiích či v Českém rozhlasu.

Spolupráce s **krajskými či oblastními DM** probíhá formou jejich účasti na tiskových konferencích (pozvání zástupců na sezonní TK), účasti zástupců NMvP/OS na školeních organizovaných DM. Tiskové zprávy, plakáty na akce atd. jsou rozesílány na adresář informačních center a DM příslušného kraje a jsou jimi pravidelně zveřejňovány. Před hlavní návštěvnickou sezonou, tj. cca v dubnu, jsou IC zásobena tištěnými tiskovinami z jednotlivých příslušných OS. Jednotlivé OS se podílely na presstripech a famstripech DM. Hanácké muzeum v přírodě se v roce 2024 stalo oficiálním členem DM Střední Morava – Sdružení cestovního ruchu.

Jednotlivá muzea se samostatně prezentovala na vlastních profilech na sociálních sítích, tedy především na svých facebookových profilech či Instagramu a Youtube. Na sociálních sítích i webu muzeí byly zveřejňovány informace o dění v muzeu, o chystaných akcích, pozvánky na komentované prohlídky, odkazy na články, videa apod. Muzea aktivně vstupovala prostřednictvím edičního systému do plnění obsahu oficiálního webu www.nmvp.cz. Muzea dále propagovala všechny své programy standardní cestou (plakáty, letáky, tištěné pozvánky, audio pozvánky apod.).

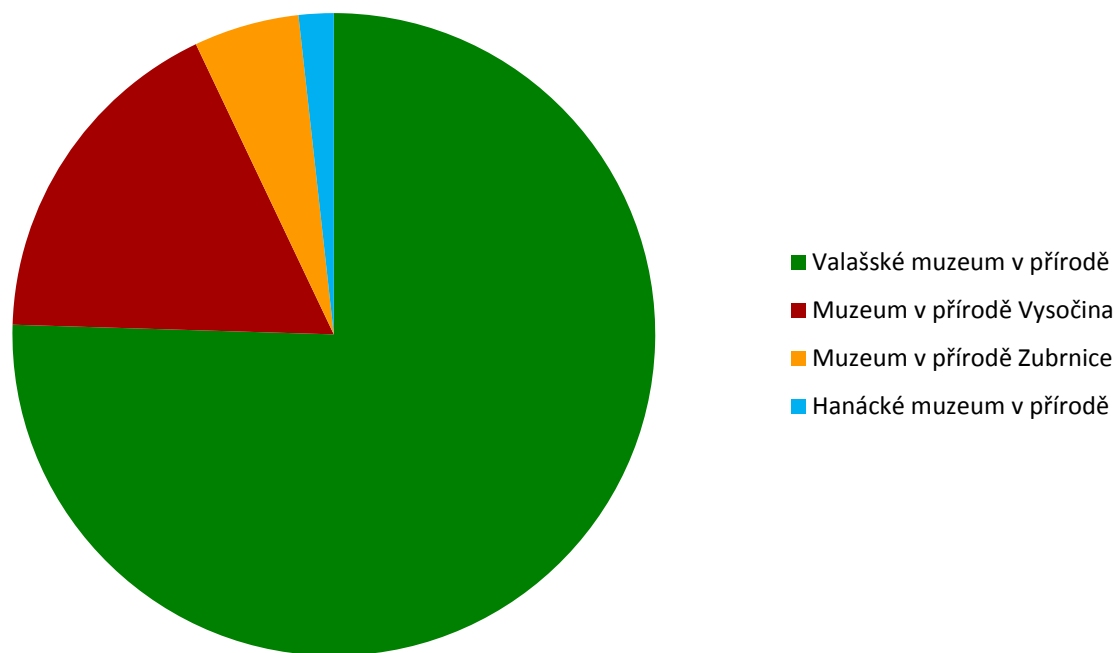
V roce 2024 byl vybrán a implementován **rezervační systém Colosseum** pro všechny 4 muzea/OS NMvP. Tento systém byl implementován ve Valašském muzeu v přírodě a byly proveden zkušební provoz. Na základě vyhodnocení zkušebního provozu byl systém implementován v ostatních OS (Valašské muzeum v přírodě a Muzeum v přírodě Vysočina ostrý provoz v roce 2025, Muzeum v přírodě Zubrnice a Hanácké muzeum v přírodě v následujícím období – plně obsazené edukačních programy předem či jejich omezená nabídka (HMP)).

Permanentky byly vytvořeny a zavedeny ve všech OS (do roku 2024 funkční pouze ve Valašském muzeu v přírodě). Rozlišeny 2 úrovně permanentek na 10/5 vstupů – dle velikostí muzeí. Zohledněno i cenově.

NÁVŠTĚVNOST NMvP A JEHO ORGANIZAČNÍCH SLOŽEK

	NMvP	VMP	MPV	MPZ	HMP
2024	376 228	283 925	65 682	19 937	6 684
2023	394 924	305 130	66 680	17 712	5 402
2022	430 527	333 955	70 666	20 304	5 260
2021	340 420	276 391	50 937	9 333	3 477
2020	274 938	227 785	35 822	7 572	3 759
2019	480 038	364 140	93 003	18 523	4 372
2018	----	354 000	74 325	21 978	3 491

Návštěvnost NMvP v roce 2024

GRANTY A DOTACE

V roce 2024 čerpalo NMvP finanční podporu z následujících programů v podobě těchto projektů:

Název programu: **Fondy EHP/Norska 2014–2021, program Kultura**
Název projektu: **Zabezpečení sbírek Národního muzea v přírodě, KU-CH1-009**
Poskytovatel: Fondy EHP/MK ČR
Doba řešení: 1. 4. 2021 – 30. 4. 2024
Celkové náklady: 31 200 000 Kč
Výše dotace: 28 019 000 Kč
Náklady v roce 2024: 5 000 000 Kč

Záměrem projektu bylo zvýšení ochrany jedinečného sbírkového fondu NMvP. Projekt se soustředil na rozvoj bezpečnostních systémů zejména s ohledem na ochranu sbírky jeho největší OS, tedy VMP, a to zejména v oblasti prevence vzniku požáru, krádeží, vandalizmu, terorizmu a ostatních nezákonných činností. Projekt zároveň řešil vybudování velínu (pultu požární ochrany), který je umístěn ve VMP. V rámci projektu probíhala spolupráce s partnery, Technickým muzeem Brno a norským hornickým městem Røros formou workshopů a výměnných pobytů partnerů. V roce 2024 VMP realizovalo výstavu u norského partnera a na půdě VMP proběhla mezinárodní odborná konference zaměřená na ochranu sbírek v muzeích v přírodě. Rovněž byla vydána metodická publikace prezentující způsoby ochrany sbírek.

Název programu: **Investiční záměr MK ČR**
Název projektu: **VMP, rekonstrukce vodovodního a požárního řádu ve všech areálech Valašského muzea v přírodě**
Doba řešení: 11/2021– 9/2024
Celkové náklady: 44 863 714 Kč (včetně DPH)
Náklady v roce 2024: 7 000 000 Kč (včetně DPH)

Záměrem projektu bylo provést celkovou rekonstrukci vodovodního a požárního řádu v areálech Valašského muzea v přírodě včetně náledných terénních úprava. Projekt byl v roce 2024 ukončen a celková délka rozvodů požární a pitné vody činí 7 650 běžných metrů.

Název programu: **Investiční záměr MK ČR**
Název projektu: **NMvP-MP Zubrnice/Osazení stodoly ze Zadní Lhoty u domu čp. 75**
Poskytovatel: MK ČR
Doba řešení: 2. 1. 2023 – 31. 12. 2024
Celkové náklady: 10 500 000 Kč
Výše dotace: 10 500 000 Kč
Náklady v roce 2024: 4 312 002 Kč

V roce 2024 byla dokončena stavba originální transferované stodoly, která tvoří součást hospodářského dvora objektu domu z Loubí. Účel dotace byl naplněn. Stodola bude sloužit k expozicičním záměrům.

Název programu: **IROP - Program 31472 – Kulturní dědictví ve vlastnictví státu podporované evropskými fondy 2021+**
 Název projektu: **Realizace projektu inženýrských sítí a pátřeních komunikací, včetně umístění staveb areálu Kolibiska**
 Poskytovatel: IROP/MKČR
 Doba řešení: 5/2024 – 12/2026
 Celkové náklady: 78 853 000 Kč
 Výše dotace: 78 853 000 Kč

Cílem projektu je realizovat tři okruhy staveb v areálu Koliska – objekty lidové architektury (obytnou chalupu z Komorní Lhotky, Panskou salaš s kolibou a pajtou a kolibu z Radhoště), vystavět komunikace v rámci celého areálu a postavit nový vstupní objekt. Byla realizována výběrová řízení na TDI a dodavatele staveb. Samotná stavba bude zahájena v lednu 2025.

Název programu: **IROP - Památky – SC 4.4(MRR) a Památky – SC 4.4 (PR)**
 Název projektu: **Obnova Mikuláščíkova fojtství v Jasenné**
 Poskytovatel: IROP/ MK ČR
 Celkové náklady: 16 022 507 Kč
 Dotace IROP: 11 215 754,90 Kč
 Doba řešení: 8/2024 – 12/2025

Cílem projektu je renovace a zpřístupnění veřejnosti Národní kulturní památky Mikuláščíkova fojtství z Jasenné, které Národní muzeum v přírodě spravuje od roku 2021.

Název programu: **Institucionální podpora Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace**
 Poskytovatel: MK ČR
 Doba řešení: 1.1.2024-31.12.2028
 Celkové náklady: 5 535 000 Kč
 Výše dotace: 5 535 000 Kč
 Náklady v roce 2024: 1 107 000 Kč

Národní muzeum v přírodě jako zapsaná výzkumná organizace v registru MŠMT vyvíjí vědecko-výzkumnou činnost na bázi teoreticko-metodické pro podporu rozvoje oboru muzejnictví v přírodě a na bázi zhodnocování a zpřístupňování sbírkových fondů a dokumentace širokému okruhu odborné a laické veřejnosti formou výstav, publikací, databází a článků.

Název programu: **ISO II/D – Preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí**
 Název projektu: **ISO II/D-b Vybavování depozitářů a stálých expozic**
 Poskytovatel: MK ČR
 Doba řešení: 4/2024 – 11/2024
 Celkové náklady: 228 109,2 Kč
 Výše dotace: 228 000 Kč

Cílem realizace projektu bylo zajištění monitoringu optimálních podmínek uchovávání sbírkových předmětů v nově vybudovaném depozitáři Valašského muzea v přírodě v areálu centrální péče o sbírky ve Frenštátě pod Radhoštěm. Za poskytnuté finanční prostředky byl zakoupen sadu měřících přístrojů napojitelných na již fungující systém ve stávajících částech původní depozitární budovy.

Název programu: **Podpora tradiční lidové kultury**
Název projektu: **Výzkum masopustních obchůzek na Hlinecku a modernizace stálé expozice masopustu**
Poskytovatel: MK ČR
Doba řešení: leden – prosinec 2024
Výše dotace: 130 000 Kč

V roce 2024 pokračoval výzkum masopustních obchůzek a byla zrealizována nová expozice v areálu Betlém Hlinsko. Cílem projektu bylo připravit se na výročí zápisu masopustních obchůzek na seznam nemateriálních kulturních statků UNESCO.

Název programu: **Podpora tradiční lidové kultury**
Název projektu: **Reedice odborné publikace Masopust na Hlinecku**
Poskytovatel: MK ČR
Doba řešení: leden – prosinec 2024
Výše dotace: 90 000 Kč

Cílem projektu bylo realizovat doplněné vydání publikace s novými poznatky založenými na terénním výzkumu představující tradiční masopustní obchůzky na Hlinecku. Publikace byla vydána na konci roku 2024.

Název programu: **Podpora tradiční lidové kultury v Pardubickém kraji**
Název projektu: **Výkon činnosti pověřeného regionálního pracoviště pro TLK v Pardubickém kraji v roce 2024**
Poskytovatel: Pardubický kraj
Doba řešení: leden – prosinec 2024
Výše dotace: 100 000 Kč

MPV v Pardubickém kraji vykonává funkci pověřeného regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu a naplňuje úkoly stanovené MK ČR a NÚLK Strážnice. Jedním z hlavních úkolů pracoviště v roce 2024 byla spolupráce s NÚLK Strážnice na řešení záměru změn vedení inventarizace nemateriálního dědictví především ve vztahu seznamu ČR a krajských seznamů.

Název programu: **Podpora tradiční lidové kultury v Pardubickém kraji**
Název projektu: **Vydání publikace Kovárny, kováři a podkováři na Chrudimsku**
Poskytovatel: Pardubický kraj, obec Vysočina, firma Dremo Možděnice)
Doba řešení: leden – prosinec 2024
Výše dotace: 150 000 Kč

Cílem projektu bylo vydání dlouhopřipravované odborné publikace autora luďka štěpána. Publikace je založena na terénním výzkumu a dokumentaci tradičního řemesla kovářství, podkovářství a kováren. Texty jsou doplněny bohatou obrazovou přílohou.

PLNĚNÍ PROFILOVÝCH ÚKOLŮ

• Profilový úkol č. 1:

Nadále plnit relevantní opatření Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021-2025. V případě termínovaného opatření 3.2.5 doplnit sekci či odkaz na webu organizace odpovídajícím piktogramem, pokud se tak již nestalo. V lednu 2025 podat souhrnnou zprávu o plnění jednotlivých opatření v roce 2024, a to po výzvě ze strany OMG.

Plnění

Národní muzeu v přírodě i v roce 2024 naplňuje relevantní opatření Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 202-2025. Zpráva byla doplněna přílohou s uvedením všech objektů muzea a popisu naplnění daného úkolu.

• Profilový úkol č. 2:

Informovat o průběhu realizace projektu kompletní rekonstrukce objektu Fojtství v Jasenné včetně expozice a jejího zpřístupnění.

Plnění

V červenci 2024 byly získány celkové finance na kompletní rekonstrukci objektu Fojtství v Jasenné. Byla vyhlášena výběrová řízení na dodavatele stavby, TDI a BOZP. Postup prací: oplocení staveniště, vyznačení hranic staveniště, výkopové práce, realizace vsaku a osazení jímky. Dle harmonogramu pokračovaly práce na stavbě nového objektu pokladny a sanačních prací na hlavním objektu.

Byla odevzdána finální verze libreta a scénáře nové expozice. Pracovníci útvaru provedli selekci sbírkových předmětů z původních, na fojtství umístěných předmětů a doplnili sbírkami z fondů Valašského muzea v přírodě a byla zahájena jejich konzervační příprava. Realizace expozic bude po skončení stavebních prací.

• Profilový úkol č. 3:

Informovat o přípravách akcí ke 100. výročí vzniku Valašského muzea v přírodě v roce 2025.

Plnění

V roce 2024 se realizační tým k jednání sešel čtyřikrát ve dnech 20. 3., 18. 6., 24. 9. a 31. 10. 2024. Připravované aktivity jsou různého charakteru – prezentační, odborné, společenské, propagační. Pracovní tým schválil kalendář víkendových programů na rok 2025 včetně nabídky edukačních programů, letních aktivit pořádaných během července a srpna obohacujících dění v muzeu během pracovního týdne. Vrcholem programového dění budou Rožnovské slavnosti s odkazem na uspořádání prvního Valašského roku v červenci 1925, při němž bylo muzeum otevřeno veřejnosti a pořad Lázeňský výlet odkazující na slavnou éru Rožnova pod Radhoštěm jako lázeňského místa. V roce 2025 bude rovněž navýšena programová nabídka edukačních programů a aktivit nejenom kvantitativně, ale i nově zpracovanými tématy.

Do kalendáře akcí pracovní tým zařadil i mimořádné aktivity – dny otevřených dveří s pohledem do zákulisí muzea běžně veřejnosti nepřístupného, slavnostní setkání

pracovníků muzea a odbornou konferenci zaměřenou na téma – Muzeum v přírodě jako prostor pro multidisciplinaritu.

Při příležitosti 100letého výročí navázalo Valašské muzeum v přírodě jedinečnou spolupráci s Českou poštou za účelem vydání aršíku se známkou a obálky prvního dne připomínající výročí, do konce roku byla zpracována grafikem a rytcem. Souběžně byl vypracován plán vyhotovení upomínkových předmětů.

V rámci příprav na oslavy byla průběžně kultivována zahrada okolo ředitelské budovy, areál Dřevěného městečka obohacován o květinové výsadby a drobné stavební prvky odkazující na návrhy podoby muzea, jejichž autorem je Bohumír Jaroněk.

V průběhu roku 2024 pracuje tým odborných pracovníků muzea ve spolupráci s externisty na přípravě výstavy a odborného katalogu k ní. Tematicky jsou zaměřeny na odkaz Valašského roku 1925, který byl jedinečným počinem své doby a zároveň impulzem pro revitalizaci prvků tradiční lidové kultury Valašska a budou výsledkem dosaženým v rámci DKRVO. Vernisáž výstavy proběhne při příležitosti slavnostního zasedání 14. 5. 2025 a publikace bude představena v rámci konání Rožnovských slavností.

• **Profilový úkol č. 4:**

Informovat o postupech příprav nové expozice Hanáckého muzea v přírodě.

Plnění

V roce 2024 byl ustaven oficiální sedmičlenný poradní orgán s názvem *Poradní sbor pro přípravu nové expozice Hanáckého muzea v přírodě*. Je složen z odborníků z oblasti muzejnictví a etnologie: Mgr. Michal Beneš, CSc., Mgr. Radek Bryol, Ph.D., Mgr. Lenka Drápalová, PhDr. Jaroslav Dvořák, Mgr. Josef Urban, Doc. PhDr. Miroslav Válka, Ph.D., PhDr. Ilona Vojancová.

Poradní orgán se v roce 2024 sešel dvakrát, a to 29. 5. a 11. 9. Hlavním cílem činnosti poradního orgánu v roce 2024 bylo vytvořit rámcový námět nové expozice HMP a stanovit další postup, který by měl v roce 2025 vyústit v libreto.

Základním námětem expozice byl stanoven způsob každodenního života na hanáckém gruntu v severní části národopisného regionu Haná na konci 19. století a na začátku 20. století s přihlédnutím k osudům rodiny Kameníčkových v obci Příkazy. Konečný termín zpracování námětu byl stanoven do konce ledna 2025.

• **Profilový úkol č. 5:**

Informovat o průběhu realizace transferu zemědělské stodoly z Boru u Skutče do expozičního areálu na Veselém Kopci.

Plnění

Investiční záměr akce se žádostí o aktualizované rozhodnutí o poskytnutí dotace byl 19. ledna 2024 elektronicky odeslán příslušným pracovníkům ministerstva kultury.

Rozhodnutí o poskytnutí dotace čj. MK 50491/2024OE obdrželo NMvP elektronicky 24. června 2024. Poté bylo zahájeno výběrové řízení na zhotovitele stavby a 2. září 2024 zadavatel – NMvP – rozhodl o výběru nejvhodnější nabídky veřejné zakázky malého rozsahu. Dne 20. září byla podepsána Smlouva o dílo se zhotovitelem stavby (SOD vložena do Registru smluv 25. 9. 2024). Zároveň zadavatel zajistil formou objednávky TDI a BOZP a uzavřel dohodu s Regionálním muzeem v Chrudimi ve věci archeologického dohledu při skrývce zeminy. Na základě výše uvedených skutečností

zástupci investora v součinnosti s TDI a BOZP předali staveniště zhotoviteli díla 3. října 2024.

• **Profilový úkol č. 6:**

Informovat o průběhu dokončení nového depozitáře ve Frenštátě pod Radhoštěm a vybavení jeho prostor.

Plnění

Stavba nového depozitáře byla dokončena v roce 2023. Převzetí díla proběhlo 9. 10. 2023, kolaudační souhlas byl vydán 30. 10. 2023. Slavnostní akt uvedení do provozu proběhl 25. 4. 2024.

V průběhu začínajícího provozu byly prováděny nezbytné úkony. Úprava vnitřního mikroklimatu: kombinace odvlhčování mobilními odvlhčovači, větrání a VZT. Sledování hodnot mikroklimatu na nově instalovaném monitorovacím systému Hanwell a dle toho nastavování metody odvlhčení. Byly zakoupeny dva kusy robotických vysavačů na úklid. Prostřednictvím vysoutěžené firmy Trade Fides probíhaly roční servisy technologií a drobné reklamační opravy.

Po dokončení stavby a vybavení nového depozitáře pojezdovými systémy započal v roce 2024 transfer sbírkových předmětů do jeho prostor – zejména skupiny nábytek, zemědělství a řemesla. Postupně zde budou uloženy všechny sbírkové předměty, které jsou zatím deponovány v depozitářích, v nichž pracovníci muzea nemohou zabezpečit optimální podmínky pro uchovávání sbírkových předmětů. Jedná se především o velkoobjemové sbírkové předměty – nábytek, vozy a jiná zemědělská technika, nářadí a jiné vybavení, obrazy, a další typy sbírek.

• **Profilový úkol č. 7**

V rámci dlouhodobé evaluace metodických center podá Metodické centrum pro muzea v přírodě zprávu o své činnosti od doby svého vzniku v rozsahu minimálně dvou normostran. V této zprávě metodické centrum objektivně vyhodnotí svůj přínos nad rámec běžné činnosti muzea v oblasti, pro kterou je zřízeno.

Plnění

Metodické centrum pro muzea v přírodě (MC) vzniklo v roce 2013 jako výsledek dlouhodobé metodické činnosti Valašského muzea v přírodě (VMP). Od roku 2018 je součástí Národního muzea v přírodě (NMvP) a funguje jako odborná platforma, která podporuje spolupráci mezi muzei v přírodě a obdobnými institucemi v České republice. MC pracuje na pomezí několika legislativních rámců, včetně sbírkového, památkového a stavebního zákona, a od svého založení se zapojilo do mnoha aktivit, které přinesly inovace do oblasti muzejnictví v přírodě. Jeho hlavním cílem je zkvalitňovat práci muzeí v přírodě poskytováním metodické podpory, poradenství a vzdělávacích programů pracovníkům rozličných odborných institucí. MC se zaměřuje na ochranu a prezentaci kulturního dědictví, a to jak teoreticky, tak i prakticky. Součástí jeho činnosti je pořádání konferencí, kurzů, workshopů a vydávání odborného časopisu *Museum vivum*. Důležitým zdrojem informací pro muzea v přírodě je také webový portál muzeavpriode.cz.

Spolupráce je klíčovým principem fungování Metodického centra. Aktivně kooperuje nejen s organizacemi v rámci NMvP, ale zejména s dalšími muzei v přírodě v ČR i v

zahraničí. Významné je pro jeho činnost partnerství s Českým svazem muzeí v přírodě a Asociací evropských muzeí v přírodě. MC se snaží aplikovat inovace a osvědčené postupy ze zahraničí do českého kontextu. Spolupracuje rovněž se specializovanými institucemi, jako je Národní památkový ústav, Národní ústav lidové kultury ve Strážnici, Akademie věd ČR či několik univerzit. V součinnosti s nimi se účastní vědecko-výzkumných projektů, jako jsou např. programy NAKI.

Mezi významné úspěchy Metodického centra za poslední dekádu patří realizace nového areálu VMP *Kolibiska*, který byl vytvořen podle metodických zásad muzeí v přírodě. Dalším úspěchem bylo otevření historické stodoly ze Skaličky v Hanáckém muzeu v přírodě v Příkazech, která byla v roce 2021 transferována a získala nominaci na cenu NPÚ Patrimonium pro futuro 2022. MC také vydalo v roce 2020 metodickou publikaci *Muzea v přírodě v České republice: Teoretická a metodická východiska*, kterou certifikovalo Ministerstvo kultury ČR.

Metodické centrum je dnes uznávaným odborným pracovištěm, které hraje nezastupitelnou roli v oblasti inovací muzeí v přírodě a ve vzdělávání a výzkumu v této oblasti. Muzea v přírodě čelí specifickým výzvám, zejména v oblasti uchování jak hmotného, tak nehmotného kulturního dědictví. MC se proto zaměřuje na poskytování odborných rad a vzdělávacích aktivit, které pomáhají těmto institucím čelit těmto výzvám.

Cílem Metodického centra do budoucna je, stát se strategickým lídrem pro všechna muzea v přírodě v ČR. K dosažení tohoto cíle je třeba stabilizovat personální kapacitu, definovat roli MC v rámci NMvP a udržovat vysokou kvalitu činností. Důležité je rozšiřování spolupráce s dalšími institucemi, zabývajícími se muzei v přírodě.

Metodické centrum bude také dále prohlubovat spolupráci mezi organizačními složkami NMvP, tedy Valašským muzeem v přírodě, Muzeem v přírodě Vysočina, Hanáckým muzeem v přírodě a Muzeem v přírodě Zubrnice. A následně bude získané odborné poznatky sdílet. Klíčovou aktivitou zde bude dokončení realizace expozičního areálu *Kolibiska*. MC bude pokračovat v zapojení se do vědecko-výzkumných projektů a experimentálních aktivit (např. NAKI III.) a aplikaci získaných znalostí do praxe. O novinkách v oboru bude MC i nadále informovat prostřednictvím vědeckého časopisu *Museum vivum*, odborných publikací a webových stránek. Metodické centrum tak bude těmito formami přispívat k rozvoji muzejnictví v přírodě v ČR.

• Profilový úkol č. 8:

Metodické centrum pro muzea v přírodě provede finalizaci, grafické zpracování a tisk metodického textu na téma topeniště a komíny dle harmonogramu z roku 2021 a předloží jej zřizovateli v tištěné podobě či v podobě odkazu na webové stránky, na kterých bude metodika zveřejněna.

Plnění

Jako výchozí metodický text vznikla stat' KOMÍNY A TOPENIŠTĚ V MUZEÍCH V PŘÍRODĚ V ČR publikovaný na webu Metodického centra pro muzea v přírodě

<https://muzeavprirode.cz/vyzkum/> se strukturou:

Otopná zařízení v muzeích v přírodě – autenticita, oživení nebo bezpečnost? (Radek Bryol)
Vývoj tradičního stavitelství v Čechách, na Moravě a ve Slezsku (Antonín Šimáček, Radek Bryol)

Topeniště a komín v tradičním stavitelství (Antonín Šimáček)

Názvosloví u otopných zařízení v tradičním stavitelství (Antonín Šimáček)

Historické okolnosti přístupu k otopným zařízením a komínům (Roman Malach)

Výběrová bibliografie k problematice otopných zařízení v muzeích v přírodě
(Radek Bryol)

Z původně zamýšlené struktury není pokryta technologická kapitola, ale jsou zcela pokryty historické exkurzy včetně navíc vypracované výběrové bibliografie. Metodické centrum pro muzea v přírodě v rámci svého financování a financování IPDKRVO připravovalo v letech 2022–2023 jiné výstupy VaV. Kompletní zpracování je koncipováno s podporou rozsáhlejšího financování jako památkový postup Otopné systémy v objektech historické architektury v oblasti Uchování kulturního dědictví v muzeích v přírodě v rámci Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace Národní muzeum v přírodě na léta 2024–2028 s finalizací v roce 2028.

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

Výroční zpráva dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím za rok 2024. Na webových stránkách Národního muzea v přírodě byla uveřejněna 6. 1. 2024.

Počet podaných žádostí o informace - § 18, odst. 1 písm. a)	1
Počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti - § 18, odst. 1 písm. a)	0
Počet podaných odvolání proti rozhodnutí - § 18 odst. 1 písm. b)	0
Opis podstatných částí každého rozsudku soudu - § 18 odst. 1 písm. c)	0
Výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence - § 18 odst. 1 písm. d)	0
Počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení - § 18 odst. 1 písm. e)	0
Další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona - § 18 odst. 1 písm. f)	0

EKONOMIKA

Základní personální údaje

	2022	2023	2024
Průměrný přepočtený počet zaměstnanců	160	160,6*	155,7*
Fyzický stav k 31. 12. daného roku	154	157	161
Průměrný hrubý měsíční plat	33 268	36 163	38 792

* přepočtený stav včetně úvazků z NG a NAKI II

HOSPODAŘENÍ ORGANIZACE

Údaje o rozpočtu

	částka (Kč)
Příspěvek na provoz dle schváleného rozpočtu na rok 2024	106 362 621
Zvýšený příspěvek na provoz úpravami rozpočtu zřizovatelem	121 711 793
Individuální dotace investiční	30 948 426
Účelově určené prostředky – spolufinancované z prostředků EÚ	8 093 437
Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace	1 107 000
NAKI III	1 681 000

Přehled o rozpočtu a skutečných nákladech k 31. 12. 2024

Název položky	účet	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutečnost
Spotřeba materiálu	501	5 366 080	5 366 080	7 274 962,87
Spotřeba energie	502	9 800 000	9 800 000	7 399 225,90
Prodané zboží	504	750 000	750 000	1 095 578,20
Aktivace dlouhodobého majetku	506	-500 000	-500 000	-541 800
Aktivace oběžného majetku	507	-300 000	-300 000	-937 155,75
Změna stavu zásob vlastní výroby	508	0	0	800
Opravy a udržování	511	18 201 000	24 284 853,85	17 291 159,76
Cestovné	512	450 000	679 026	640 939,13
Náklady na reprezentaci	513	350 000	350 000	385 969,72
Ostatní služby	518	18 375 571	22 205 214,67	23 828 254,91
Mzdové náklady	521	63 554 814	74 411 540	75 836 953
Zákonné sociální pojištění	524	21 312 190	24 872 020	24 593 670
Jiné sociální pojištění	525	167 966	188 887	204 169
Zákonné sociální náklady	527	3 300 000	3 403 791	3 149 496,37
Jiné sociální náklady	528	0	0	2 658,15
Daně a poplatky	53x	262 000	262 000	455 169,85
Smluvní pokuty a úroky z prodlení	541	0	0	0
Tvorba fondů	548	0	0	0
Ostatní náklady z činnosti	549	900 000	900 000	1 107 738,85
Odpisy dlouhodobého majetku	551	19 800 000	19 800 000	19 929 191,98
Prodaný DHM	553	0	0	8 340
Tvorba a zúčtování rezerv	555	-6 198 000	-6 198 000	-88 000
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	558	2 400 000	2 601 124,80	2 039 135,39
	563	0	0	481,60
Náklady z přecenění RH	564	0	0	0
Ostatní finanční náklady	569	420 000	420 000	349 341,32
Náklady celkem		158 410 621	183 296 537,32	184 026 269,89

Přehled o výnosech k 31. 12. 2024

Název položky	účet	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutečnost
Výnosy z prodeje vlastních výrobků	601	70 000	70 000	119 205
Výnosy z prodeje služeb	602	36 000 000	36 000 000	42 373 371,83
Výnosy z pronájmu	603	4 000 000	4 000 000	4 761 538,79
Výnosy z prodaného zboží	604	1 400 000	1 400 000	1 411 779
Smluvní pokuty a úroky z prodlení	641	0	0	96 430,80
Výnosy z prodeje DHM	646	0	0	17 720,74
Čerpání fondů	648	3 000 000	3 000 000	1 740 307
Ostatní výnosy z činnosti	649	1 500 000	1 500 000	1 196 430,44
Úroky	662	0	0	7,07
Kurzové zisky	663	0	0	98,01
Výnosy z přecenění RH	664	0	0	0
Výnosy vybraných ústředních vládních institucí	671	112 440 621	137 185 213,32	132 395 404,12
Výnosy celkem		158 410 621	183 155 213,32	184 112 292,80

Výsledek hospodaření před zdaněním	0	0	86 022,91
Výsledek hospodaření po zdanění	0	0	86 022,91

Přehled o celkových mzdových nákladech k 31. 12. 2024

Název položky	schválený rozpočet	upravený rozpočet	skutečnost
Platy	60 457 814	70 919 840	72 491 710
OON	3 066 000	3 386 860	3 345 243
Mzdové prostředky celkem	63 523 814	74 306 700	75 836 953

Aktiva k 31. 12. 2024

Aktiva		
Dlouhodobý nehmotný majetek	(012–035)	929 404,33
Dlouhodobý hmotný majetek	(031–036)	738 270 585,83
Dlouhodobé pohledávky	(462–471)	0
Zásoby	(111–139)	7 681 018,98
Odběratelé	(311)	867 335,16
Krátkodobé zálohy	(314)	3 296 530,41
Jiné pohledávky	(315)	9 837
Pohledávky za zaměstnanci	(335)	0
Daně	(341, 342, 343)	0
Náklady příštích období	(381)	1 497 609,37
Příjmy příštích období	(385)	1 028 244,39
Dohadné účty aktivní	(388)	6 811 812,52
Pokladna	(261)	574 078,76
Ceniny	(263)	4 971
Běžný účet	(241)	41 164 101,28
Běžný účet FKSP	(243)	488 863,63
Aktiva celkem		802 640 539,66

Pasiva k 31. 12. 2024

Pasiva	účet	(tis. Kč)
Jmění	(401)	740 784 207,38
Transfery na pořízení dlouhodobého majetku	(403)	80 830 706,62
Oceňovací rozdíly	(406, 407)	-664 769,21
Fond odměn	(411)	8 230,07
Fond kulturních a sociálních potřeb	(412)	445 354,98
Fond rezervní	(413, 414)	10 970 646,48
Fond reprodukce majetku	(416)	1 830 967,68
Výsledek hospodaření běžného účetního období		86 022,91
Dlouhodobé závazky	(441)	6 110 000
Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	(472)	17 853 711,86
Dodavatelé	(321)	6 179 403,43
Krátkodobé přijaté zálohy	(324)	704 852
Zaměstnanci	(331)	4 898 616
Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	(336, 337)	2 553 841
Ostatní přímé daně	(342)	422 406
Daň z přidané hodnoty	(343)	38 209
Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	(347)	43 006
Výdaje příštích období	(383)	414 715,90
Výnosy příštích období	(384)	5 049 468,23
Dohadné účty pasivní	(389)	4 143 091,74
Ostatní krátkodobé závazky	(378)	103 789
Pasiva celkem		802 640 539,66

METODICKÉ CENTRUM PRO MUZEA V PŘÍRODĚ

Metodické centrum pro muzea v přírodě vzniklo v roce 2013 a je součástí organizační struktury Národního muzea v přírodě. Je odbornou platformou pro spolupráci muzeí v přírodě a institucí podobného charakteru v ČR. Centrum vyvíjí odborné aktivity:

- vzdělávací,
- výzkumné,
- publikační,
- organizační ve sféře muzeí v přírodě.

Tyto aktivity byly aktuálně definovány v nově vypracovaném dokumentu s názvem **Koncepce činnosti Metodického centra pro muzea v přírodě 2024–2028** v souladu se *Strategií rozvoje Národního muzea v přírodě 2024–2033*. Nová koncepce Metodického centra formuluje aktivity na následujících 5 let v souladu s aktuálně řešenými VaV projekty s reflexí obecných trendů v muzejnictví a rovněž s ohledem na personální proměnu a potenciál MC.

Personální obsazení

Metodické centrum v roce 2024 disponovalo jedním pracovníkem na plný úvazek (vedoucí Metodického centra PhDr. Jaroslav Dvořák) a dílčími na 0,5 a 0,3 a dále 1,4 děleným úvazkem mezi několik kmenových odborných pracovníků VMP.

Spolupráce s odbornými subjekty

Metodické centrum spolupracuje se subjekty, se kterými se prolínají oblasti zájmu vědy a výzkumu a také vzdělávání. Mezi ně náleží:

- Národní památkový – GŘ NPÚ, ÚOP Ostrava, Kroměříž, České Budějovice, Olomouc
- Národní ústav lidové kultury ve Strážnici
- Akademie věd ČR – Etnologický ústav, ÚTAM
- Mendelova univerzita v Brně
- Masarykova univerzita v Brně
- Vysoké učení technické v Brně
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
- Český svaz muzeí v přírodě

Metodická a koncepční činnost

Jako metodická činnost je ze strany Metodického centra vnímáno komplexní působení na sféru muzeí v přírodě zejména formou vzdělávacích akcí a publikační činnosti. Významnými nástroji této kategorie jsou vedle metodik památkové postupy. V roce 2024 splnili pracovníci MC profilový úkol vypracovat podkladový materiál s názvem **Otopná zařízení v muzeích v přírodě** věnující se problematice topenišť a komínů v muzeích v přírodě a jejich praktického užívání při prezentačních aktivitách, která bude výstupem vědecko-výzkumných aktivit v roce 2028.

V roce 2024 začalo MC připravovat studii mapující stav muzeí v přírodě v České republice, která bude analyzovat sbírky, vzdělávací činnost, investiční projekty a finanční stabilitu těchto institucí. Součástí studie bude dotazníkové šetření, zaměřené na pracovníky a návštěvníky muzeí. Výstupem studie budou konkrétní návrhy na zlepšení činnosti muzeí, doplněné o harmonogram změn. Prozatím proběhl monitoring čtyř organizačních složek NMvP – Valašského muzea v přírodě, Muzea v přírodě Vysočina (MPV), Muzea v přírodě Zubrnice (MPZ) a Hanáckého muzea v přírodě (HMP). MC rovněž zpracovává analýzu zastoupení muzeí v přírodě v České republice, která bude identifikovat „bílé místa“. Tedy regiony a témata nedostatečně pokrytá. Na základě této analýzy budou formulovány priority pro zakládání nových muzeí v přírodě zaměřených na lidovou kulturu, národopis, řemesla a historickou krajinu, což přispěje ke zlepšení tematické a geografické rozmanitosti muzeí v přírodě. Monitoring prozatím proběhl nejen ve 4 OS NMvP, ale i v regionech Zlínského, Pardubického, Ústeckého a Olomouckého kraje.

V rámci podpory lidového stavitelství připravuje NMvP potažmo MC návrh dotačního programu, zaměřeného na záchranu objektů v havarijním stavu. Kritéria tohoto programu zahrnou

ochranu autentičnosti objektů, kvalitní projekční dokumentaci, zapojení odborníků, ekonomickou efektivitu a spolupráci s komunitami. Dosavadní aktivity v roce 2024 zahrnovaly jednání s Ministerstvem kultury a dalšími partnery a srovnání s jinými dotačními programy. Rok 2024 byl také ve znamení příprav legislativního návrhu pro expoziční objekty v muzeích v přírodě, který reflektuje jejich rozmanitost a zahrne definice různých typů objektů. Návrh se zaměří na zachování kulturně-historické hodnoty, ochranu expozic, bezpečnost návštěvníků a zpřístupnění muzeí široké veřejnosti. Důraz bude kladen na finanční podporu ze strany státu a regionálních samospráv, udržitelný rozvoj a ochranu unikátních expozičních prvků.

Konzultační a poradenská činnost

Poradenská a konzultační činnost pracovníků Metodického centra se zaměřuje na různorodá témata spojená s ochranou, údržbou a obnovou objektů tradičního stavitelství. Součástí jejich činnosti je také řešení otázek týkajících se dřevěných konstrukcí, péče o sbírkové i nesbírkové předměty ze dřeva a metod prezentace sbírkových exponátů. Často odpovídají na dotazy spojené s projektovou a fotografickou dokumentací či archivními materiály. Konzultace zahrnují i spolupráci s vlastníky historických objektů, například staveb v chráněných krajinných oblastech, vesnických památkových rezervacích nebo zónách. Osobní konzultace probíhají jak během návštěv odborníků ve VMP, tak při výjezdech pracovníků MC do terénu.

Pracovníci MC v roce 2024 také velmi úzce spolupracovali s jednotlivými organizačními složkami NMvP na přípravě nových expozic, revitalizaci stávajících areálů a dalších rozvojových plánech. Na realizaci nového velkého expozičního areálu Kolibiska ve VMP se podíleli zejména Radek Bryol a Jan Kraut viz níže kapitola 2.3 *Věda a výzkum, publikační činnost*. Oba také participovali při přípravě historické výsadby v areálu Dřevěné městečko (spolu s Miroslavem Románkem) či budování nové expozice Hodslavské stodoly v areálu Valašské dědiny (libreto a scénář *Nový život tradičního stavitelství, proměnlivá expozice v polygonu Hodslavské stodoly*), a to v rámci přípravy oslav 100. výročí VMP v roce 2025. Jaroslav Dvořák se podílel na tvorbě *Plánu rozvoje lokality HMP*, přípravě nové stálé expozice Kameníčkova gruntu v HMP, na *Plánu rozvoje lokality MPZ* a zpracování studie proveditelnosti rekonstrukce objektů Říhovny a školy v MPZ. Tomáš Dostál se spolupodílel na přípravě transferu stodoly z Boru u Skutče do MPV. K tomuto účelu zpracoval dokument *Diagnostika stodoly z Boru u Skutče č. p. 14*. V oblasti stavebních detailů a konzervátorských metod MC pomohlo řešit problémy s dřevomorkou na stodole ze Skaličky. Metodické centrum zároveň poskytuje konzultační a metodickou pomoc při záchraně kulturních památek mimo areály NMvP. MC se podílí na záchraně tzv. Orságova domu ve Velkých Karlovicích, kdy Tomáš Dostál vypracoval dokument *Diagnostika Orságova domu č. p. 269 ve Velkých Karlovicích* či Radek Bryol zpracoval např. zprávu pro Statutární město Zlín *Sušírna ovoce Jaroslavice u Zlína*. Pracovníci MC se v neposlední řadě podílejí na činnosti poradních orgánů muzeí v přírodě i dalších odborných institucí v České republice. Aktivně se taktéž zapojují do poradních orgánů NMvP, kde sdílejí své poznatky s externími odborníky a přispívají ke strategickému plánování instituce.

Věda a výzkum, publikační činnost pracovníků MC

Vědecko-výzkumná činnost Metodického centra pokračovala i v roce 2024, a to v souladu se strategickým dokumentem NMvP *Dlouhodobá koncepce rozvoje výzkumné organizace NMvP na léta 2024–2028*. Tento dokument zohledňuje existenci Národního muzea v přírodě a zahrnuje rozšíření výzkumné organizace o tři další organizační složky (kromě VMP, také HMP, MPV a MPZ). Cílem je rozšíření výzkumných témat a zapojení dalších pracovníků z těchto organizačních složek. Výstupy z výzkumných aktivit budou opět sloužit jako základ pro aplikaci, přičemž stěžejní aktivitou jsou projekty NAKI III v rámci konsorcií. Prvním projektem je *Prevence a údržba dřevěných konstrukcí v památkovém zájmu 2023–2027*, kde NMvP figuruje jako hlavní řešitel v konsorciu s ÚTAM AV ČR a Mendelovou univerzitou v Brně. Tento projekt se zaměřuje na čtyři hlavní cíle: neinvazivní a šetrně invazivní diagnostiku dřevěných konstrukcí (za MC Tomáš Dostál), preventivní péči a údržbu dřevěného stavitelství, konstrukční opravy dřevěných konstrukcí na základě historických přístupů tesařského řemesla (za MC Radek Bryol) a tradiční povrchové úpravy dřevěných prvků staveb (za

VMP Luděk Dvořák). Hlavním řešitelem za MC je Radek Bryol. Dalším významným projektem je dokumentace zaniklého Ústředí lidové umělecké výroby (ÚLUV), který probíhá ve spolupráci s Masarykovou univerzitou a Národním muzeem v Praze. Cílem je zachovat a zpřístupnit historické informace o této významné instituci. Zde je za Útvar pro odbornou činnost VMP odpovědná Lenka Drápalová. Oba tyto projekty mají široký interdisciplinární přesah a jejich výsledky budou mít dlouhodobý význam pro památkovou péči a dokumentaci rukodělné výroby v ČR.

V rámci vnitřní činnosti VMP pokračovala výstavba nového expozičního areálu Kolibiska, jehož duchovním otcem je Radek Bryol. Společně s Janem Krautem a řadou externích partnerů se zaměřuje na výběr staveb, transfer objektů a jejich interpretaci, přičemž kladou důraz na harmonické propojení staveb s exteriérovým prostředím. V rámci VMP odborní pracovníci připravují koncepční materiály zahrnující libreta exteriérových i interiérových expozic, návrhy krajinných úprav a tvorbu experimentálního informačního systému. Projekt je realizován v souladu s metodickými zásadami muzejnictví v přírodě a interdisciplinárními trendy a vzniká na platformě Metodického centra, což mu dává potenciál stát se aplikovaným vzorovým postupem. V roce 2023 byly dokončeny první objekty (hájovna a hospodářské stavby) a v průběhu roku 2024 byly průběžně zpřístupněny další dokončené části areálu. Radek Bryol se také spolu s externími spolupracovníky věnuje výzkumu kulturní krajiny a interpretace zeleně v muzeích v přírodě. Tento výzkum zahrnuje studium historických a krajových odrůd ovocných stromů, což přispívá k zachování místní biodiverzity. Odborníci z MC pravidelně publikují výsledky své vědecké činnosti. V průměru dosahují 1-2 publikovaných výsledků ročně, a to v recenzovaných odborných časopisech a sbornících.

Vývoj software a elektronických nástrojů

Metodické centrum má ve své správě několik softwarových a elektronických nástrojů NMvP, které napomáhají v činnosti dalším muzeím v přírodě v ČR. Mezi tyto nástroje patří zejména informační databáze s názvem *Archiv lidového stavitelství*, kterou spravuje MC spolu s Oddělením dokumentace VMP. Obsahuje údaje o lidovém stavitelství z terénních výzkumů Valašského muzea v přírodě a dalších institucí, archivované ve sbírkách muzea. Online jsou postupně zpřístupňovány vybrané části sbírek zaměřené na lidovou architekturu, zejména z Moravy a Slezska. Tato databáze je on-line přístupná webu MC <https://muzeavpriode.cz/> viz níže kapitola 2.7 *Poskytování informací, knihovny, archiv, dokumentační činnost*.

V roce 2024 pokračovalo MC v aktivitách, týkajících inventarizace a výsadby starých a krajových odrůd ovocných stromů z regionů Jižní Valašsko a Těšínsko. Tyto odrůdy jsou např. součástí nově vznikajícího areálu Kolibiska a zkvalitňují takto exteriérové expozice. Výsledky inventarizace jsou zveřejňovány v databázi Českého svazu ochránců přírody na webu <http://www.stareodrudy.cz/>. Ten představuje důležitý zdroj informací o genofondových zdrojích ovocných dřevin pro odbornou i laickou veřejnost.

Do budoucna se MC zaměří na klíčové trendy, jako je digitalizace sbírek. Tuto oblast koordinuje zejména Úsek pro odbornou činnost VMP, přičemž MC hraje podpůrnou roli. Digitalizace je zároveň v souladu s dalšími cíli *Strategie rozvoje Národního muzea v přírodě na roky 2024–2033*. Jedním z nich je interaktivita, která zahrnuje různé formy moderních technologií. Ty zahrnují interaktivní hry, kvízy, online výstavy aj., čímž se posiluje interakce s návštěvníky NMvP.

Organizace odborných akcí

Metodické centrum organizuje odborné vzdělávací akce zaměřené na metodickou pomoc a vzdělávání pracovníků muzeí v přírodě i externích odborníků. Tyto aktivity zahrnují přednášky, semináře, workshopy a školení, přičemž každoročně proběhne 4 až 5 akcí. Pořádání těchto vzdělávacích aktivit bylo důležitou činností MC i v roce 2024.

Jednou z hlavních akcí v roce 2024 byl třídní seminář *Ruční opracování dřeva a jeho povrchové úpravy* (09/24, VMP), který se uskutečnil ve spolupráci s NPÚ. Akce v rámci kurzu

Památkářské kompetence v praxi zahrnovala teoretické přednášky, praktické ukázky pod vedením Ludka Dvořáka a odborné exkurze, kterých se zúčastnili úředníci odpovědní za památkovou péči. Luděk Dvořák zorganizoval i workshopy pro studenty ČVUT Praha obor architektura na téma *Ochrana památek lidového stavitelství* (05/2024, VMP; 10/2024, Praha). Radek Bryol spolu s kolegy (Jan Kraut, Vojtěch Bajer, Milan Gesierich) uspořádal několik odborných besed a prohlídek areálu Kolibiska – např. *Rodící se Kolibiska* (09/24, VMP), pro studenty Masarykovy univerzity (04/24, VMP) a odborné přednášky ve spolupráci s NPÚ *Dřevěné konstrukce v našich muzeích v přírodě – historie, význam, etika* (09/24, VMP) a Klubem chovatelů valašských ovcí (04/24, VMP). MC se rovněž podílelo na projektech NAKI III, v jejichž rámci byl v Boru u Skutče uspořádán seminář *Možnosti neinvazivní přístrojové diagnostiky dřeva při transferu a údržbě staveb v muzeích v přírodě* (04/2024, MPV) či workshop *Preventivní ochrany objektů ve Veselém Kopci* (03/2024, MPV).

Metodické centrum spolu s ČSMP zorganizovalo zahraniční odbornou exkurzi do Nízkých Beskyd v Polsku s názvem *Muzea v přírodě a tradiční stavitelství* (05/2024), které se zúčastnili pracovníci z muzeí v přírodě v ČR. Tyto přeshraniční aktivity podporují profesní růst pracovníků muzeí v přírodě, umožňují sdílení zkušeností s mezinárodními institucemi, a tak významně přispívají k rozvoji odborných kompetencí, metodické pomoci a propagaci muzeí v přírodě.

Ediční činnost

Museum vivum je klíčovým časopisem zaměřeným na problematiku muzeí v přírodě v České republice a částečně i v zahraničí. Vydává jej NMvP a garantem za MC je Jaroslav Dvořák. Sborník je distribuován do většiny muzeí v přírodě v ČR (a částečně také na Slovensko a do Polska). Obsahuje recenzované studie, zprávy, informace, personálie a recenze výstav i publikací, přičemž cílí na odbornou veřejnost působící v muzeích v přírodě a podobných institucích. Časopis vychází v češtině, příp. slovenštině a je doplněn anglickými resumé. Je dostupný v tištěné i elektronické podobě. V posledních letech prošel významnou proměnou. Byla mezinárodně rozšířena redakční rada, zaveden nový harmonogram a stanoveny nové cíle.

V roce 2024 se redakce a redakční rada zaměřila na vydání XIX. ročníku časopisu. Na únorovém jednání redakční rady byla stanovena jeho koncepce, schváleny první příspěvky a uzavřeny smlouvy s externím redaktorem a grafičkou. V září 2024 byl připraveno číslo po obsahové stránce k vytištění, a to vč. recenzí. Dále byl stanoven časový harmonogram XX. ročníku *Musea viva*, věnovaného 100. výročí Valašského muzea v přírodě. Toto speciální číslo se zaměří na historický vývoj, současné výzvy a budoucnost VMP, jednoho z nejstarších muzeí v přírodě ve střední Evropě. Jubilejní XX. ročník bude nejen výjimečným milníkem v ediční činnosti MC, ale také významným příspěvkem k oslavám této prestižní instituce.

Poskytování informací. Knihovny. Archivy. Dokumentační činnost.

Metodické centrum v roce 2024 pokračovalo ve správě portálu <https://muzeavpriode.cz/>, zaměřeného na propagaci Národního muzea v přírodě a dalších muzeí tohoto typu. Portál zároveň podporuje odbornou činnost pracovníků muzeí v přírodě v České republice i v zahraničí. Webové stránky informují o pořádaných akcích, prezentují příklady dobré praxe a zahrnují digitální knihovnu s materiály věnovanými muzeím v přírodě. Plánovaný rozvoj portálu zahrnuje vylepšení stávajících nástrojů, jako je digitální knihovna odborných publikací o muzeích, bibliografie, databáze genofondových ploch ovocných stromů, metodické texty z experimentální činnosti či informační systémy pro sdílení dobré praxe. Důležitou součástí je také informování o aktivitách a významu Českého svazu muzeí v přírodě.

Do budoucna se plánují některé inovace, jako např. online kurzy, návody, vzdělávací videa a interaktivní virtuální exkurze, které umožní prozkoumávat muzea v přírodě na dálku. MC rovněž připravuje mobilní aplikaci pro snazší přístup k metodickým materiálům a aktualizovaný obsah. Posílení spolupráce v oboru bude podpořeno prostřednictvím online komunit, konzultací a sdílení osvědčených postupů.

MC pokračovalo v projektu inventarizace ovocných dřevin z VMP a HMP a také ve vytváření sítě genofondových ploch ovocných stromů v muzeích v přírodě po celé České republice. Dokumentaci zajišťují externí odborníci a výsledky budou prezentovány prostřednictvím vzdělávacích akcí a webu MC. V oblasti sbírkotvorné činnosti MC dosud nedefinovalo koncepci budování specializované sbírky zaměřené na historické stavební zpracování dřeva, která by měla zahrnovat řemeslné nástroje a dokumentaci technik opracování dřevěných konstrukcí. VaV aktivity MC zahrnují i videodokumentaci metodických postupů spojených s tradičními stavebními technologiemi, např. s využitím vápna na památkách. I v roce 2024 MC pokračovalo ve videodokumentaci významných osobností z oblasti muzejnictví v přírodě.

Vzdělávací činnost pracovníků MC

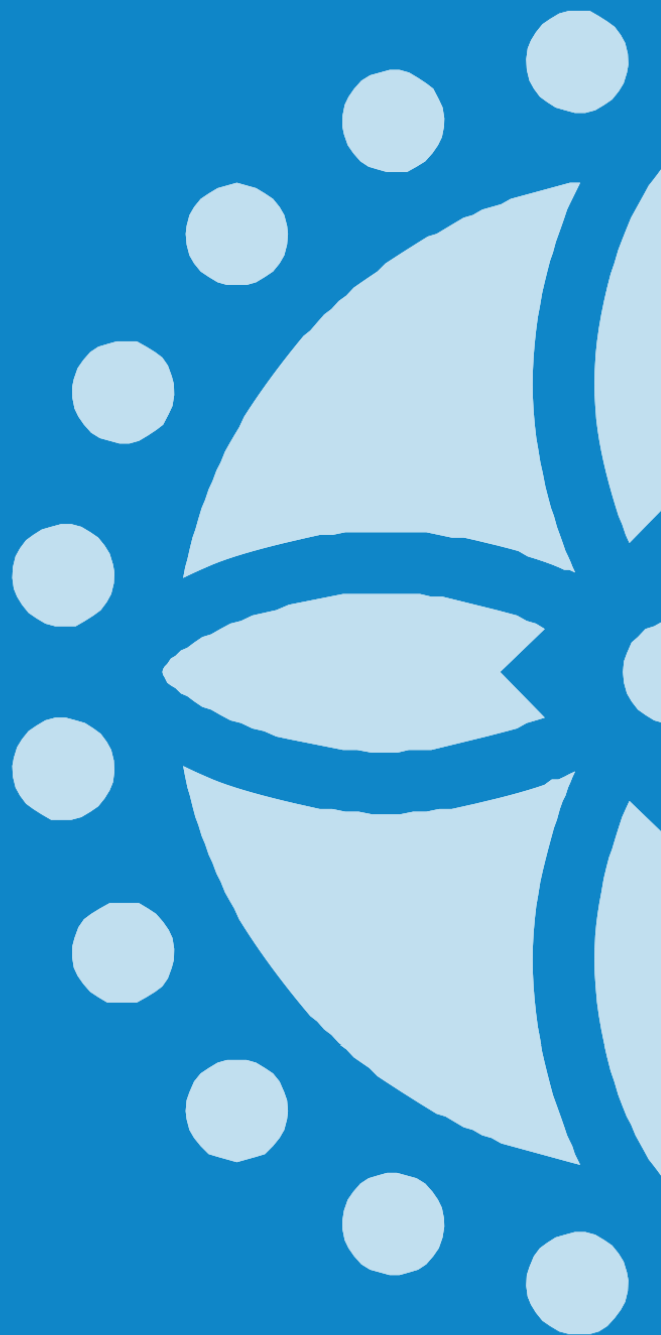
Metodické centrum hraje zásadní roli v rozvoji odborného vzdělávání v oblasti muzeí v přírodě a propagaci těchto institucí. Organizuje odborné akce, spolupracuje s institucemi a experty a vzdělává externisty z širokého spektra oborů, včetně tradičních stavebních technologií, architektury, muzeologie a etnologie. Klade si za cíl nejen prohlubovat znalosti pracovníků muzeí, ale také zvyšovat povědomí o významu ochrany kulturního dědictví a udržitelnosti historických řemesel.

Vzdělávací charakter má většina akcí pořádaných MC uvedená viz výše v samostatné kapitole 2.5. *Organizace akcí*. Jednou z klíčových oblastí aktivit MC je pořádání metodických dnů a specializovaných školení zaměřených na témata jako jsou historické stavební technologie, péče o ovocné dřeviny nebo stavebně-truhlářské prvky. Tyto akce oslovují odborníky z muzeí v přírodě, pracovníky památkové péče, studenty, učně, soukromé vlastníky a zástupce spolků, přičemž zdůrazňují vzdělávací charakter a podporují mezigenerační sdílení znalostí.

Restaurátor Luděk Dvořák realizoval řadu přednášek věnovaných obnově Libušína, tradičním stavebním technologiím a etice v památkové péči, které probíhaly jak na domácí půdě, tak na různých odborných setkáních (zčásti ve spolupráci s Tomášem Dostálem). Tyto akce přispěly k hlubšímu pochopení významu tradičních postupů a etických přístupů při ochraně památek. Významnou roli v rozšiřování povědomí o problematice muzeí v přírodě sehrál také Radek Bryol, který organizoval menší, avšak důležité přednášky zaměřené na jejich specifika, výzvy a přínosy. Tyto přednášky obohatily odbornou debatu v oblasti muzeologie a podpořily pochopení kulturní hodnoty muzeí v přírodě. Součástí vzdělávacích aktivit byly rovněž specializované prohlídky, které se zaměřovaly na konkrétní aspekty areálů a expozic muzeí v přírodě. Tyto prohlídky, připravené s důrazem na detailní odborný výklad, oslovily širokou škálu účastníků – od studentů a začínajících odborníků, až po zkušené profesionály v oblasti památkové péče a muzeologie..

Důležitým článkem propojení akademické sféry s praxí je osoba Jana Krauta, pracovníka MC a doktoranda na Fakultě architektury VUT v Brně. Díky jeho aktivitám je zajištěn přenos znalostí v oblastech architektury, urbanismu a stavebních technologií mezi muzei a univerzitním prostředím. Lenka Drápalová přednášela na Ústavu archeologie a muzeologie FF MU v Brně předmět Textil v muzeu, zaměřený na sbírkotvornou, dokumentační a prezentační činnost muzeí a na Ústavu Evropské etnologie Ochranu kulturního dědictví II. – činnost metodických center pro muzejní činnost zřizovaných MK ČR s důrazem na fungování MC pro muzea v přírodě.

Národní
muzeum
v přírodě

Hanácké
muzeum
v přírodě

Výroční zpráva 2024

HANÁCKÉ MUZEUM V PŘÍRODĚ

Hanácké muzeum v přírodě se nachází ve vesnické památkové rezervaci v obci Příkazy u Olomouce, jediné v Olomouckém kraji, ve kterém jsou situovány další pozoruhodné objekty.

Celý areál muzea je památkově chráněný. Jeho centrum tvoří hanácký statek s obytnou a hospodářskou částí z roku 1876. Interiér statku zahrnuje tradiční kuchyni, světnice, komory, dílnu, horní sýpky (v současnosti je zde zřízen výstavní prostor a depozitární zázemí muzea), letní kuchyni, prádelnu a chlévy.

HMP je obklopeno hliněnými zídками z první poloviny 19. století, které dokládají rozmach hliněného stavitelství v oblasti Hané. Pozoruhodná je míra dochování areálu jako celku, včetně zahrad s ovocnými stromy a pěti stodolami. Za unikátní lze považovat nejstarší z nich, transferovanou roubennou stodolu ze Skaličky, pocházející z 16. století. HMP prezentuje řadu činností spjatých s původním hospodařením na zemědělské půdě. Návštěvníci zde mohou zhlédnout například interaktivní ukázky sklizně a výmlatu obilí nebo řemesla a podomáckou činnost typické pro život na hanáckém statku.

Muzeum je otevřeno od května do září a výjimečně také během zimních a jarních měsíců při programových akcích. V mimosezónním období je muzeum možné navštívit jen po předchozí domluvě. Prohlídky muzea je možné absolvovat pouze s průvodcem.

Název: Hanácké muzeum v přírodě
Vedoucí: PhDr. Petr Vodešil, Ph.D.
Adresa: Příkazy 54, 783 33 Příkazy

Telefon: +420 778 740 708
E-mail: hanackemuzeum@nmvp.cz

Webové stránky: www.nmvp.cz/prikazy
Facebook: www.facebook.com/hanackemuzeumvpriode
Instagram: www.instagram.com/hanackemuzeumvpriode
GPS: 49,644919N,17.139198E

SBÍRKOTVORNÁ A DALŠÍ ODBORNÁ ČINNOST

Sběrnou a výzkumnou oblastí HMP je severní a střední část etnografické oblasti Haná včetně jejího blízkého okolí (Litovelsko, Olomoucko, Přerovsko, Prostějovsko, Konicko, Mohelnicko, Uničovsko a Šternbersko). Jádrovou oblastí muzejního sběru je Litovelsko a Olomoucko. Časově sbírka spadá do období od začátku 19. století do poloviny 20. století s případnými přesahy až do současnosti.

Sbírkové předměty jsou většinou národopisné povahy a lze je rozdělit do několika tematických skupin: domácnost a zpracování potravin, lidový nábytek, lidový textil, způsob obživy, zemědělství, řemesla a obchod, zábava a hry, zvykoslovné předměty, písemnosti a tisky.

Akvizice, evidence, katalogizace a inventarizace sbírek

V roce 2024 se sbírka rozrostla o **176 ks** sbírkových předmětů zejména tradičních oděvních součástí a interiérového plošného textilu, předmětů vybavení domácnosti a skupiny zemědělství. Vedle koupí nebo darů pocházela podstatná část předmětů ze starých sběrů, které jsou odborným pracovníkem selektovány a následně předkládány k vyjádření Poradnímu sboru pro sbírkotvornou činnost. Celková částka vynaložená na nákup sbírkových předmětů čítala **9 830 Kč**.

Nově nabyté předměty byly řádně zaevidovány do přírůstkové knihy muzea a rovněž zapsány do elektronické databázové evidence. Evidence a dokumentace předmětů byla prováděna dle Režimu zacházení se sbírkou a jednotlivými sbírkovými předměty HMP. K 31. 12. 2024 Sběrka Hanáckého muzea v přírodě obsahovala **790 inventárních položek**.

V říjnu 2024 proběhla řádná inventarizace vymezeného počtu (10 %) sbírkového fondu muzea – **tj. 35 ks**. Byla nalezena všechna inventární čísla. S výsledkem inventarizace byli seznámeni členové Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost.

Depozitáře a uložení sbírek, ošetřování sbírek

Hanácké muzeum v přírodě nedisponuje samostatným depozitářem. V současné době jsou sbírkové předměty ukládány do dvou vyhrazených místností v prvním patře v sýpkách Kameníčkova gruntu. Místnosti jsou vybaveny stacionárními otevřenými regály a zásuvkovými skříněmi. Rozměrné sbírkové předměty charakteru zemědělských strojů a vozů jsou uloženy ve stodolách v areálu HMP veřejnosti nepřístupných.

V roce 2024 za využití externích služeb došlo ke **konzervátorskému ošetření 3 ks rozměrných** sbírkových předmětů. V poslední čtvrtině roku 2024 začalo HMP jednat s představiteli Zemědělského družstva Unčovice o možném pronájmu haly za účelem deponování rozměrných sbírkových předmětů. Konečné jednání o využití nabídky bylo naplánováno na počátek roku 2025.

Fotoarchiv a fotodokumentace

V současné době je fotografická dokumentace sbírek pořizována především odborným pracovníkem muzea. Digitální data jsou ukládána na externí úložiště a na velkokapacitním hard disku. Postupně jsou fotografie sbírkových předmětů přiřazovány k evidenčním kartám jednotlivých sbírkových předmětů, v roce 2024 takto bylo

přiřazeno v evidenci BACH **184 fotografií** sbírkových předmětů.

Souběžně je svépomocí nebo externí službou dokumentována i vlastní činnost muzea. Postupně tak vzniká fotobanka fotografií s využitelností pro propagaci muzea a rovněž historickou dokumentaci aktivit odehrávajících se v muzeu.

Služby badatelům

V roce 2024 fyzicky nenavštívil Hanácké muzeum v přírodě žádný badatel. Odborné konzultace jsou zájemcům poskytovány formou mailové korespondence nebo telefonickými hovory. Vyžádané konzultace jsou směřovány především na oblast nehmotné tradiční lidové kultury.

Prezentace sbírkových předmětů

Sbírkové předměty jsou v současnosti prezentovány výhradně v prostorách Kameníčkova gruntu, kde tvoří expozici obydlí obyvatel statku – jsou jimi vybaveny kuchyň, světnice, výminek, síň, předsíň, oficírská komůrka, prádelna a maštal – jedná se **o 273 sbírkových předmětů**.

Publikační činnost

V rámci odborné činnosti byly vydány dvě publikace.

Jako výstup z jednání konference Lidová kultura na Hané, která se uskutečnila v roce 2023 byl vydán sborník příspěvků:

URBAN, Josef (ed.): Lidová kultura na Hané. Sborník příspěvku ze XVII. Konference lidová kultura na Hané. Rožnov pod Radhoště: Národní muzeum v přírodě, 2024.

Vedle toho v rámci IP DKRVO byla vydána odborná kniha představující historii Kameníčkova gruntu v souvislosti dějin celé obce a je jediňným zpracováním archivního materiálu:

KOUDELA, Miroslav. Kameníčkův grunt v Příkazích: jeho historie v širším kontextu doby. Rožnov pod Radhoštěm: Národní muzeum v přírodě, 2024.

EXPOZICE A VÝSTAVY

Stálé expozice

Kameníčkův grunt – v roce 2023 byla reinstalována expozice obytné části Kameníčkova gruntu ve výminku a hlavní světnici. Podkladem pro změnu byl archivní a terénní výzkum. Cílem změny bylo dosáhnout vyšší výpovědní hodnoty expozice pro návštěvníky. Další prostory zůstaly beze změny a realizace nové expozice se plánuje do budoucích let.

Vinklářkova stodola – zde byla v roce 2022 instalována nová expozice s využitím nejen hmotných sbírkových předmětů, ale i vizuálních a sluchových efektů. Expozice zůstává beze změn.

Výstava

Výstava Zranitelné stavební dědictví – pokračovala i v roce 2024 v prostorách sýpek v prvním patře Kameníčkova gruntu. Výstava byla tematicky zaměřená na dokumentaci, záchranu a ochrany objektů lidového stavitelství dosud stojících v terénu, ale mnohdy

chátrajících. Výstava prezentuje možné přístupy využití těchto staveb nejen jako památek, ale i k využití v současnosti s ohledem na zachování historických hodnot. Výstava byla výstupem z vědecko-výzkumné činnosti pracovníků Metodického centra pro muzea v přírodě – Mgr. Radka Bryola, Ph.D. a Arch. Jana Krauta. Tato výstava trvala do 30. 9. 2024.

NÁVŠTĚVNOST, PROGRAMY A AKCE PRO VEŘEJNOST

V roce 2024 navštívilo Hanácké muzeum v přírodě **6617** návštěvníků, oproti roku 2023 je návštěvnost vyšší o 1254 osob, a to zejména z důvodu mimořádné akce Setkání Hanáků.

V průběhu roku proběhlo tematicky zaměřených programů. V rámci jejich konání byly prezentovány tradiční rukodělné činnosti a výrobky vzešlé z nich. Na dětské návštěvníky bylo pamatováno dílničkami nebo dětskými hrami.

Novinkou v nabídce byl program Tradiční tesařské řemeslo prezentující dovednosti našich předků při opracování dřeva na konstrukce domů.

Zcela poprvé se Hanácké muzeum v přírodě organizačně i prostorově zapojilo do přípravy a realizace folklorního festivalu – XV. setkání Hanáků ve spolupráci s Hanfos a obcí Příkazy.

Ostatké na Hané – 3. 2. 2024

Hanácké Velikonoce – 30. 3. 2024

Den muzeí – 18. 5. 2024

První muzejní čtvrtek v měsíci – 6. 6. 2024

Tradiční tesařské řemeslo – 13. 7. 2024

Žně na Hané – 27. 7. 2024

Krojová poradna – 3. 8. 2024

Koniny – 24. 8. 2024

XV. setkání Hanáků – 28. 9. 2024

Hanácké Vánoce – 30. 11. 2024

Hanácké muzeum v přírodě připravilo v roce 2023 několikadenní edukační program **Za prací a řemeslem na hanácký statek** (4.-7., 11.-14., 18.-21., 25.-26. 6. 2024) pro žáky prvního stupně základních škol. Při něm jsou děti nejen seznamovány s životem na statku v první polovině 20. století, ale jsou interaktivně zapojovány do vybraných činností – praní prádla, výroby hliněných cihel apod. Programu se zúčastnilo dětí 376.

INVESTIČNÍ ČINNOST A STAVEBNĚ REKONSTRUKČNÍ PRÁCE

V roce 2024 nebyla v HMP provedena žádná investiční akce. Probíhaly stavebně rekonstrukční práce a údržbové práce – oprava ohradní zídek včetně jejich krytí, výměna břidlicových šablon na 1. a 4. špaletové stodole a nátěr šindelové střechy na 2. špaletové stodole.

ÚDRŽBA ZELENĚ A AREÁLU MUZEA

V březnu 2024 proběhla jarní etapa pravidelné údržby sadu HMP. Byl proveden výchovný řez, vazba ořešáků, vysazen 3 nové stromy, letní údržba stromů – odstranění vlků. Na podzim byl proveden řez.

Národní
muzeum
v přírodě

Muzeum
v přírodě
Vysočina

Výroční zpráva 2024

MUZEUM V PŘÍRODĚ VYSOČINA

Muzeum v přírodě Vysočina tvoří **expoziční celek Veselý Kopec, památková rezervace lidové architektury Betlém v Hlinsku** a samostatně stojící objekt **vodního kovacího hamru s mlýnicí ve Svobodných Hamrech**.

Expoziční celek Veselý Kopec budoval **od počátku 70. let. 20. století** tým dobrovolných pracovníků pod vedením Lud'ka Štěpána. Cílem bylo zachránit ohrožené lidové stavby Českomoravské vrchoviny a Železných hor. **Rok 1972**, kdy byla obnovena a veřejnosti částečně zpřístupněna památkově chráněná soukromá usedlost čp. 4, je považován za datum **založení Muzea v přírodě Vysočina**. V roce **1981** převzal nynější MPV (tehdy Soubor lidových staveb a řemesel Vysočina) **do své správy NPÚ** (dříve Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody v Pardubicích). V prosinci **2018** se MPV stalo součástí nově zřízené příspěvkové organizace Ministerstva kultury ČR – **Národního muzea v přírodě**.

Expozice osady v původním krajinném prostředí **na Veselém Kopci** dokumentuje jednotlivé typy domů a usedlostí, zemědělských a technických staveb i drobné objekty doplňující venkovská sídla z vymezené sběrné oblasti na území Pardubického kraje s přesahem do kraje Vysočina. Interiéry podávají **svědectví o životě a práci drobných a středních zemědělců od první poloviny 19. do poloviny 20. století**. Na Veselém Kopci se nachází celkem třicet expozičních objektů, hospoda a provozní objekt s pokladnou a zázemím pro zaměstnance. Celý areál je **od roku 2003 kulturní památkou**.

Architektonický a urbanistický celek **Betlém v Hlinsku** je součástí muzea v přírodě **od roku 1989**. Soubor staveb in situ leží v centru města Hlinska. Jedná se o celek roubených, poloroubených i zděných domků datovaných od druhé poloviny 18. do poloviny 19. století. Ačkoliv snahy o jeho záchranu se datují už do 60. let 20. století, památkové ochrany se soubor staveb dočkal až v **roce 1995**, kdy byl **prohlášen památkovou rezervací lidové architektury**. Expoziční objekty představují domácnosti a dílny drobných řemeslníků z oblasti Hlinecka, dále se zde nachází objekty pro výstavní a edukační činnost a dva provozní objekty muzea. Součástí areálu jsou také tkalcovská dílna, prodejny, restaurace, penziony, turistické informační centrum a obytné domky.

Expoziční areál **Veselý Kopec je veřejnosti přístupný sezónně**, a to od dubna do října a po dobu vánočních programů. Prohlídka Veselého Kopce je možná individuálně, nebo s průvodcem na základě předchozí rezervace.

Památková rezervace **Betlém v Hlinsku je otevřena celoročně**. Prohlídka je možná pouze s průvodcem, přičemž není nutná předchozí rezervace. Návštěvníkům jsou k dispozici dva okruhy: *Řemeslná obydlí* a *Expozice masopustních obchůzek a masek z Hlinecka*.

Vodní kovací hamr ve Svobodných Hamrech je otevřen ve vybrané dny, prohlídka je možná pouze s průvodcem.

Název: Muzeum v přírodě Vysočina
Ředitelka: PhDr. Magda Křivanová
Adresa: Příčná 350, 539 01 Hlinsko

E-mail: muzeumvysocina@nmvp.cz
Telefon: správa muzea +420 469 326 415
Veselý Kopec +420 469 333 175
Betlém Hlinsko +420 469 311 429

Web: www.nmvp.cz/vysocina
Facebook: [Muzeum v přírodě Vysočina](#)
Instagram: muzeum_v_prirode_vysocina

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

MPV spravuje sbírkový fond etnografické povahy čítající **přes 5 700 ks** předmětů z oblasti lidového oděvu a textilu, domácnosti, zemědělství a hospodářství, řemesel, lidové výtvarné kultury, nábytku a dobových písemností pořizovaný v souladu s koncepcí sbírkotvorné činnosti MPV. Předměty pocházejí převážně ze sběrné oblasti muzea, která je vymezená spojnici mezi městy Chrudim, Hlinsko, Polička, Litomyšl, Nové Město na Moravě, Žďár nad Sázavou a Vysoké Mýto. Z hlediska národopisného regionu je předmětem hlavního zájmu část Českého a Moravského Horácka.

Etnografická podsbírka byla v roce 2002 zapsána do CES. V současnosti je rozdělena do deseti skupin: *Domácnost, Hračky a loutky, Řemesla, Zemědělství a zpracování plodin, Religiozita, Písemnosti a tisky, Současná řemeslná tvorba, Textil, Zvykoslovné předměty a Ostatní*. Jejich správu zajišťují primárně kurátoři sbírky a podle svého zaměření další odborní pracovníci muzea.

MPV má k dispozici také tzv. pomocný sbírkový fond, který obsahuje předměty ze všech oblastí sběru a slouží především k doplnění expozic v areálu na Veselém Kopci a v památkové rezervaci Betlém Hlinsko, při edukačních programech pro školy a ostatní cílové skupiny a při programech určených široké veřejnosti.

Akvizice

MPV získává nové předměty do sbírky především vlastním sběrem, darem od soukromých osob, v menší míře nákupem. V roce 2023 byl sbírkový fond rozšířen o 89 nových přírůstků. **K 31. 12. 2024 bylo evidováno 5 728 inventárních čísel.** Jednalo se především o předměty z oblasti domácnosti, textilu a řemesel. Současně se sbírkou byl rozšiřován také pomocný sbírkový fond muzea využívaný při tvorbě interiérových i exteriérových expozic areálů MPV či při edukačních a aktivizačních programech muzea.

Evidence, katalogizace a revize sbírek

Řádná evidence sbírkových předmětů je prováděna každoročně podle interních předpisů muzea. O zařazení předmětu do sbírkového nebo pomocného sbírkového fondu v případě vlastního sběru a darů rozhodují odborní pracovníci muzea, v případě nákupu předmětů Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost. V uvedeném roce došlo k revizi části sbírky celkem 955 ks předmětů, což bylo 18 % z celkového počtu evidovaných předmětů.

Depozitáře a uložení sbírek

MPV dosud nedisponuje odpovídajícím centrálním depozitářem. V roce 2023 se však podařilo získat formou bezúplatného převodu od GFŘ do správy NMvP objekt Wilsonova čp. 834 v Hlinsku, kde je do doby zahájení generální opravy objektu pro potřeby centrálního depozitáře již část sbírkového fondu provizorně uložena. Další sbírkové předměty, které nejsou trvale umístěné v expozicích na Veselém Kopci, v Betlémě v Hlinsku a ve Svobodných Hamrech, jsou uloženy ve vyhrazených prostorech muzea, tj. ve správním objektu MPV, Příčná čp. 350 a na půdách objektů v památkové rezervaci Betlém Hlinsko. Menší část předmětů je uložena v pronajatém prostoru v majetku města Hlinska na Adámkově třídě.

Služby badatelům

Služby badatelům poskytuje MPV převážně formou konzultací zaměřených na oblast tradiční lidové kultury. Jedná se zejména o informace k masopustním obchůzkám a maskám z Hlinecka, velikonočním a vánočním zvykům. Badatelé využívali jak osobních konzultací, tak možnosti telefonické či elektronické komunikace. Roste také zájem o poradenství v oblasti tradičních stavebních technologií a materiálů a ošetřování roubených konstrukcí. I k této problematice poskytovali odborní pracovníci informace formou telefonické a elektronické komunikace, případně návštěvou v místě. Fyzicky muzeum navštívil **1 badatel**.

Prezentace sbírkových předmětů v areálech muzea

Prezentace sbírkových předmětů v expozičním areálu Veselý Kopec, v památkové rezervaci Betlém Hlinsko a v hamru ve Svobodných Hamrech vychází ze stávající koncepce expozičního záměru muzea. Expozice představují návštěvníkům práci a život drobných a středních zemědělců a řemeslníků prostřednictvím předmětů každodenní potřeby z oblasti domácnosti, zemědělství, řemesel i zábavy. Část předmětů je každoročně obměňována před zahájením návštěvnické sezóny, v průběhu velikonočních a vánočních programů a při každoroční tematické úpravě expozic na Veselém Kopci.

V roce 2024 byla veřejnosti v areálu Betlém Hlinsko v objektu č.p. 161 představena zcela nová expozice dílny kovotlačiště. Expozice prezentuje soubor sbírkových předmětů – nástrojů, šablon, výrobních pomůcek, polotovarů i hotových výrobků ze sbírek MPV. Její realizace obohatila návštěvnický okruh řemeslnických objektů v areálu.

Zápůjčky sbírkových předmětů

MPV průběžně zapůjčuje sbírkové předměty jiným muzeím, organizacím i soukromým osobám. V roce 2024 pokračovaly dlouhodobé zápůjčky nájemcům objektů v památkové rezervaci Betlém Hlinsko.

Josef Fiedler – doplnění interiéru tkalcovské dílny provozované vypůjčitelem v objektu čp. 361 - zapůjčeno celkem **13 ks** předmětů

Petr Krampera – doplnění interiéru obchodu s hudebními nástroji provozované vypůjčitelem v objektu čp. 162 – zapůjčeny celkem **2 ks** předmětů

Péče o sbírky

Sbírkové předměty uložené v provizorních depozitárních prostorech byly zkontrolovány při inventarizaci určené části sbírky. Předměty trvale umístěné v expozicích prošly revizí před zahájením návštěvnické sezóny a byly pravidelně kontrolovány v jejím průběhu. Podle potřeby byly sbírkové předměty průběžně předávány do konzervátorské dílny. V roce 2024 došlo k reorganizaci pracovních míst, byl navýšen počet konzervačních pracovníků na 3 osoby (2,3 úvazku), došlo ke zlepšení možností pro základní očistu sbírkových předmětů a k složitějším zásahům.

DOKUMENTACE A DIGITALIZACE

Fotoarchiv

Fotoarchiv vlastní činnosti muzea i archivní fotografie jsou tříděny časově, tematicky a místně dle jednotlivých expozičních areálů. Fotoarchiv je veden převážně v digitální podobě, klasické fotografie jsou uloženy v provizorních prostorech budoucího centrálního depozitáře.

Fotodokumentace

Během roku 2024 byly průběžně pořizovány fotografie exteriérů expozičních areálů Veselý Kopec a Betlém Hlinsko a interiérů jednotlivých objektů včetně tematických rozšíření expozic (Velikonoce, Vánoce, lidová strava), dále dokumentační fotografie při jednotlivých aktivizačních programech a dokumentační fotografie vlastní činnosti muzea (např. dokumentace oprav objektů apod.). Vzhledem k absenci odpovídajícího technického vybavení a prostoru MPV v současné době neprovádí systematickou fotodokumentaci sbírkových předmětů. Potřebné zázemí včetně vybavení bude umístěno v budově chystaného centrálního depozitáře ve Wilsonově ulici v Hlinsku.

Digitalizace a evidence sbírkových předmětů

MPV používá pro evidenci sbírkových předmětů program Bach Pro Muzeum – web, kromě sbírkových předmětů je program využíván také pro evidenci pomocného sbírkového fondu. Bach Pro Muzeum – web využívají zaměstnanci odborného oddělení muzea při každodenní práci se sbírkou, tj. k zaznamenávání lokace předmětů, vytváření podkladů pro inventarizace, vyhledávání doplňujících informací o předmětech, upřesňování, případně doplňování dodatečně získaných informací.

VÝSTAVY A EXPOZICE

Interiérové expozice v objektech MPV na Veselém Kopci jsou zaměřeny na prezentaci způsobu života a hospodaření drobných zemědělců v období od poloviny 19. století do poloviny 20. století. Expoziční objekty v památkové rezervaci Betlém Hlinsko jsou zacíleny na život a práci drobných řemeslníků v prostředí malého města. V roce 2024 došlo v objektu č.p. 161 k vytvoření nové expozice dílny kovotlačitele. Každoročně probíhají částečné úpravy interiérových expozic formou výměny sbírkových předmětů, zejména z oblasti textilu a domácnosti. Během hlavní návštěvníkové sezóny jsou interiéry objektů na Veselém Kopci upraveny k vybranému tematickému okruhu. Tematické výstavy v objektu statku z Mokré Lhoty (Veselý Kopec) a v domku č.p. 178 (Betlém Hlinsko) jsou věnovány oblastem, jimž se muzeum věnuje v rámci odborné práce. Výstavy a tematicky upravené expozice jsou také jedním ze způsobů prezentace odborné činnosti MPV.

Stálé expozice

Expozice vesnických masopustních masek a občůzek z Hlinecka

Památková rezervace Betlém Hlinsko – domek čp. 362

Autorka: PhDr. Ilona Vojancová

Výtvarná realizace: Vojtěch Trocha a Mgr. Jana Kramperová

Stálá expozice představuje tradiční vesnické masopustní občůzky a masky z Hlinecka, jejich historii a současnost. Postihuje také proces tvorby nominace pro zápis do

Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO. Expozice v českém a anglickém jazyce byla otevřena v roce 2012 ve spolupráci s městem Hlinsko, MK ČR a Pardubickým krajem. Uvedené subjekty poskytly finanční prostředky na její realizaci. V roce 2024 byla tato expozice revitalizována jak z hlediska technického vybavení (osvětlení, vitríny), tak výběrem nových sbírkových předmětů a doplněním o nové interaktivní prvky.

Len na Veselém Kopci

Expoziční areál Veselý Kopec – usedlost Pilných čp. 4

Autorka: PhDr. Magda Křivanová, Bc. Nikola Pospíšilová

Výtvarná realizace: Mgr. Jana Kramperová a Šárka Teplá

Stálá expozice v půdním prostoru nově rekonstruovaného objektu je zaměřená na pěstování a tradiční ruční zpracování lnu. Vznikla na základě výsledků výzkumu a několikaleté spolupráce Muzea v přírodě Vysočina s Nositelem tradice lidových řemesel v oboru tkalcovství Josefem Fidlerem z Hlinska. Návštěvníkům přibližuje dlouhou a složitou cestu lnu od vysetí semínka až po utkáni lněné tkaniny. Její součástí je funkční tkalcovská dílna s historickým tkalcovským stavem a ručním strojem na stáčení provazů. Expozici doplňuje krátký film dokumentující pěstování a zpracování lnu přímo na Veselém Kopci.

Expozice lidových betlémů

Památková rezervace Betlém Hlinsko – domek čp. 466

Autorka: Bc. Nikola Pospíšilová, PhDr. Ilona Vojancová

Výtvarná realizace: Mgr. Jana Kramperová a Šárka Teplá

Stálá expozice prezentuje návštěvníkům rozličné typy lidových betlémů pocházejících ze sbírky MPV a zároveň představuje jejich výrazné autory. Mezi nejvýznamnější patří mechanický betlém od Rudolfa Frinty z Nového Města nad Metují, jehož základ byl dokončen v 50. letech 20. století.

Vlastní výstavy

Půlstoletí s vámi

Veselý Kopec – statek z Mokré Lhoty

Autoři: Mgr. Pavel Bulena, PhDr. Magda Křivanová, Bc. Nikola Pospíšilová, PhDr. Ilona Vojancová

Výtvarná realizace: Mgr. Jana Kramperová, Šárka Teplá

Datum trvání: 29. 3. 2024 – 31. 10. 2024

Výstava k 50. výročí založení Muzea v přírodě Vysočina mapuje počátky péče o lidové stavitelství v okolí Veselého Kopce, vznik muzea i půlstoletí jeho existence představením významných událostí z historie MPV, zajímavých předmětů sbírkového fondu a osobních vzpomínek odborných pracovníků MPV i osobností spjatých s muzeem.

Příběhy z depozitáře

Veselý Kopec – půda statku z Mokré Lhoty

Autorka: Bc. Nikola Pospíšilová

Výtvarná realizace: Mgr. Jana Kramperová, Šárka Teplá

Datum trvání: 29. 3. – 31. 10. 2024

Výstava věnovaná půlstoletí sbírkotvorné činnosti Muzea v přírodě Vysočina, jejíž cílem je představit návštěvníkům příběhy zdánlivě obyčejných předmětů vypovídajících o práci a životě našich předků.

Žijící poklady aneb Šikovné ruce nositelů tradice Pardubického kraje

Betlém Hlinsko – Pickův dům čp. 178

Autoři: PhDr. Magda Křivanová, Bc. Nikola Pospíšilová

Výtvarná realizace: Mgr. Jana Kramperová, Šárka Teplá

Datum trvání: 2. 7. 2024 – 31. 10. 2024

Prezentace vybraných nositelů tradice Pardubického kraje doplněná živými ukázkami výroby jednotlivých řemeslníků.

PROGRAMY PRO VEŘEJNOST A AKCE MUZEA

V průběhu roku MPV zrealizovalo všechny plánované aktivizační programy. Do nabídky byly zařazeny zcela nové programy. *Lidové kalendárium aneb když naprší, tak uschne* – připravené ve spolupráci s Národopisným souborem Kohoutek z Chrudimi, při němž byly představeny vybrané kalendářní obyčeje – masopustní veselí, velikonoční koledu, stavění májí nebo si zatančete na posvícenské zábavě. Úplně poprvé byl uspořádán program *Dětský den na Veselém Kopci* při příležitosti mezinárodního dne dětí. V rámci Betlémského léta proběhlo po oba měsíce červenec a srpen množství aktivit formou workshopů, dílen, komentovaných prohlídek vycházejících z prvků tradiční lidové kultury – *Rozkvetlá dílna, Co se skrývalo v kredencích našich babiček?, Od řetízku k parádě, Bylo nebylo, Plstění ovčí vlny, Jak se dřívě stavělo, Hrátky s papírem, Všude ovoce bude dost, O obilném zrnku, Korále z klokočí, Keramika s ateliérem střípek*.

V roce 2024 také pokračovala spolupráce s Muzeem loutkářských kultur Chrudim. V červenci a srpnu prohlídku areálu Betlém v Hlinsku zpestřila nabídka několika vystoupení při programu *Loutkohrátky na Betlémě*. Závěrečným programem byl workshop uskutečněný v Muzeu loutkářských kultur v Chrudimi, konaný 10. 11. 2024.

Akce pro veřejnost

Masopust – 27. 2. 2024

Rozloučení s masopustem – 13. 2. 2024

Velikonoce na Betlémě – 13. 3. – 14. 4. 2024

Velikonoce na Veselém Kopci – 29. 3. – 1. 4. 2024

Hrnčířská sobota – 4. 5. 2024

Lidové kalendárium aneb když naprší, tak uschne – 25. 5. 2024

Dětský den na Veselém Kopci – 1. 6. 2024

Betlémské léto – červenec – srpen 2024

Veselokopecký jarmark – 20. 7. – 21. 7. 2024

Jak se dřívě hospodařilo aneb cesta k dožínkovému věnci – 10. 8. – 11. 8. 2024

Dny řemesel – 7. 9. – 8. 9. 2024

Betlémská muzejní noc – 13. 9. 2024

Bramborová sobota – 5. 10. 2024

Vánoce na Veselém Kopci – 30. 11. 2024

Adventní jarmark – 8. 12. 2024

Betlém vánoční – 11. 12. – 12. 1. 2025

PROGRAMY PRO ŠKOLY A JINÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY

MPV nabízí v památkové rezervaci Betlém Hlinsko pro školy i veřejnost edukační programy pod souhrnným názvem **Živá historie**, které postihují širokou paletu oblastí lidové kultury a prezentují zajímavá témata lidových zvyků, tradic, řemesel i tradičních zemědělských a rukodělných technik. V roce 2024 se změnila struktura těchto programů, z nichž tři byly zkušebně přesunuty na pevné termíny, zbylých sedm programů bylo možno navštívit celoročně po předchozí objednávce.

ODBORNÁ KNIHOVNA

Knihovní fond

Odborná knihovna MPV slouží především potřebám stálých i sezónních zaměstnanců a není veřejnosti běžně přístupná. Výjimku tvoří např. studentské práce zabývající se tradiční lidovou kulturou regionu nebo odbornou činností MPV. V roce 2024 knihovní fond čítal 727 knihovních jednotek. Vedle vlastního knihovního fondu je oddělenou součástí příruční knihovny muzea také 143 knihovních jednotek v dlouhodobé výpůjčce z Odborné knihovny NPÚ, Územního odborného pracoviště v Pardubicích. Fond je veden v knihovním systému Tritius.

REGIONÁLNÍ PRACOVIŠTĚ PRO TRADIČNÍ LIDOVOU KULTURU

MPV naplňuje činnost regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu Pardubického kraje od roku 2003. V rámci tohoto úkolu úzce spolupracuje s odborem kultury, sportu a cestovního ruchu Krajského úřadu. Po odborné stránce je rozvíjena spolupráce s Národním ústavem lidové kultury ve Strážnici a Ministerstvem kultury.

Dle plánu činnosti Regionálního pracoviště pro TLK Pardubického kraje probíhala redokumentace vybraných jevů: masopustní obchůzky a masky, městský masopust v Lanškrouně, stínání kohouta, kácení májí. MPV zpracovalo nominační návrhy na ocenění titulem Nositel Tradice Pardubického kraje pro výrobce dýmek Stanislava Baťu a jev TLK Masopustní obchůzky v Jeníkově. Nominační návrhy byly schváleny. Ocenění byla slavnostně předána 4.9.2024 na Krajském úřadě v Pardubicích za účasti náměstka hejtmana zodpovědného za oblast kultury a památkové péče.

Byla zahájena jednání s vybranými skláři Pardubického kraje o možnosti zápisu na krajský seznam v souvislosti se zápisem sklářství v ČR na seznam UNESCO. Výroba drobných předmětů ze skla technikou foukání byla prezentována na Adventním jarmarku na Veselém Kopci díky spolupráci se sklárnou AG Svoboda z Karlova u Žďáru nad Sázavou. Dále MPV spolupracuje s Národním zemědělským muzeem na přípravě nominačního návrhu věnovanému výcviku kočárových kladrubských koní na zápis do krajského seznamu TLK.

ZEMĚDĚLSTVÍ A KULTURNÍ KRAJINA

MPV dbá při prezentaci života našich předků také o zachování co nejpřirozenějšího prostředí vypovídajícího o původní krajině, byť památková rezervace Betlém Hlinsko leží v centru města, podobně vodní kováčský hamr ve Svobodných Hamrech ve středu obce. Expoziční areály se nacházejí na rozhraní Chráněných krajinných oblastí Žďárské vrchy a Železné hory, v areálu Veselý Kopec je lokalita s výskytem chráněných živočichů a rostlin.

Pracovníci muzea během roku **pravidelně sekají travnaté plochy** v areálu Veselý Kopec, vybrané části areálu jsou ponechány jako přírodní louky s výskytem travin a kvetoucích rostlin. Společně s externí firmou se v průběhu roku prováděly **omlazovací a výchovné řezy vysoké zeleně a keřového porostu** v PR Betlém Hlinsko a v expozičním areálu Veselý Kopec. Ve spolupráci s Metodickým centrem pokračovaly na Veselém Kopci výchovné a omlazovací řezy stávajících ovocných dřevin a probíhala kontrola nových ovocných stromů vysázených v předchozích letech.

Chov zvířat

MPV se v současné době nevěnuje vlastnímu chovu hospodářských zvířat z důvodu přetrvávajících nevyhovujících podmínek pro tuto činnost a chybějícího úvazku zaměstnance, který by se o zvířata staral.

Pěstování rostlin

Květinové předzahrádky s tradičními druhy rostlin navazující na expoziční obytné objekty v areálech Betlém Hlinsko a Veselý Kopec představují další způsoby prezentace života našich předků. Předzahrádka usedlosti z Hlinecka v areálu Veselý Kopec seznamuje pomocí informačních tabulek také s nejznámějšími bylinami. Typické **hrnkové rostliny** (např. rozmarýn, lichořeřišnice, fialka a pelargónie) mohou návštěvníci spatřit v oknech expozičních obytných objektů. V areálu Veselý Kopec se také nacházejí dvě expoziční políčka, na nichž byly **vysety dvě odrůdy lnu přadného**. U obou odrůd bylo opět provedeno hodnocení kvality vlákna a kvality stonku, jež jsou součástí **aplikovaného výzkumu pěstování a ručního zpracování lnu na Hlinecku**. Vypěstovaný len je používán v rámci komentovaných prohlídek o lnu a dále jako příze pro ruční tkaní.

INVESTIČNÍ ČINNOST A STAVEBNĚ REKONSTRUKČNÍ PRÁCE

Prováděné stavebně-rekonstrukční práce vycházely z plánovaných i aktuálních potřeb muzea v souladu s Akčním plánem 2024 v oblasti obnovy a údržby objektů ve všech areálech MPV. Část prací byla realizována prostřednictvím dodavatelů, běžné opravy a údržbu expozičních a provozních objektů spadajících do správy MPV zajišťovali pracovníci Oddělení technické údržby.

Opravy expozičních objektů, ostatní opravy a stavební práce v areálech

V souladu se smlouvou o dílo proběhla oprava čtyřboké stodoly. Výměna šindelové krytiny byla provedena na vodním mlýně, hospodářské části usedlosti čp. 4, podlomení čp. 162 a 180. Vzhledem k navýšení finančních prostředků došlo k výměně krytiny také

na polygonální stodole a čtyřboké stodole. Konzervací šindelových střech prošly objekt hospody na Veselém Kopci a domky čp. 62, 134, 158, 159, 180 v PR Betlém.

V areálu Veselý Kopec byl opraven příruční sklad nátěrových hmot (vnitřní obložení z nehořlavých CETRIS desek), u objektu Žejdlíkovy truhlárny došlo k výměně dvou trámů roubené studny, opraveny spáry roubení mlýna, hájenky, Mičkovy chalupy a usedlosti z Lezníku. Všechny objekty byly ošetřeny preventivním postřikem proti červotoči a dřevokazným houbám. Pravidelně byly upravovány komunikace a přístupové cesty k objektům včetně svodnic. Dvakrát ročně došlo k celkovému vyčištění koryta náhonu a záchytné nádrže u technických staveb na vodní pohon, čištění odvodňovacích struh v areálu. Byla dokončena rekonstrukce pojezdu u vodní pily. Dle harmonogramu péče o topeniště byla provedena celková oprava komínu a topeniště chalupy z Újezdu. V areálu PR Betlém byly opatřeny vápenným nátěrem stěny chalup čp. 318, 362, 466, 182 (včetně opravy římsy), opraveny spáry roubení. U čp. 161, 318 a 362 došlo k opravám plotu zahrádek. V souladu s doporučeními revizních zpráv byly provedeny dílčí opravy plynových kotlů. Veškerá písemná i obrazová dokumentace k jednotlivým akcím je uložena v OTÚ.

Projekční a inženýrská činnost, výstavba

Byla zahájena práce na projektové dokumentaci objektu Wilsonova 834 za účelem přeměny na depozitář, konzervátorskou dílnu a další technické a provozní zázemí muzea. Na základě výběrového řízení byla podepsaná smlouva o dílo ve výši 1,85 mil. Kč. Probíhaly konzultace příslušných zaměstnanců NMvP ohledně úprav oproti původní studii (zejména rozšíření o prostory bývalé banky a řešení kanalizačního systému). PD byla předána na SÚ Hlinsko ke schválení, 16. 12. bylo zahájeno společné stavební řízení. Po získání platného SP bude pokračovat práce na pořízení PPD.

Byla zahájena realizace akce transfer roubené stodoly z Boru u Skutče do areálu Veselý Kopec. Vítězná firma Stavební huť Slavonice provedla podrobný geologický průzkum podloží, vytyčila osazení objektu a provedla prořez náletových dřevin v blízkosti staveniště. V Boru u Skutče proběhla demontáž objektu včetně podrobné dokumentace a jednotlivé prvky byly postupně převezeny do haly výše uvedené firmy, kde budou podrobeny konzervačním zásahům, popř. budou sloužit jako vzor pro vyhotovení kopií těch komponentů, kterým jejich stav neumožní navrácení do konstrukce stodoly.

Byla dokončena výstavba veřejných WC ve spodní části areálu navazujících na objekt statku z Mokré Lhoty včetně nové vodovodní přípojky do objektu Mokré Lhoty, odkud budou toalety z hlediska zásobování vodou napojeny. Dílo bylo převzato 18. 12. 2024, závěrečná prohlídka pro v rámci kolaudačního řízení proběhla 7. 1. 2025.

Na základě předložené PD získalo muzeum Rozhodnutí o schválení stavebního záměru na akci ***Stavba transferované roubené stodoly v expozičním areálu Veselý Kopec***, v červnu OŽP MÚ Hlinsko udělil souhlas s vynětím půdy z ZPF pro realizaci stavby. V prosinci NMvP uzavřelo s vlastníkem objektu kupní smlouvu na konstrukci roubené stodoly. V závěru roku muzeum obdrželo také kolaudační souhlas stavby *Odvodnění a úprava náhonového systému v areálu Veselý Kopec*.

Archiv stavební dokumentace

Archiv stavební dokumentace se nachází ve správním objektu MPV v Hlinsku. Z jednotlivých stavebních zásahů a údržby expozičních objektů MPV je pořizována dokumentace formou zápisu do Listu stavebních zásahů a obrazových příloh. Průběžně probíhá pasportizaci objektů obou expozičních areálů dle stávající metodiky NMvP.

Národní
muzeum
v přírodě

Muzeum
v přírodě
Zubrnice

Výroční zpráva 2024

MUZEUM V PŘÍRODĚ ZUBRNICE

Muzeum v přírodě Zubrnice, jediné svého typu v Ústeckém kraji, leží v malebné kopcovité krajině Českého středohoří. Nachází se uprostřed živé vesnice a klade si za cíl prezentovat život v Sudetech v období první poloviny 20. století.

Počátky muzea jsou spojeny s osobou PhDr. Františka Ledvinky, který ve spolupráci s pracovníky Muzea v Ústí nad Labem vystihl nebezpečí zániku jedinečného souboru objektů lidové architektury v Zubrnici. Impulzem pro vytvoření muzea byla plánovaná demolice místního kostela, které však pracovníci muzea dokázali v roce 1974 zabránit. Samotné muzeum bylo návštěvníkům otevřeno v roce 1988, do roku 2018 spadalo pod správu Národního památkového ústavu, nyní je pod správou Národního muzea v přírodě.

Ačkoliv je zmiňovaný kostel využíván pro potřeby muzea na základě nájemní smlouvy, další historické objekty v centru obce jsou v majetku muzea a do současných let jsou doplňovány transfery ze sběrné oblasti muzea. V jádru obce tak leží první areál muzea – **Historická vesnice**. Vedle něho je další součástí muzea tzv. **Mlýnské údolí**, kde původně na 12 km dlouhém úseku Lučního potoka stávalo 27 vodních mlýnů. Návštěvníkům je zpřístupněn vodní mlýn Týniště 27 z roku 1803. Třetím areálem je **železniční nádraží** s expozicí historického provozu dráhy.

Muzeum přibližuje život, práci a kulturu původních obyvatel v autentickém prostředí. V průběhu celého roku jsou pro návštěvníky připraveny výstavy, edukační programy tematické dny a kulturní akce, kdy expozice ožívají řemeslníky, folklorními soubory a divadelními vystoupeními.

Muzeum v přírodě je otevřeno od dubna do října a po dobu masopustních, velikonočních a vánočních programů. Vyjma domu z Loubí jsou možné pouze komentované prohlídky s průvodcem.

Název: Muzeum v přírodě Zubrnice
Ředitelka: Ing. Věra Kmoníčková
Adresa: Zubrnice 74, 400 02 Ústí nad Labem

E-mail: muzeumzubrnice@nmvp.cz
Telefon: +420 475 228 267

Web: www.nmvp.cz/zubrnice
Facetou: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100057493906147>

SBÍRKOTVORNÁ A DALŠÍ ODBORNÁ ČINNOST

Muzeum dokumentuje zejména **oblast východní části Českého středohoří** vymezenou městy Ústí nad Labem, Děčín, Ústěkem a jejich přilehlé okolí s hranicemi východně k České Kamenici a České Lípě. Směrem na západ je oblast ohraničena v Podkrušnohoří městy Teplice, Bílina, Most a jejich okolím. Severně je ukončena státní hranicí a jižně jazykovou hranicí bývalých Sudet.

Nad rámec vytyčené oblasti věnuje muzeum zvláštní **pozornost předmětům základního školství a vesnického obchodu**. Specifickým odvětvím je **soustředění sbírek mlynářské povahy a dalších technických provozů**.

Sbírkotvorná činnost pokrývá období od konce 18. století do 60. let století dvacátého. Časově neomezený je sběr materiálu týkajícího se přímo historie a současnosti obce, jejího bezprostředního okolí a vlastního muzea. Pro získávání předmětů je určitým omezujícím faktorem historický vývoj regionu – výměna obyvatel a ztráta kulturní kontinuity.

Z hlediska způsobu života a obživy je pro muzeum stěžejní dokumentace ovocnářství, chmelařství a mlynářství. Jedná se především o movité doklady venkovského stylu bydlení, hospodaření, zemědělství, řemesel, ale i vyspělé a různorodé produkce severočeského drobného průmyslu. Specifickým odvětvím je sbírka školních pomůcek, zejména školních závěsných obrazů.

K 31. prosinci 2023 bylo celkem ve sbírkové evidenci zapsáno **8239** ks předmětů.

Akvizice

V roce 2024 se sbírkový fond muzea rozrostl o **118 ks sbírkových předmětů**. Akvizice doplnily sbírku MPZ především ve skupinách vybavení domácnosti, nábytek, obchod, kancelář, zemědělské nářadí.

Evidence, katalogizace a revize sbírek

Sbírkové předměty jsou v MPZ evidovány v přírůstkové knize a v elektronickém databázovém souboru Bach. V roce 2024 bylo do evidenčních záznamů zapsáno celkem **118 ks předmětů**. Každoročně probíhá povinná **inventarizace** části sbírky, v roce 2024 byla provedena u 812 ks předmětů, což činí 10 % z celkové sbírky.

Depozitáře a uložení sbírek

Sbírky jsou uloženy ve dvou hlavních prostorách, které jsou zabezpečené EZS a pojímají převážnou část sbírkového fondu MPZ. Jedná se zejména o malovaný nábytek, lidové umění, školní obrazy a pomůcky, předměty vztahující se k řemeslům a vybavení domácností. Rozměrné sbírkové předměty – zemědělské stroje, vozy, vybavení mlýnů jsou umístěny v hospodářských objektech, které jsou veřejnosti nepřístupné.

Péče o sbírky

Péče o sbírkové předměty probíhá příležitostně vlastními silami, specializovaná pozice konzervátora není v muzeu pro tyto účely zřízena. Průběžně dochází alespoň k základní očištění a ošetřování předmětů proti dřevokaznému hmyzu. Dodavatelsky bylo konzervováno celkem 8 sbírkových předmětů.

Prezentace sbírkových předmětů

Sbírkové předměty jsou v MPZ prezentovány formou stálých expozic. Sbírky jsou rovněž využívány k doplňování nebo tvorbě nových expozic. (viz kapitola Výstavy, expozice).

Fotoarchiv

Fotodokumentace vlastní činnosti i archivní fotografie procházejí procesem systematizace a jsou zatím ukládány na externí úložiště. V následujících letech bude proces završen navedením fotografií do systému Bach včetně zapsání jejich dokumentace.

Digitalizace a evidence sbírkových předmětů

Elektronická evidence sbírek je vedena v systému Bach – Pro muzeum, v roce 2024 pokračoval proces obrazové digitalizace, digitalizováno bylo celkem 796 předmětů. Do systému bach bylo přiřazeno k jednotlivým kartám 756 obrázků.

VÝSTAVY A EXPOZICE

Výstavy

Záplaty, sváry a jiné opravy

Dům z Loubí

21. 4. 2024 – 28. 10. 2024

Autor: MgA. Karel Konopka

Neobvyklá výstava poškozených a podomácku opravovaných předmětů, která má za cíl ukázat prostřednictvím minulosti na náš vztah k věcem v současném světě. Výstava vznikla ve spolupráci s Muzeem města Ústí nad Labem a Fakultou umění a designu UJEP v Ústí nad Labem.

Madona na vandru

Kostel sv. Maří Magdaleny

21. 4. 2024 – 31. 8. 2024

Putovní výstava o osudu jedné madony a oltáře z Fürstenau a Předního Cínovce. Neobvyklý, ale příznačný příběh z česko-saského pomezí dal vzniknout neobvyklé česko-německé výstavě.

Z cyklu současného umění byly v průběhu návštěvnické sezony realizovány 2 výstavy:

Pavel Doskočil

Dům z Loubí

11. 5. 2024 – 14. 7. 2024

Autor: MgA. Karel Konopka

Absolvent pražské Akademie výtvarných umění, sochař, performer a pedagog ve svém díle zachází s výtvarnou zkratkou a minimalistickým zobrazováním často s přesahem k nadsázce a humoru ve vzácném vyvážení s řemeslnou kvalitou a promyšleným obsahem sdělení.

Michaela Černická a Jiří Černický

Historická vesnice

20. 7. 2024 – 31. 10. 2024

Autor: MgA. Karel Konopka

Jeden z mála současných českých umělců, který má ohlas i v zahraničí. Černický pochází z Ústí nad Labem, kde byl součástí uměleckého okruhu přelomu 80. a 90. let. Ve svém díle často využívá nová média, instalace, ale i klasické formy v podobě malby, objektu i sochy. Výstava bude společným dílem manželů Černických.

Expozice

Chmel, který stavěl domy

Dům čp. 61 – půdní prostory

Od 28. 4. 2023 – dosud

Autor: MgA. Karel Konopka

Je instalována v autentických půdních prostorách, kde se s chmelem pracovalo a její lehce netradiční pojetí se neomezuje pouze na samotné artefakty spojené s pěstováním a zpracováním chmele, ale dotýká se i příběhů lidí, kteří za využitím zdejší krajiny stáli, ale museli ji po roce 1945 opustit.

PROGRAMY PRO VEŘEJNOST A AKCE MUZEA

Programová nabídka MPZ skýtá kulturní akce a programy, které vyplývají z ročního rodinného, hospodářského a zvykoslovného cyklu a náboženských tradic. V roce 2024 muzeum návštěvníkům nabídlo celkem 9 jednodenních nebo dvoudenních pořadů.

Z toho tři programy byly do nabídky zařazeny zcela nově. Programem s největšími náklady a nároky na produkci byla akce *Národní muzeum se představuje na zubnickém jarmarku*, jeho konáním se završil čtyřletý cyklus prezentace tradiční lidové kultury jednotlivých regionů v organizačních složkách muzea. Novou aktivitou byl i program *Namaluj si prázdniny* určený převážně dětským návštěvníkům u příležitosti ukončení prázdnin. Na podzim se odehrál *Ciderfest* navazující na tradici pěstování ovocných stromů a zpracování úrody z nich.

Masopust	27. 1. 2024
Velikonoce na vsi	23. 3. – 24. 3. 2024
Den muzeí	18.5.2024
Národní muzeum v přírodě se představuje	
na zubnickém jarmarku	15. 6. 2024
Pout' k Maří Magdaléně	20. 7. 2024
Namaluj si prázdniny	31. 8. 2024
Ciderfest	7. 9. 2024
Podzim na vesnici	19. – 20. 2024
Vánoce v Zubrnicih	14. – 15. 12. 2024

Vedle těchto celodenních aktivit zpestřuje MPZ nabídku návštěvníkům víkendovými workshopy, které vede tradiční řemeslník a návštěvníci nejenže mohou shlédnout proces výroby předmětu, ale bývají i zapojováni do zkoušení.

O prázdninových měsících byl nově zařazen i cyklus jednoduchých aktivit pro návštěvníky, při nichž byli seznamováni s běžnými domácími pracemi s tím, že si je i mohli vyzkoušet.

PROGRAMY PRO ŠKOLNÍ A ZÁJMOVÉ SKUPINY

MPZ věnuje velký prostor edukačním programům pro školní nebo zájmové skupiny dětí včetně mateřských škol. Dětské návštěvníci jsou zapojováni do interaktivit, které přibližují život na vsi v první polovině 20. století. V roce 2024 muzeum uskutečnilo pět edukačních programů

Masopust	29. 1. – 9. 2. 2024
Velikonoce	4. 3. – 20. 3. 2024
Jarní zvyky a pranostiky	15. 4. – 26. 4. 2024
Z políčka do pece	30. 9. – 11. 10. 2024
Advent a Vánoce	18. 11. – 6. 12. 2024

INVESTIČNÍ ČINNOST A STAVEBNĚ REKONSTRUKČNÍ PRÁCE

Investice

Po celý rok 2024 pokračovala investiční akce hrazená z prostředků MK ČR – transfer a výstavba objektu stodoly ze Zadní Lhoty. Hrázděná stavba krytá sedlovou střechou s taškami včetně interiéru byla dokončena v měsíci říjnu a předána ke kolaudačnímu řízení, jeho termín byl naplánován až v roce 2025.

V roce 2024 byla realizována první etapa dokončení transferu domu z Řehlovic, v měsíci říjnu byla předána ke kolaudačnímu řízení. V listopadu 2024 byla zahájena další investiční akce hrazená z prostředků MK ČR – Dokončení transferu mlýna Týniště č.p. 28. Realizace stavebních prací je naplánována na rok 2025.

Rozsáhlou investiční akcí byl výkup historicky cenného objektu Zubrnice č.p. 28 ze soukromého majetku. Objekt se nachází na zubrnické návsi a v budoucnu obohatí prohlídkový okruh Historická vesnice. Nynější neutěšený stav vyžaduje opravu havarijního stavu střechy, která je naplánována na rok 2025 po vyklizení objektu majiteli.

Opravy a údržba

V expozici třídy v Národní škole byla zbroušena podlaha a opraven stupínek, byly zrestaurovány původní hlavní dveře a zhotoveny nové do části suterén. V Zem. usedlosti č.p.61 byla opravena vestavěná sušička chmele (fáze 1). Došlo k bílení, opravě vymazávek a ochraně proti škůdcům plynování v objektech Zem. usedlost, Mlýn Týniště č.p.61 a škola.

Nebyly vyměněny střech na dřevěných objektech Nádraží, neboť z důvodu průtahů v rámci digitalizace stavebního řízení nebylo vydáno stavební povolení.

ZEMĚDĚLSTVÍ A KULTURNÍ KRAJINA

MPZ se rozkládá na 20 hektarech pozemků, z nichž je třeba intenzivně pečovat cca o 1,1 ha půdy. Kromě ukázky tradičních způsobů hospodaření zajišťuje muzeum péči o zeleň návštěvnických okruhů a běžnou údržbu zemědělských dvorů. Součástí intenzivně obhospodařovaných ploch jsou i předzahrádky, bylinková zahrádka, ukázkové políčko, tyčová chmelnice a prutník.

Dle plánu byly ořezány ovocné stromy genofondové plochy D spolu se čtyřmi ovocnými stromy, které jsou sledovány a je zájem na určení odrůdy, případně odběru roubů. Dále byly ošetřeny tři ovocné stromy v genofondové ploše B - hrušeň č. 32 a 57, jabloň č. 63. Na podzim byly vysazeny čtyři nové stromy, na nichž roste roub z původní výsadby. Byl vypracován pomologický popis vybrané odrůdy. I přes neúrodu v sadech MPZ v letošním roce se zadařilo, a vytipovaná jabloň zaplodila. Byla ošetřena také na vlakovém nádraží externím arboristou. V havarijním režimu proběhlo kácení jasanu na pozemku č. 135 k.ú. Zubrnice.

Národní
muzeum
v přírodě

Valašské
muzeum
v přírodě

Výroční zpráva 2024

VALAŠSKÉ MUZEUM V PŘÍRODĚ

Valašské muzeum v přírodě je nejstarší a zároveň nejrozsáhlejší složkou NMvP. O jeho vznik se v roce 1925 zasloužili členové rožnovského muzejního spolku, zejména sourozenci Alois a Bohumír Jaroňkové. Základem muzea se tehdy staly roubené stavby přenesené z rožnovského náměstí, které dnes tvoří areál Dřevěné městečko. Již sami zakladatelé si uvědomovali, že městská část muzea dostatečně nevypovídá o způsobech života na celém Valašsku, a proto usilovali o realizaci vesnického areálu. Záměr na vybudování Valašské dědiny vznikl na počátku 50. let a o desetiletí později byla zahájena výstavba prvních horských usedlostí a hospodářských staveb. Cílem bylo vytvořit co nejpravdivější obraz valašské dědiny zasazené do rázovité valašské kulturní krajiny. Dřevěné městečko a Valašska dědina byly na počátku 80. let doplněny o třetí technický areál zvaný Mlýnská dolina s funkčními historickými stavbami poháněnými vodou. Čtvrtým areálem muzea se v roce 1995 staly Pustevny se zvoničkou a s objekty Maměnka a Libušín, které byly na konci 19. století vystavěny podle návrhů architekta Dušana Samo Jurkoviče a dnes jsou národní kulturní památkou. Od ledna 2021 se další součástí Valašského muzea v přírodě stala druhá národní kulturní památka – Mikuláštkovo fojtství v Jasenné. V současné době muzeum buduje již pátý areál vedle Valašské dědiny zvaný Kolibiska, jehož náplní bude prezentace archaického života na pastevců na salaších s roztroušenou zástavbou obytných a hospodářských objektů.

Muzeum je otevřeno téměř celoročně s výjimkou vybraných dní v měsíci listopadu. Dřevěné městečko je možné si prohlédnout samostatně nebo s průvodcem. V Mlýnské dolině se mohou návštěvníci pohybovat v organizovaných skupinách s průvodcem, zatímco do Valašské dědiny je vstup možný individuálně a výklad poskytují ve vybraných objektech demonstrátoři – průvodci v dobovém oděvu.

Název: Valašské muzeum v přírodě
Ředitel: Ing. Bc. Jindřich Ondruš
Adresa: Palackého 147, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm

E-mail: muzeum@nmvp.cz
Telefon: +420 571 757 111

Web: www.nmvp.cz/roznov
Facebook: www.facebook.com/VMPRožnov

SBÍRKOTVORNÁ A DALŠÍ ODBORNÁ ČINNOST

V souladu se zřizovací listinou a koncepcí sbírkotvorné činnosti shromažďuje VMP sbírku movitých i nemovitých dokladů k dějinám lidové kultury, národopisu, řemesel a zemědělství, se zvláštním zřetelem na dějiny lidové architektury z oblastí výskytu roubeného domu karpatského typu na území České republiky (moravské a slezské regiony a jejich přechodové oblasti). Časově je sbírkotvorná činnost ohraničena rokem 1989 s dílčími přesahy vybraných skupin předmětů až do současnosti.

Sbírka VMP je zapsaná v CES od roku 2002 a tvoří ji **čtyři oborové podsbírk**y:

- Etnografická
- Jiná – Dokumentace muzea v přírodě
- Písemnosti a tisky
- Jiná – Fojtství Jasenná.

Kromě sbírkových fondů spravuje VMP také tzv. **studijní fondy**, jejichž prostřednictvím jsou sbírkové předměty a znalosti o životě předků dále zhodnocovány. Jedná se např. o fond stavebně-technické dokumentace, rukopisy nebo fond ÚLUV. Odbornému zpracování sbírkových fondů se věnuje deset odborných pracovníků zařazených jako kurátoři a dokumentátoři.

Akvizice

Každoročně je sbírka VMP rozšiřována o nové přírůstky – předměty jsou získávány darem, převodem nebo vlastní činností. V roce 2023 Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost zasedl celkem třikrát a doporučil zařazení **celkem 105 ks předmětů** do sbírkových fondů muzea. Jednalo se o předměty zejména ze skupin textil, textilní pomůcka, domácnost, zemědělství, živnosti a řemesla, zvykosloví.

Evidence, katalogizace a inventarizace sbírek

V roce 2024 bylo řádně zaevidováno všech 680 ks nových přírůstků do přírůstkové knihy a do elektronické evidence Bach. **K 31. 12. 2023 bylo evidováno ve všech čtyřech podsbírkách celkem 143 668 inventárních čísel včetně nových přírůstků.** Přírůstky byly v rámci katalogizace opatřeny druhostupňovou dokumentací a jejich karty byly založeny do příslušných kartoték.

V roce 2024 proběhla dle platných legislativních norem řádná inventarizace sbírkového fondu, **revize byla provedena u 15 117 ks sbírkových předmětů**, což činilo více jak 10 % sbírkového fondu.

Depozitáře a uložení sbírek

VMP disponuje několika samostatnými depozitárními objekty, které jsou vybaveny EZS a EPS, jsou v nich nastaveny optimální podmínky pro uchovávání sbírkových předmětů a tyto podmínky jsou neustále monitorovány. Tyto depozitáře však nepostačují celému objemu sbírkových fondů, z tohoto důvodu je část sbírek dosud uložena v dočasných prostorách, převážně ve velkých originálních transferovaných hospodářských objektech v areálech muzea. Tyto objekty jsou veřejnosti nepřístupné.

Většina trojrozměrných sbírkových předmětů (cca 78 %) je uložena v Centrálním depozitáři ve Frenštátě pod Radhoštěm. Na konci roku 2023 byla dostavěna a zkolaudována nová depozitární budova, která je napojena na stávající depozitář. Od roku 2024 byl depozitář zprovozněn a po ustálení klimatu sem kurátoři začali ukládat

sbírky ze skupiny nábytek a zemědělství. Jedná se o rozměrné sbírkové předměty, kterou jsou před uložením rekonzervovány a podrobny fotodokumentaci. Dvourozměrné sbírkové předměty podsbírký Písemnosti a tisky jsou uloženy v depozitáři v samostatném depozitáři Oddělení dokumentace.

Množství každoročně ukládaných sbírkových předmětů navazuje na provedené konzervační a restaurátorské zásahy. Kromě ošetření přírůstků probíhá také opětovná konzervace některých předmětů např. při přesunu z dočasných depozitárních prostor do Centrálního depozitáře, nebo u předmětů využívaných k prezentaci formou výstav nebo muzejních programů.

V roce 2024 bylo po konzervaci, fotodokumentaci a zpětném navrácení zápůjček uloženo do depozitářů **na 2 000 ks** předmětů.

Služby badatelům

Badatelské služby jsou poskytovány na základě žádosti badatelů, jejich zpracování a zpřístupnění sbírkových fondů se řídí Badatelským řádem. Prvotní informace o sbírkovém fondu lze získat prostřednictvím online katalogu sbírek na webových stránkách <https://nmvp.cz/roznov/e-studovna/online-katalog-sbirek> formou základních informací. V roce 2024 badatelsky navštívilo VMP **22 badatelů**.

Množství dotazů je řešeno odbornými pracovníky prostřednictvím telefonických nebo mailových odpovědí.

Prezentace sbírkových předmětů v areálech muzea

Expozice v objektech v areálech VMP jsou vybaveny téměř **7000 ks** sbírkových předmětů. Expozice vypovídají o životě našich předků nejen v obytných částech domů, ale i v hospodářských staveních nebo v exteriérových expozicích.

Zápůjčky sbírkových předmětů

VMP zapůjčuje sbírkové předměty institucím výlučně za účelem jejich výstavních či dalších muzejních prezentačních aktivit. V roce 2024 bylo ze sbírek VMP zapůjčeno celkem **849 ks sbírkových předmětů**. Pro potřeby prezentační činnosti si VMP naopak vypůjčilo z jiných paměťových institucí **24 ks sbírkových předmětů**.

Péče o sbírky

Oddělení péče o sbírky (dále jen OPS) ošetřilo v průběhu roku **1655 ks** sbírkových předmětů. Více než polovinu představuje rekonzervace sbírkových předmětů, necelou čtvrtinu pak tvořily konzervátorsko-restaurátorské zásahy na sbírkových předmětech z akvizic. Mimo akvizice v roce 2024 konzervátoři věnovali svou pozornost především sbírkovým předmětům určeným pro expozici v objektu Fojství z Jasenné, jejíž dokončení je naplánováno v roce 2025. Kromě toho se odborní pracovníci oddělení péče o sbírky věnovali rozměrným sbírkovým předmětům transferovaným do nového depozitáře.

Práce v areálech

Každoročně je pozornost konzervátorů-restaurátorů věnována taktéž samotným návštěvnickým areálům. V rámci přípravy na sezonu je každý sbírkový předmět v areálových expozicích podroben kontrole a základnímu ošetření. V případě, že

předmět vyžaduje rozsáhlejší zásah, je převezen na centrální pracoviště. V roce 2024 bylo základně zrevidováno a ošetřeno všech **7000 ks sbírkových předmětů**.

DOKUMENTACE A DIGITALIZACE

Fotoarchiv

Ve fotoarchivu Oddělení dokumentace je shromažďován obrazový materiál dokumentačního charakteru – negativy a pozitivy, diapozitivy, skeny a digitální fotografie.

Fond N fond negativy obsahuje převážně dokumentaci vymezenou sběrnou oblastí VMP – terénní výzkumy, vlastní činnost VMP, částečně sbírkové předměty VMP, zahraniční muzea v přírodě, zahraniční terénní výzkumy, reprofoto

Fond P obsahuje negativy dokumentace sbírkových předmětů VMP

Fond Diapozitivy – obsahuje dokumentaci sbírkových předmětů a aktivit VMP – dnes už se nerozrůstá

Fond Dg fond digitálních fotografií – dokumentuje jak sbírkové předměty, tak aktivity VMP, dokumentaci terénních výzkumů

Fond Dg sbírek – obsahuje skeny a digitální fotografie sbírkových předmětů

K 31. 12. 2024 obsahovaly jednotlivé fondy evidenčních položek:

Fond N	164 560 ks (přírůstek 4241)
Fond P	72 501 ks (přírůstek 776)
Fond diapozitivy	2 739 ks (přírůstek 0)
Fond Dg	6 675 ks (přírůstek 0)
Fond Dg sbírek	257 624 ks (přírůstek 14 992)

V roce 2024 byla prováděna běžná provozní činnost – evidence nových přírůstků, jejich převod do elektronické podoby (doplňování textových a obrazových metadat). K 31. 12. 2024 bylo takto zpracováno dalších 3% z celkového objemu fondů N, P, Diapozitivy, Dg a Dg sbírek. Cíleně probíhala fotodokumentace sbírkových předmětů. Výsledná obrazová data byla spárována v systému BachProMuzeumWeb. Standardně probíhaly excerpcce fotografií a diapozitivů, které tematicky se tematicky vztahovaly k propagaci VMP a NMvP, publikační činnosti a požadavky badatelům – celkem bylo pro tyto potřeby
připraveno **6 518** položek.

Fotodokumentace

Fotodokumentace sbírkových předmětů přírůstků dle požadavků odborných kurátorů byla prováděna ve fotoateliéru v Centrálním depozitáři ve Frenštátě pod Radhoštěm. Dvourozměrné sbírkové předměty byly skenovány na digitalizačním pracovišti Oddělení dokumentace.

Probíhala i fotodokumentace vlastní činnosti VMP v jednotlivých expozičních areálech týkající se především programových akcí, výstav, expozic, oprav expozičních objektů, zásahů v areálech a výstavby nového areálu Kolibiska.

Digitalizace

Digitalizace probíhá v souladu s Konceptí dokumentace a evidence movitého kulturního dědictví v digitální podobě a Směrnicí k tvorbě a správě digitální dokumentace VMP. V průběhu roku 2024 byly tyto dva materiály aktualizovány s platností na NMvP.

Činnost byla zaměřena na pořizování nových obrazových a textových metadat a jejich spárování a doplňování v elektronické evidenci odborného programu na zpracování sbírek – SW Pro Muzeum Web společnosti Bach systems s.r.o. Při spárování dat bylo z celkového objemu fondů spravovaných fotoarchivem zpracováno dalších 5% položek.

VÝSTAVY A EXPOZICE

Hlavním těžištěm prezentace v muzeích v přírodě jsou komplexní instalace v historických objektech, jejich hospodářském zázemí nebo v celé krajinné kompozici. Tato možnost je zásadně odlišuje od tzv. kamenných muzeí. Přesto muzeum využívá i možnost instalace klasických výstav, aby postihlo další skutečnosti, které v areálech z určitých důvodů prezentovat nelze. K tomu využívá vstupního objektu zv. Sušák, kde je k dispozici několik výstavních sálů, dále Dům pod Strání a historický objekt Panská sýpka z Horní Suché v Dřevěném městečku. V nich jsou instalovány stálé expozice, které trvaly i v roce 2024 a vedle toho jsou využívány na prezentaci ročních nebo i kratších výstavních počinů.

Stálé expozice

Městečko pod Radhoštěm

Sušák, přízemí, od roku 2010

Autor: doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D.

Rozsáhlá expozice podává výklad o dějinách Rožnova pod Radhoštěm a VMP.

Jak jde kraj, tak se stroj

Sušák, první patro, od roku 2016

Autorka: Mgr. Lenka Drápalová

Rozsáhlá expozice zacílena na prezentaci valašského tradičního oděvu od poloviny 18. století po polovinu století dvacátého.

Valašská dědina – opravdu zmizelý svět?

Dům pod Strání, první patro, od roku 2016

Autoři: Ing. Šárka Kramolišová, Mgr. Petr Lidák, Mgr. Radek Bryol, Ph.D., PhDr. Eva Kumínková, Ph.D.

Konfrontační expozice pomáhá návštěvníkům lépe vnímat prostředí, do něhož vstupují v areálech VMP a dovoluje mu srovnání života našich předků a nás v současnosti.

Slavín – Srdce a duše Valaška

Dřevěné městečko – Panská sýpka (od 16. 12. 2023)

Autorka: Mgr. Kristýna Pinkrová

Za VMP garant: Mgr. Zdeněk Cvikl

Výstava věnovaná vybraným významným osobnostem, které svou tvorbou nebo profesním odkazem proslavili Valašsko a zároveň jejich ostatky jsou uloženy na čestném pohřebišti ve VMP na Valašském Slavíně.

Tematická výstava ve věži Libušína

Pustevny – Libušín (od dubna 2023)

Autorky: Mgr. Lenka Kučerová, Olga Holišová

Výstava zaměřená na prezentaci Pusteven jako místa v Beskydech a jejich významu.

Výstavy trvající a nově realizované v roce 2024

Jaroňci – Umění a srdce Valaška

Sušák, první patro, od 18. 5. 2023 pokračovala i v roce 2024

Autorky: Mgr. Lenka Kučerová a Mgr. Kamila Valoušková

Výstava věnovaná sourozencům Julii, Bohumírovi a Aloisovi Jaroňkovým, kteří se významnou měrou zapsali do kulturního života na Moravě, ale především ovlivnili historii v městě Rožnově pod Radhoštěm a stali se iniciátory založení VMP.

Zabezpečení sbírek Národního muzea v přírodě

Norsko: Røros, od 22. 2. 2024

Autor: RNDr. Václav Mikušek, Pavlína Polášková, DiS.

V norském městě Røros byla v rámci slavností Rørosmartnan otevřena výstava, která prezentuje realizaci projektu Zabezpečení sbírek Národního muzea v přírodě a přináší pohled na výsledky projektu s důrazem na partnerskou spolupráci. Slavnostní vernisáž proběhla za účasti starosty města Veierud Isak Bush a generálního ředitele Národního muzea v přírodě Jindřicha Ondruše.

Stopy lidského umu

Sušák, první patro, od 30. 3. do 31. 7. 2024

Kurátor putovní výstavy: Mgr. Radek Bryol, Ph.D.

Výstava Stopy lidského umu sumarizovala tříletý-výzkum drobných technických provozů na území někdejšího rožnovského panství. Přiblížila charakter a technologická specifika sledovaných provozů, jejich hospodářské, sociální, kulturní i krajinné souvislosti.

Gobelíny na Mamětku

Sušák, výuková místnost, od 18. 5. 2024 do 2. 6. 2024

Autorka: Mgr. Lenka Kučerová

Jedinečná krátkodobá výstava prezentovala nově utkané gobelíny v Moravské gobelínové manufaktuře pro účely výzdoby „Jurkovičovy“ Maměnky na Pustevnách.

Úroda z polí, zahrad a sadů aneb Valašský hortikomplex

Dřevěné městečko – Janíkova stodola

Autor: Miroslav Románek, Luděk Ondruch

Tematicky zaměřená na prezentaci původních zemědělských plodin pěstovaných v minulosti na Valašsku.

PROGRAMY PRO VEŘEJNOST A AKCE MUZEA

Na přípravě níže uvedených programů se podílely všechny útvary VMP.

Přehled programů uskutečněných v roce 2024

Masopust	3. 2. 2024
Velikonoce na Valašsku	30. 4. – 1. 4. 2024
Stavění máje	1. 5. 2024
Jaro na dědině	25. 5. 2024
Kácení máje	26. 5. 2024
Slabikář řemesel	1. 6. 2024
Ondrášova valaška	7. 6. – 9. 6. 2024
Svatojánský podvečer	21. 6. 2024
Zvonečkový jarmark	5. 7. – 7. 7. 2024
Hejův nožík	13. 7. 2024
Sklářský den	14. 7. 2024
Pekařská sobota	20. 7. 2024
Odpoledne s Národopisným souborem Klobučan	21. 7. 2024
Pohádková noc	24. 7. 2024
Romská píseň (festival)	27. 7. 2024
Anenská pouť	28. 7. 2024
Dny řemesel a setkání kovářů	3. 8. – 4. 8. 2024
Jánošíkov dukát (festival)	9. 8. – 11. 8. 2024
Starodávny jarmark	17. 8. – 18. 8. 2024
Z druhé strany Radhoště	25. 8. 2024
Hrála muzika	7. 9. 2024
Muzicírování se Soláněm	8. 9. 2024
Podzim na poli a v chalupě	14. 9. 2024
Podzimní putování s broučky	20. 9. 2024
Běh rodným krajem Emila Zátopka	11. 9. 2024
Jsmo stále mladí	28. 9. 2024
Prameny, přehlídka dosp. folk. souborů	5. 10. 2024
Valašský hortikomplex	12. 10. – 20. 10. 2024
Mikulášský podvečer	5. 12. 2024
Vánoce na dědině	6. 12. – 17. 12. 2024
Večer při svíčkách	7. 12. 2024
Vánoční jarmark	14. 12. – 15. 12. 2024
Živý betlém	21. 12. – 22. 12. 2024
Štěpánská koleda	26. 12. 2024

Náboženské obřady

Květná neděle
Bohoslužba v evangelickém kostele
Mše svatá k výročí posvěcení kostela sv. Anny
Vzpomínka na ThDr. Vladimíra Petřeka
Mše svatá za zesnulé pochované na Valašském Slavíně a dušičková pobožnost na hřbitově
Roráty – ranní mše svatá
Mše svatá – Svátek sv. Jana Evangelisty

PROGRAMY PRO ŠKOLY A JINÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY

K tradiční programové nabídce VMP patří výchovně-vzdělávací programy. Jejich cílem je nejen předat specifické znalosti, ale i praktické vyzkoušení různých aktivit, proto se jedná téměř výhradně o akce pro objednané skupiny. Koncepce nabídky vychází z cyklu výročních obřadů a obyčejů, čerpá z tradičních pracovních činností typických pro život na Valašsku v minulosti nebo navazuje na konané výstavy.

V roce 2023 se uskutečnilo 9 programů, příměstský tábor a dílny pro veřejnost.

Přehled edukačních programů a aktivit

V zimě na dědinu	6. 2. – 8. 2. 2024
Vítání jara	19. 3. – 21. 3. 2024
Velikonoce na Valašsku	25. 3. – 27. 3. 2024
Sourozenci Jaroňkovi	10. 4. – 11. 4. 2024
Jak Valaši chovali včely	11. 6. – 13. 6. 2024
Obecná škola	18. 6. – 20. 6. 2024
Příměstský tábor	
Jak se pracovitý valach na kotárech bavil	24. 9. – 26. 9. 2024
Sourozenci Jaroňkovi	15. 10. – 17. 10. 2024
O vánočním stromečku a betlému	26. 11. – 28. 11. 2024

ZEMĚDĚLSTVÍ A KULTURNÍ KRAJINA

Jednou ze specifických činností VMP je snaha o vytvoření co nejvěrnějšího obrazu minulosti a ten předávat návštěvníkům. Nejinak je tomu i v případě rekonstrukce historického prostředí a modelu krajiny v rámci expozičních areálů. Údržbu zemědělských a zelených ploch zajišťuje Zemědělské oddělení, jehož hlavním úkolem je péče o jednotlivé areály muzea, zeleň, sadovnické úpravy, sezónní výsadby, rekultivační práce, prořezávky porostů a udržování pozemků přiléhajících k muzeu, jejichž celková výměra je 80 ha. Nedílnou součástí práce zemědělského oddělení je prezentace tradičního zemědělství na Valašsku, která probíhá především v areálu Valašská dědina.

Chov zvířat

VMP chová tradiční plemena hospodářských zvířat:

- **Ovce valašsky** – jedná se o udržovací chov původního národního plemene, které je zapsáno v Evropské genové knize a v rámci ČR tvoří tzv. genetický zdroj Národního programu pro uchování a využití genetických zdrojů hospodářských a užitkových zvířat.
- Z hovězího dobytka prezentuje VMP chov plemen **Český strakatý skot a Česká červinka**
- VMP chová pár koní – valacha plemene **Slezský norik** a klisnu plemene **Norik**.
- Mezi drobná hospodářská zvířata náleží **koza domácí bílá**, hrabavá a vodní **drůbež a králíci**.

Pěstování rostlin

Rostlinná výroba je zaměřena zejména na prezentaci pěstování tradičních zemědělských plodin, tzv. starých a krajových odrůd, na prezentaci tradičního způsobu hospodaření, včetně zajištění krmivové základny pro chovaná zvířata.

V tzv. vzorkovně jsou pěstovány tradiční plodiny: obiloviny, okopaniny, luštěniny, technické plodiny, aromatické a léčivé byliny a hrnkové rostliny.

Ostatní činnosti

Vedle běžných provozních záležitostí v roce 2024 pracovníci Zemědělského oddělení rekultivovali prostředí v areálu Dřevěného městečka v rámci příprav na oslavy 100. letého výročí založení VMP – byly osázeny zcela nové záhonové plochy poblíž expozičních objektů. Vedle toho byla zcela zrekonstruována zahrada ředitelské budovy – provedena nová výsadba trávníků, keřů, stromů a květin.

INVESTIČNÍ ČINNOST A STAVEBNĚ REKONSTRUKČNÍ PRÁCE

Investiční činnost

Zabezpečení sbírek Národního muzea v přírodě

Identifikační číslo:	KU-CH1-009
Předpokládané náklady:	36,5, mil. Kč
Dotace EHP-Norské fondy:	23 816 150 Kč
Spolufinancování MK ČR:	2 679 835 Kč
Doba realizace:	2021–2024

V roce 2024 byla realizována výstava v norském městě Røros a mezinárodní konference s názvem Ochrana sbírek Národního muzea v přírodě.

Všechny stavební práce byly dokončeny v roce 2023, kolaudace proběhla 28. 3. 2024 a do konce dubna proběhlo administrativní uzavření projektu.

NMvP-VMP, Rekonstrukce vodovodního a požárního řadu ve všech areálech VM

Projekt:	IZ MK ČR
Doba realizace:	2021–2024
Předpokládané náklady:	44 863 714 mil. Kč
Celkové náklady:	44 863 714 mil. Kč

V roce 2024 profinancováno: 7 mil. Kč.

V roce 2024 byly provedeny tyto práce: rekonstrukce zavlažování a výměna travního porostu na velkém palouku, dokončovací práce ve všech areálech muzea – protlaky, rekonstrukce nádrže napožití vody pod rozhlednou. V květnu byla stavba zkolaudována a administrativně dokončena.

Obnova Mikuláštkova fojtství v Jasenné

Projekt:	IROP - Památky – SC 4.4(MRR) a Památky – SC 4.4 (PR)
Poskytovatel:	IROP/ MK ČR
Celkové náklady:	16 022 507 Kč
Dotace IROP:	11 215 754,90 Kč
Doba řešení:	8/2024 – 11/2025

V srpnu bylo staveniště předáno realizační firmě a bylo započato se stavebními pracemi: oplocení staveniště, osazení billboardu k publicitě projektu IROP, práce na stavbě poklady, výkopové práce a založení stavby, realizace vsaku a osazení jímky. V roce 2025 budou práce pokračovat, termín dokončení 11/2025.

Dostavba areálu KOLIBISKA

Dotace:

Název projektu:	Realizace projektu inženýrských sítí a pátřeních komunikací, včetně umístění staveb areálu Kolibiska
Poskytovatel:	IROP/MKČR
Doba řešení	5/2024 – 12/2026
Celkové náklady:	78 853 000 Kč
Výše dotace:	78 853 000 Kč

V roce 2024 proběhla výběrová řízení na TDI a dodavatele stavby, vlastní realizace proběhne v letech 2025 – 2026. Další finanční zdroje ve výši 26, 6 mil. Kč byly získány v říjnu od MK ČR na rekonstrukci bývalého vodojemu na objekt nový zamýšlený na umístění multimediální expozice, realizace stavby proběhne rovněž v letech 2025 – 2026.

Vlastní zdroje:

V měsíci květnu byly zkolaudovány objekty: Luční seník z Morávky, Zimovisko z Nýdku, Staré Hamry – Stodola, Chlív z Morávky-Byčince, Komunikace I. etapa - po objekt Starých hamrů a areálová kanalizace od Hájovny po Panskou salaš a vstupní objekt do areálu.

Dále byla dokončena koliba, kumorka a chlív z Kozubové, dále Mikušův chlív z Nového Hrozenkova – Vrančí a Šarmanův chlív z Nového Hrozenkova a Těšínská polana – kurlok z Košarisk – klenbový sklep a kamenné základy. Tyto akce jsou financovány z rozpočtu VMP cca 7 mil. Kč

Obnova a údržba památkově chráněných objektů muzea

V roce 2024 byly provedeny tyto opravy:

- Hamr - oprava lamfeštů II. Etapa, oprava hřídele na hamru
- Nový Hrozenkov č.p. 10 - oprava nátěrů oken a dveří
- Dům pod strání - kompletní oprava přístupové lávky od Valašské dědiny
- Dřevěné městečko - výroba a montáž oplocení nových zahrádek u Radnice, Billovy chalupy a před úly
- Hájnice - oprava vstupu a výstupu, nátěr fasády
- Valašská dědina - oprava pajty u přístupové komunikace do Valašské dědiny, oprava pajty pod Miloňovem, oprava šaten pro účinkující na amfiteátru
- Během roku byly provedeny drobné průběžné opravy na oplocení, hrazení ohrad, ploty zahrádek, opravy hliněných podlah, pecí, komínů, omítek, výmalby, údržba komunikací, čištění propustků a příkopů, výměna podlah dřevěných můstků a zábradlí.
- Náklady: 6,5 mil. Kč vč. DPH financováno z rozpočtu VMP

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AV ČR	Akademie věd České republiky
CES	Centrální evidence sbírek
ČNS	Česká národopisná společnost
ČR	Česká republika
ČRo	Český rozhlas
ČT	Česká televize
ČTK	Česká tisková agentura
DKRVO	Dlouhodobá koncepce rozvoje výzkumné organizace
DM	Dřevěné městečko
EPS	Elektronická požární signalizace
EZS	Elektronický zabezpečovací systém
HMP	Hanácké muzeum v přírodě
CHKO	Chráněná krajinná oblast
MC	Metodické centrum pro muzea v přírodě
MD	Mlýnská dolina
MFSF	Mezinárodní festival slovenského folkloru
MK ČR	Ministerstvo kultury České republiky
MPV	Muzeum v přírodě Vysočina
MPZ	Muzeum v přírodě Zubrnice
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŠ, ZŠ	Mateřská škola, Základní škola
NAKI	Program na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje
NMvP	Národní muzeum v přírodě
NPÚ	Národní památkový ústav
NÚLK	Národní ústav lidové kultury
OPS	Oddělení péče o sbírky
OS	Organizační složka
PD	Projektová dokumentace
PR	Public relations
SR	Slovenská republika
UJEP	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně
ÚLUV	Ústředí pro lidovou uměleckou výrobu
ÚOP	Územní odborné pracoviště
ÚTAM	Ústav teoretické a aplikované mechaniky
VD	Valašská dědina
VMP	Valašské muzeum v přírodě
VR	Vědecká rada

Výroční zpráva za rok 2024 Národní muzeum v přírodě
Zveřejněna dne 27. 6. 2024

Připravila: Mgr. Lenka Drápalová

Spolupracovali:

Ing. Bc. Jindřich Ondruš, generální ředitel

Ing. Věra Cábová, náměstkyně generálního ředitele pro ekonomiku

Ing. Milan Gesierich, technický náměstek generálního ředitele

Ing. Jaroslav Polášek, náměstek generálního ředitele pro provoz

Ing. Věra Kmoníčková, ředitelka Muzea v přírodě Zubrnice

PhDr. Magda Křivanová, ředitelka Muzea v přírodě Vysočina

PhDr. Petr Vodešil, Ph.D., vedoucí Hanáckého muzea v přírodě

a další pracovníci Národního muzea v přírodě

Výroční zpráva je zveřejněna na www.nmvp.cz

